

BULLETIN 3/97

Lophophora williamsii

Národní protidrogová centrála

PRAHA

INFORMAČNÍ BULLETIN

NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA
PRAHA

Čtvrtletník

OBSAH :

- 1. Situace v oblasti nelegálního obchodu a zneužívání kokainu**
- 2. Situace v oblasti nelegálního obchodu a zneužívání kanabisových produktů**
/Redakční rada/
- 3. 23. Evropská konference ředitelů protidrogových služeb**
/JUDr. Jiří KOMOROUS, Národní protidrogová centrála/
- 4. Peyotl**
/Miloš VANĚČEK, Národní protidrogová centrála/
- 5. Vývoj drogové kriminality ve vybraných oblastech**
/doc.Ing. Renata ŠTABLOVÁ a kolektiv/
- 6. Úmluva o omezení výroby a úpravě distribuce omamných látek z roku 1933**
/Miloš VANĚČEK, Lenka ŠUBRTOVÁ, Národní protidrogová centrála/
- 7. Pohled do zahraničí - Švýcarská drogová politika II. - „Harm - reduction“ krok na cestě k legalizaci**
/Francisca HALLEROVÁ/
- 8. Rozhodnutí americké vlády v otázce boje proti drogám.**
/Redakční rada/
- 9. Knižní okénko**
/Miloš VANĚČEK, Národní protidrogová centrála/

Vážení čtenáři,

těchto pár řádků na úvod píši v posledních chvílích před uzávěrkou.. Zítra, to je 25. července je uzávěrka tohoto čísla a disketu bude nutné odvést do tiskárny, tak aby jste po návratu z dovolených mohli dostat třetí číslo Bulletinu.

Jak vyplynulo z uvedeného data, toto číslo bylo připravováno v době kdy řada z Vás již byla, někteří právě jsou na dovolené a jistě i mnoho z Vás se na dovolenou teprve chystá. Věřím tomu, že velká většina z Vás dovolenou strávila příjemně bez starostí s krachujícími cestovními kanceláři.

S velikým zájmem sledujeme dění nejen v oblastech postižených povodněmi, ale i projednávání návrhu Ministerstva vnitra na změnu legislativy v oblasti trestnosti držení drog pro vlastní potřebu. Jak určitě víte, tento návrh již prošel nejen parlamentem ale již i prvním čtením ve vládě České republiky. V případě, že tento návrh bude schválen v nejbližším čísle Bulletinu, pokud to bude ještě aktuální, budete s tímto návrhem seznámeni.

Ve druhém čísle jsem Vám slíbil informace o nejmenovaném titulu . Tento slib plním a v knižním okénku určitě sami poznáte o kterou knihu jde.

V průběhu letošního roku jsme navštívili několik výstav dětských kreseb či literárních soutěží se zaměřením na prevenci proti drogám. S laskavým svolením Okresní hygienické stanice v Jihlavě, která byla organizátorem jedné ze soutěží Vám poprvé předkládáme několik vybraných obrázků. Máme připraveno 20 obrázků a spolu s ukázkami literárních prací na obdobné téma Vás s nimi budeme průběžně seznamovat.

A co připravujeme do čtvrtého čísla. Máme připravený článek o vlivu drog na těhotné ženy. Na redakčním stole se scházejí příspěvky ze semináře na Policejní akademii a tak Vás s nimi seznámíme. Samozřejmě nevynecháme naše pravidelné rubriky a to pohled do historie, kde ukončíme exkurzy mezi opiovými zákony a konvencemi a samozřejmě najdeme knihy o knižního okénka. Světové agentury určitě přinesou celou řadu zajímavých informací a tak z nich některé pro Vás vybereme do zahraniční rubriky.

Za redakční radu Miloš Vaněček

VERONIKA ZÁKOPČANÍKOVÁ

HANA STRATILOVÁ

SITUACE V OBLASTI NELEGÁLNÍHO OBCHODU A ZNEUŽÍVÁNÍ KOKAINU

Redakční rada

Celkový stav v oblasti obchodu a distribuce kokainu v ČR zaznamenal mírný ústup. Důvodem je poměrně vysoká cena a postupné snižování poptávky, kdy je kokain vytlačován pervitinem, který je levnější a má dlouhodobější účinky. Osoby zneužívající v minulosti kokain postupně přecházejí na pervitin nebo hašiš. V žádném případě však nelze říci, že by se kokain z trhu vytratil. Významnější kapitolu tvoří tranzitní zásilky většího množství kokainu přes území ČR. Tyto zásilky jsou organizovány převážně osobami českého původu, ať již reemigranty nebo dosud se zdržujícími v zahraničí. Monitorování těchto zásilek je však velice problematické z důvodu nutnosti osobních jednání pro zlepšení spolupráce zejména s policejními orgány Španělska a Nizozemí. Posledním příkladem je ověřená zásilka organizovaná osobou českého původu, kdy španělské úřady podmiňovaly spolupráci příjezdem policistů NPDC, což vzhledem k vyčerpaným finančním zdrojům ke konci roku nebylo realizovatelné.

V porovnání s rokem 1995 významně poklesl počet příjezdů polykačů do ČR. Z informací od pracovníků ZÚ v Bogotě je důvod v poměrně úspěšném záchytu těchto osob v loňském roce. Je to odrazem velmi dobré práce společné pracovní skupiny NPDC a GRČ.

Podle operativních informací se do obchodu s kokainem zapojují stále častěji nigerijci. Nelze opomenout ani občasný zájem kosovoalbánců.

Situace v oblasti nelegálního obchodu a zneužívání kanabisových produktů

A. Domácí produkce

Obecně lze říci, že Konopí seté je v zemích České koruny pěstováno již od dávných dob. Jsou zde pro pěstování těchto plodin vhodné klimatické podmínky a v minulosti bylo pěstování a následné zpracování jedním ze zdrojů obživy obyvatelstva. Tato plodina má tedy v českých zemích dlouholetou tradici (výroba sukna, provazů, oleje ad.).

Postupem technického vývoje bylo pěstování konopí vytlačeno nástupem výroby syntetických látek. Pěstování konopí se omezilo pouze pro pokusné účely výzkumných ústavů. Pěstuje se pro semeno jako krmná směs pro okrasné pachtvo.

Při pěstování konopí setého pro výzkumné účely a pro terapeutické účely musí pěstitel požádat ministerstvo zdravotnictví ČR, oddělení inspektorátu OPL o povolení k pěstování za konkrétním účelem.

Celkově lze říci, že větší plochy oseté rostlinou konopí seté jsou za účelem zemědělského využití. Tyto plodiny a jejich osevní plány jednotlivých pěstitelů nejsou nikde centrálně evidovány, čímž je znemožněno předběžné mapování terénu, kde k pěstování konopí dochází.

Z důvodů, že není stanovena pro pěstitele konopí, kteří pěstují tuto plodinu pro technické účely, žádná povinnost tuto činnost hlásit, není ani stanovena povinnost pěstěné plodiny a jimi oseté plochy střežit nebo tuto činnost provozovat v oplocených nebo snadno přehledných lokalitách. Nelze tudíž zabránit drancování těchto lokalit nájezdy skupin toxikomanů, ale i jednotlivců, kteří na těchto polních lokalitách odcizují buď celé rostliny, nebo dle vegetačního období odstříhují vrchní části rostlin, které obsahují větší procento delta-tetrahydrokannabinolu (THC). Sušením takto nelegálně získanou rostlinu poté upravují na drogu zvanou marihuana, kterou poté mají buď pro vlastní potřebu, či pro své přátele nebo s ní obchodují v různých hernách a rockových klubech či diskotékách. Cena jednoho "JOINTA" = 1 cigareta se pohybuje podle kvality od 20,- do 30,- Kč za kus. Takovýto "JOINT" obsahuje dle expertů z Kriminálního ústavu okolo 0,7 gramů drogy marihuana. Narkomani považují drogu marihuana za drogu doplňkovou.

V omezeném množství je často konopí seté pěstováno v domácích poměrech jako např. na balkonech panelové zástavby v truhlících na okrasné květiny za okny bytů. Pěstitelé dosahují u takto pěstovaných rostlin výšky cca 60 - 100 cm s bohatým počtem listů, je-li rostlina pěstována za sklem může při vhodně zvoleném vyšlechtění semen na bohatost THC a příhodných klimatických podmínkách v určitém vegetačním období obsahovat až 9 % THC.

Tímto způsobem si někteří narkomané pěstují konopí seté, aniž by ve svém okolí či dokonce v rodině vzbudili sebemenší podezření z protizákonné činnosti výroby OPL. V případě nemožnosti zajistit potřebné důkazy k nedovolené výrobě OPL pěstitel většinou argumentuje, že rostliny pěstuje pro semeno jako krmivo pro okrasné ptactvo.

V těchto podmínkách je značné množství narkomanů vlastními samozásobiteli a v některých případech jim marihuana vydrží i do příští sklizně.

Dalším způsobem nelegálního pěstování konopí setého je systém osamocených políček na odlehlých či málo přístupných místech. Zde pěstitel připraví plochu převážně o dvou až třech metrech čtverečních. Zde vysazené rostliny nepravidelnými návštěvami ošetřuje a zavlažuje. Možnost odhalit a stíhat takového majitele této miniaturní polnosti je ztížena vědomostí pěstitele, že takto činí nezákonně a v případě přistižení tvrdí, že se na místě vyskytuje poprvé a náhodně.

Na domácí scéně je droga marihuana značně zdomácnělá, tvoří značný podíl z celkové spotřeby drog. Je zneužívána experimentátory, kdy ji mládež často zkouší jako svou první drogu, je zneužívána osobami, které si ji "aplikují" nepravidelně, v léčebných centrech jsou evidovány osoby, které marihuanu uvádějí jako drogu, na které jsou závislé. Marihuana je pro osoby těžce závislé tzv. "doplňkovou drogu", kterou si zpříjemňují chvíle mezi aplikacemi tvrdé drogy.

V poslední době naráží pracovníci NPDC na různý výklad zákona co se týče stíhání pachatelů pěstování konopí. Každý vyšetřovatel si zákon vykládá po svém a najde se i takový, který odmítá zahájit trestní stíhání takovéto osoby. Z tohoto důvodu bylo požádáno Vrchní státní zastupitelství ČR, odbor trestního řízení o právní posouzení takových případů a ze sdělení tohoto vyplývá, že pokud není možno dokázat, že byla již vyrobena marihuana, není možno postupovat sdělením obvinění dle § 187 trest. zákona, ale možno dle dané situace sdělit obvinění dle § 188 trest. zákona a to jako "držení, či výroby předmětu určeného k výrobě OPL".

Výroba hašiše z konopí nebyla v podmínkách ČR doložena.

B. Dovoz ze zahraničí

Domácí produkce marihuany není však jediným zdrojem uživatelů této drogy. Do ČR je též dovážena nelegálně ze zahraničí. Jedná se o kvalitnější drogu než z domácí produkce. V domácích poměrech THC obsahuje přibližně hodnotu 3 - 10 % THC u marihuany pašované ze zahraničí lze u jednotlivých zásilek najít vzorky blízké se obsahem THC až k 20-ti %.

Hašiš je do ČR pašován především z Maroka, ať již jako výsledek samostatných aktivit českých občanů, nebo je pašování hašiše organizováno osobami arabského původu.

Další trasou vedoucí do ČR je cesta z jihovýchodní Asie.

Na pašování marihuany i hašiše ve velkém se v současné době soustřeďuje pozornost západoafrických zločineckých struktur, zejména nigerijců, kteří obchodují produkty pocházejícími přímo z Nigérie.

23. EVROPSKÁ KONFERENCE ŘEDITELŮ PROTIDROGOVÝCH SLUŽEB.

JUDr. Jiří KOMOROUS

Ve dnech 22.-24.04.1997 proběhla v Alicante ve Španělsku 23.evropská schůzka ředitelů protidrogových služeb organizovaná drogovou subdivizí Generálního sekretariátu Interpolu ve spolupráci se španělskou policií, které se zúčastnila delegace Policie České republiky vedená mjr. JUDr.Jiřím KOMOROUSEM, vedoucím Národní protidrogové centrály ÚOOZ SKP PČR . Dalšími delegáty byli dva specialisté z NPDC

Každoročně pořádaná schůzka šéfů protidrogových policejních služeb byla letos poprvé uspořádána mimo sídlo Generálního sekretariátu Interpolu v Lyonu a je třeba říci, že španělská strana ji vzorně zabezpečila po organizační stránce. O významu, který schůzce byl ve Španělsku přikládán, svědčí i skutečnost, že ji zahajoval generální ředitel Národní španělské policie a zakončoval ji ministr vnitra Španělského království. Schůzka se těšila i pozornosti sdělovacích prostředků a záběry ze slavnostního zahájení a zakončení se objevily ve španělské televizi. Jako velké ocenění práce české policie vidím tu skutečnost, že Národní protidrogová centrála byla zvolena viceprezidentem této prestižní mezinárodní konference.

V diskusi na konferenci delegace Národní protidrogové centrály ČR vystoupila s příspěvkem o aktivitách Kosovoalbánců na Balkánské trase při pašování heroinu. Příspěvek české delegace byl vyslechnut delegáty pozorně a přijat potleskem. Je to důsledek i mimořádných aktivit Národní protidrogové centrály v této konkrétní oblasti a poměrně solidních výsledků jak na území České republiky tak i v rámci mezinárodní kooperace.

V diskusi byla Česká republika zmiňována v příspěvcích delegátů často. Zejména pak delegace Norska ocenila kladně spolupráci s naší policií a delegace Velké Británie se vyslovila velmi pochvalně o spolupráci při vyšetřování případu zadrženého českého autobusu s nákladem heroinu. Z diskuse jasně vyplynulo, že česká policie je přijímána v oblasti boje s drogami jako solidní partner. V diskusi byl zdůrazněn význam zapojení kosovoalbánských gangů do pašování heroinu na Balkánské trase. Objevilo se doporučení zvýšit počet policistů pracujících na problému Kosovoalbánců v souvislosti s drogami. Jako aktuálně velmi využívaná metoda byli zmiňováni i individuální kurýři v kombinaci s využitím pošty a zásilkových služeb. Zpráva Generálního sekretariátu hovořila o určité renesanci heroinové scény v USA.

Ohledně kokainu se konstatovalo zvýšení role kartelu z Cali po potlačení Medellínského kartelu po smrti Escobara. Západní a střední Evropa zůstává po USA i nadále druhým nejvýznamnějším kokainovým trhem na světě za využití především velkých lodních zásilek a dále i zásilek leteckých včetně kurýrní cesty.

Pro nás velmi zajímavé byly informace o zadržení několikátunových zásilek kanabisu pocházejícího z Kambodže a z Jižní Ameriky. Česká republika je v evropském měřítku na velmi smutném 4.místě, co se týče spotřeby marihuany, a to díky nedostatečné preventivní politice, přístupu médií a všeobecnému podcenění nebezpečnosti této drogy.

Konstatoval se celoevropský trend k explozi domácí produkce amfetaminů a hlavně ecstasy s nástupem hudební technoscény a díky některým liberálním přístupům v některých evropských státech.

Hovořilo se rovněž o explozi nelegálního obchodu s drogami v zemích bývalého východního bloku, což souvisí jednak s podceněním problému narkomanie a jednak se slabou podporou represivních složek v těchto státech.

Přínosné pro nás bylo i jednání mimo program konference s polskou delegací. Při výměně vzájemných zkušeností, informací a poznatků jsme konstatovali zlepšující se trend vzájemné spolupráce, kde k pozitivnímu posunu došlo po návštěvě vedoucích funkcionářů Národní protidrogové centrály v Polsku v roce 1996 v rámci evropské konference pořádané

Interpolem ve Varšavě. Pro českou stranu byla zejména vysoce zajímavá informace o vnitřní organizaci protidrogové služby polské policie, která potvrzuje celoevropský trend policejních sborů spočívající v autonomním postavení národních protidrogových služeb. Polská strana ve své struktuře akceptovala doporučení mise UNDCP z loňského roku, která navrhuje tuto organizaci služby i pro ČR. Polská strana nás informovala rovněž o tom, že se jim podařilo prosadit vydání podobné vnitřní normy v oblasti drog, jakou je u nás závazný pokyn policejního prezidenta č.28.

Celkově lze konstatovat, že česká policie prostřednictvím Národní protidrogové centrály je dnes již chápána jako standartní evropský partner protidrogových služeb nejen v Evropě, ale i v zámoří což je jednak nutné chápat jako určité ocenění, ale i jako veliký závazek do následujícího období.

PEYOTL.

Miloš VANĚČEK, Národní protidrogová centrála

Byl konečně ten správný čas. Šamani kolem sebe shromáždili skupinky indiánů kmene Huičílů a vydali se směrem k Wirikútě. Po cestě se zastavovali na posvátných místech aby předložili oběti bohům a provedli očistné obřady. Konečně dorazili do Wirikúty. Wirikúta je typickou Chichuahuaskou pouští s průměrnou nadmořskou výškou kolem 1 500 m, pokrytou kreosotovými křovisky, mesquitem, bodláčím, jukou, agáve a různými druhy kaktusů. Šaman mohl provést tradiční obřad. Vystřelil dva šípy ve vzájemně se křížujících směrech. Peyotl byl tak zajat a mohl začít jeho sběr. Téměř k nerozeznání od pouštní půdy se pod porostem krčily zaprášené zelené skvrny - zjevně celý trs kaktusu *Lophophora williamsii*. I když kaktus roste i na plné slunci, častěji jej lze nalézt v porostu mesquite či kreosotu, zastíněný jukou či pryžcem, nebo v blízkosti nějakého ostnatého kaktusu rodu nopál. Jeho široká, plochá hlava je obvykle na úrovni země a snadno unikne necvičenému oku. Šaman vyndal nuž a začal vyrýpávat zem okolo kaktusu. Potom, místo aby vzal rostlinu celou, ji odřízl tak, aby část kořene zůstala v zemi. Dělá se to proto, aby mohla vyrůst další rostlina. Huičilové pak nasbírají velké množství tohoto kaktusu a svázané do obrovských věnců je dopraví domů.

Nejvýznamněji se peyotl uplatňuje při obřadech na počest huičulského boha deště. Chrám túkí, který je bez oken zatím čeká na účastníky mše. Ti se zatím seřadili za sebou a řada v monotoním rytmickém tanci hadovitými pohyby proplétá na taneční ploše před chrámem. Když vstoupí do chrámu, tak je očekává místní šaman, který sedí na bohatě zdobeném křesle obrácen k východu. V tváři má strnulý výraz nábožného vytržení. Rozmlouvá s bohy. Pravidelně kývá hlavou na všechny čtyři světové strany.

Všechny předměty uvnitř chrámu mají symbolický význam. Oheň plápolající poblíž vchodu hoří na počest boha ohně a tepla Tatewariho. Klenba střechy má tvar kříže směřujícího do čtyř světových stran, kde sídlí bohové. Ve východním výklenku chrámu je dřevěná socha bohyně života Nákawé.

Šaman, aniž by se probral z nábožného deliria, začal zpívat dlouhou obřadní píseň. Když skončil, vstoupila do chrámu skupina Indiánů. V ruce drželi tykve s nápojem, který byl směsí kukuřičného piva a odvaru posvátného peyotlu. Ne to není výlet do minulých století. To je realita Mexika sedmdesátých let dvacátého století.

Peyotl, nebo spíše jeho účinky, jsou známy skutečně velice dlouho. První zprávy Evropanů o používání tohoto posvátného kaktusu pocházejí od španělského kronikáře Sahaguna, který žil v letech 1499 až 1590 a zasvětil téměř celý svůj život mexickým Indiánům. Jeho cenné přímé zkušenosti však čekaly na své zveřejnění až do 19. století. Sahagúnovy zápisy jsou bezesporu tím nejcennějším, co se ve starých kronikách dochovalo. Po příchodu Svaté inkvizice do Mexika v roce 1571 začala snaha o potlačení užívání peyotlu. Indiáni s touto drogou zacházeli podobně jako křesťané s hostií. Podání suché části rostliny mělo pro ně naprosto srovnatelný eucharistický význam jako pro křesťana chléb a víno. „Bůh je pojídán a popíjen, aby se s ním člověk mohl sjednotit, napojit se dobrem a ochránit od zlého“. Několik španělských jezuitů v 17. století potvrdilo, že Indiáni používají peyotl při náboženských obřadech a léčení celé řady nemocí a během omámení prožívají „děsivá zření“. Důvodem k pronásledování bylo přesvědčení osadníků že jde o „pohanské rituály a pověry“ a že pomocí „dábelských představ“ Indiáni vstupují ve styk se zlými duchy.

V současnosti ovšem mexičtí Indiáni nejsou jedinými uctívající peyotlu. Více než čtyřicet indiánských kmenů z různých částí USA a západní Kanady začlenilo peyotl do svých náboženských obřadů a považují jej za symbol svátosti.

Prvními severoamerickými kmeny, které se od severomexických Indiánů naučily tuto posvátnou rostlinu užívat, byly Kiowové a Komančové, Indiáni žijící ve Spojených státech amerických byli od začátku druhé poloviny 19. století uzavřeni v rezervacích a jejich kulturní tradice se rychle vytrácela. Vzhledem k této tragické situaci začalo několik náčelníků aktivně

rozšiřovat převzatý peyotlový kult, jenž upravili pro potřeby rozvinutějších severoamerických Indiánů.

Nejaktivnějšími zastánci nového náboženství byli nepochybně Kiowové a Komančové a jejich způsob vedení peyotlového obřadu je dnes s malými obměnami mezi severoamerickými Indiány nejrozšířenějším.

LOPHOPHORA WILLIAMSII

Lophophora williamsii je většinou modrozelený kaktus s 5 až 13 žebry. brázdy mezi žebry jsou obvykle přímé. Kromě mezkalinu obsahuje až třicet dalších alkaloidů - většinou to jsou fenylethylaminy a isochinoliny.

MESKALIN

Mezkalin je ve své přírodní podobě látka získávána z kaktusu Lophophora williamsii, zvaného též peyotl, s délkou účinku toxických příznaků po dávce 0,2-0,6 g asi 5-10 hodin a mnohdy i déle. Mezkalin se chemikům podařilo úspěšně analyzovat na konci 19. století. Po úspěšném určení chemické struktury se podařilo mezkalin připravit synteticky. Chemický vzorec mezkalinu je poměrně jednoduchý 3,4,5-trimethoxyfenylethylamin. Mezkalin je svou chemickou strukturou blízce příbuzný neuromediátoru CNS, noradrenalinu. Indiáni tuto látku využívali nejen při rituálních obřadech, ale také při delších pochodech a různých tělesných vypětích, k zahnání hladu, žízně, únavy a podobně. Někdy se lze setkat s označením „teonanacatl“ tedy „tělo bohů“ nebo také „maso bohů“.

Ve srovnání s LSD je mezkalin látka nepoměrně více toxická. Rozdílnost toxicity se projevuje též v délce latentního období, zejména pak v iniciální fázi (počátek projevů účinného působení látky), kdy u LSD se projevovala spíše nechuť cokoli dělat, sklon k nečinnosti a „orientální požívačnosti“ (Vojtěchovský, Grof 1960), zatímco u mezkalinu se dostávají mnohdy velmi nepříjemné stavy, svědčící o poměrně hlubokém zásahu do vegetativního systému.

Při srovnání výsledků některých rozborů¹ bylo zjištěno, že 25 symptomů bylo společných, přičemž u mezkalinu se vyskytly 3 fenomény nezachycené u LSD: zvýšené nucení na moč, pocity horka a úzkost v iniciální vegetativní fázi.

Ze společných znaků je možné uvést především poruchy vnímání v optické sféře - charakter vnímání barev a ornamentů, architektonických struktur a optických iluzí. V obou případech lze pozorovat tendenci ke koncentraci pozornosti na malé předměty, kdy dochází ke zúžení vědomí a ornamentalizaci okolního vnímaného světa. Dimenze času i prostoru bývají často odlišně, nezvykle prožívány. Zvláště výrazně bývají vnímány různé deformace prostoru. Zajímavá je menší schopnost diference akustických podnětů a iluzivní přetváření jednotlivých zvuků při intoxikaci mezkalinem, zatímco u LSD je možné pozorovat spíše iluzivní přetváření monotónních podnětů v hudbu. projevy depersonalizace byly přibližně u obou stejné, po mezkalinu však výraznější.

Za velmi pozoruhodný projev intoxikace mezkalinem je možné považovat jev, kdy osoba pod vlivem této látky přikládá a přiřazuje neživým věcem vlastnosti a stavy živých organismů. Velmi často dochází ke stavům, kdy intoxikovaní uvádějí, že věci mají fyziognomický výraz (výraz obličeje), který se mění a dává tak dané věci ráz lidských atributů (škodolibost, zlost a podobně -Nevole...)² Významným faktorem zde je často uváděný pocit dynamičnosti celého popisovaného děje a jeho výrazná zdánlivá reálnost

¹ Viz. Vojtěchovský, Grof, 1960

² Prof. Nevole tento jev vysvětluje následovně. Vzhledem k tomu, že věci mohou mít fyziognomický výraz (výraz obličeje), i bez toho, aby byl (třeba i iluzivně) tento obličej na nich viděn, se zdá, že primární u tohoto jevu je archaický vjem fyziognomie a že teprve sekundárně, v důsledku tohoto zaměření a jakéhosi „apriorního předurčení“, dochází teprve k dodatečnému vykrytalizování a dotvoření konečné podoby obličeje samého.

(někteří autoři uvádějí možnost přetrvání tohoto jevu i nějaký čas po odeznění intoxikace - údajně v některých případech i více než měsíc).

LITERATURA:

R. RUDGLEY – *Kulturní alchymie*

P.T. FURST – *Halucinogeny a kultura*

R.E. SCHULTES, A HOFMANN – *Rostliny bohů*

VÝVOJ DROGOVÉ KRIMINALITY VE VYBRANÝCH OBLASTECH - VÝZKUMNÁ SONDA

doc. Ing. Renata ŠTABLOVÁ, CSc. pplk. PhDr. Vratislava ČERNÍKOVÁ
CSc.PhDr. Vlasta MAKARIUSOVÁ

1. Úvod

I když veškeré kriminologické prognózy z let 1990/91 počítaly s nárůstem šíření drog a následným růstem kriminality, usuzovalo se všeobecně, že k pronikavějšímu rozšíření drog v populaci a k vytvoření drogového trhu západního typu dojde až v době plné konvertibility měny. Avšak již na sklonku roku 1992 a zejména pak v roce 1993 bylo zjevné, že otevřený drogový trh (v té době převážně s heroinem a domácím pervitinem) již získal u nás své pevné místo a bude se "obohacovat" o další zahraniční drogy (kokain, LSD, hašiš, ecstazy a další).

Spolu s vytvářením drogového trhu jsme zaznamenali i rapidní nárůst šíření drog zejména mezi mladou populací, pro níž se experimentování s drogami stalo nejen módou, ale bohužel též jedním z prostředků jak vyjádřit svou "svobodu". Svědčí o tom řada sociologických průzkumů z let 1990 - 93, prováděných nejrůznějšími institucemi, často velmi povrchně. Ze všech však vyplývá, že nejčastějším důvodem proč mladý člověk sáhne po droze je zvědavost, dále pak snaha nevyřadit se eventuelním odmítnutím z party. Pak teprve nastupují zpravidla důvody jako zapomenout na problémy, zahnat nudu a další.

Naše drogová scéna prošla v letech 1993 - 95 výraznými změnami³. Působení rizikových faktorů, které ji výrazně ovlivnily po roce 1989 a k nimž v obecné rovině patří zejména otevření hranic, strategická poloha ČR v Evropě, liberalizace společnosti, změny hodnotového systému, výrazné změny v ekonomice v důsledku privatizace, nevyhovující legislativa, bylo ještě prohloubeno působením specifických faktorů, jako je rozvinutá база domácí výroby pervitinu, která umožnila rychlou transformaci na profesionální výrobu, dobrá úroveň chemického a farmaceutického průmyslu vyrábějícího značný sortiment látek, které je možné zneužít při výrobě drog a to zejména v podmínkách nevyhovující legislativy. Dále je to otevření dalších drogových cest, vedoucích do naší republiky z území států bývalého Sovětského svazu, k němuž došlo zejména v průběhu roku 1995, kdy se situace na území těchto států více zkonsolidovala. V oblasti drogové legislativy je to i beztrestnost držení drogy pro vlastní potřebu a relativně nízké tresty za nedovolenou výrobu a obchod s drogami. Výrazně se zde odráží i módnost drog mezi mládeží, nízké ceny drog, které umožňují nejen jejich větší šíření mezi populací, ale přinášejí další problémy např. v podobě "drogové turistiky". Zanedbatelná není přirozeně ani nedostatečná pozornost a péče věnovaná tomuto problému ze strany rodiny a školy.

A tak se v současné době náš drogový trh plně vyrovná trhům západním co do sortimentu; pokud jde o ceny, jsou výrazně nižší a v letech 1993 - 95 měly klesající tendenci, např. ceny heroinu v roce 1994 se pohybovaly v rozmezí

800 - 1 000 Kč za gram (10 dávek) a v roce 1995 to bylo

400 - 800 Kč, cena za jeden trip LSD v roce 1994

200 - 500 Kč, v roce 1995 150 - 500 Kč.

Tyto skutečnosti se brzy začaly odrážet nejen v rozšíření drog mezi populací, ale následně též i v růstu kriminality, zejména trestné činnosti spojené s nedovolenou výrobou a obchodem s drogami. V souladu s vládním usnesením č. 446/1993⁴ byla hygienická služba ČR pověřena vytvořením epidemiologického drogového informačního systému, který umožní

³ Štablová R., Černíková V, Budina Z. : Trestná činnost na úseku drog a možnosti prevence. Dílčí zpráva grantového úkolu č. 509 PA ČR, 1996 Praha

⁴ Koncepce a program protidrogové politiky vlády ČR, Praha 1993

získání přehledu o užívání drog a případných změnách a trendech. Již první výsledky ukázaly znepokojivé tendence. Tak v souboru středoškoláků se např. ukázalo, že téměř jedna třetina má zkušenosti s drogou; je tendence vyzkoušet více drog. Zkušenosti s drogami jsou častější u chlapců, pokud jde o typ školy, jsou nejvíce zastoupena SOU. Pokud se jednalo o preferenci drog, byly na prvním místě cannabisové drogy, dále ředidla, halucinogeny a pervitin⁵. Věková specifická incidence ve skupině 19 - 35 letých, (toto věkové rozmezí je z hlediska rozvoje drogových závislostí považováno za kritické) v České republice za rok 1995⁶ ukázala další alarmující skutečnosti a v průměru činila 72,7 jedinců na 100 000 obyvatel. Nejvyšších hodnot dosáhla v (165,7/100 000), dále na severní Moravě (98,0/100 000) a v severních Čechách (74,9/100 000). Nejčastější užívanou drogou mezi problémovými uživateli byl pervitin (34,6 %) dále heroin (13,0 %) a na třetím místě marihuana. Z ostatních drog to byla rozpouštědla, sedativa a hypnotika. Jak průzkumy prevalence⁷, tak incidence užívání nealkoholových drog prováděné v letech 1993 - 95, ukázaly mimo jiné, že přední místa zaujímají Praha, Severomoravský i Severočeský kraj. Tyto oblasti v minulosti "tradičně" též patřily k místům koncentrace sociálně negativních jevů v naší zemi. S ohledem na skutečnost, že právě z tzv. problémových uživatelů drog se rekrutují zpravidla bezprostřední pachatelé trestné činnosti páchané pod vlivem drog, zaměřila se též naše výzkumná sonda zahájená v průběhu roku 1994 též na tyto oblasti.

2. Vyhodnocení trestné činnosti na úseku drog v oblastech Praha, Severní Morava a Severní Čechy za Léta 1993 - 1995

Výsledky statistických šetření dat PČR jsou přehledně uvedeny v tabulkách č. 1 - 16

2.1. Trestná činnost spojená s nedovolenou výrobou a obchodem s drogami

Od roku 1993 dochází nepřetržitě k výraznému nárůstu trestné činnosti podle §§ 187, 188 a 188a TZ, který se projevuje ve všech regionech České republiky. Tento nepříznivý trend souvisí jednak s dynamikou vytváření drogového trhu (nabídky), jednak i s rostoucí poptávkou po širokém sortimentu drog⁸)

Rostoucí počet skutků i pachatelů je patrný z tabulek č. 1 - 3

Tabulka č. 1

Počet skutků podle ustanovení §§ 187, 188 a 188a TZ spáchaných v letech 1993 - 5

Kraj	1993		1994		1995	
	celkem	%	celkem	%	celkem	%
ČR	341	100,0	562	100,0	1 128	100,0
Praha	65	19,0	11	19,7	424	37,6
Severočeský	39	11,4	63	11,2	77	6,8
Severomoravský	15	4,4	44	7,8	74	6,5

⁵ Disman M., Polanecký V., Stehlíková E., Šejda J., : Epidemiologicko sociologická studie o užívání drog mezi středoškoláky v ČR. Centrální pracoviště pro drogovou epidemiologii Hygienická stanice, Praha 1994

⁶ Incidence problémových uživatelů návykových látek v ČR za rok 1995, Hygienická stanice, Praha 1996

⁷ Czemy L., : Prevalence užívání návykových látek v populaci ČR, Alkohol a drogy č. 3, 1994

⁸ Štablová, R., Černíková, V., Budina, Z.: Některé aspekty vývoje drogové scény v ČR po roce 1993. Kriminalistika č. 4, 1996 (v tisku)

Poznámka : Problémový uživatel drog je osoba, která poprvé požádala o léčebnou, poradenskou či sociální službu, v jakémkoli léčebném či zdravotnickém zařízení - léčebně kontaktním centru zabývajícím se drogovou závislostí.

Praha zůstává po celé tři roky na 1. místě, avšak druhé či třetí místo zaujímají spíše kraje Středočeský (34,1 % v roce 1995) a Jihomoravský (13,3 % v roce 1995).

Tabulka č. 2.

Pachatelé trestné činnosti podle §§ 187, 188 a 188a TZ (přehled)

Rok	1993	1994	1995
Pachatelé celkem	251	373	549
z toho ženy	33	44	63
počet pach. do 18 let	23	50	91

Tabulka č. 3.

Pachatelé trestných činů podle §§ 187, 188 a 188a TZ spáchaných v letech 1993 - 5

Kraj	1993		1994		1995	
	celkem	%	celkem	%	celkem	%
ČR	251	100,0	373	100,0	549	100,0
Praha	61	24,3	94	25,2	171	31,1
Severočeský	37	14,7	57	15,3	75	13,6
Severomoravský	15	5,9	41	11,0	68	12,4

I když na prvním místě zůstává Praha, na druhé a třetí místo postupují jiné kraje, např. v roce 1994 je to Jihomoravský kraj (15,2 %), v roce 1995 též kraj Jihomoravský (15,3 %).

I když počet žen zapojených do této trestné činnosti je relativně nízký, alarmující je téměř 100 % nárůst počtu pachatelek v roce 1995 oproti roku 1993. Velmi výrazný je nárůst počtu pachatelů do 18 let, kde se patrně začíná projevovat zapojení typu uživatel - dealer, obvyklé v západních státech. Pokud jde o státní příslušnost pachatelů (tab. č. 4), převažují jednoznačně občané ČR. Nárůst počtu občanů Kolumbie v roce 1995 patrně souvisí s vytvářením kokainového trhu.

Tabulka č. 4.

Státní příslušnost pachatelů trestných činů podle §§ 187, 188 a 188a TZ

Státní příslušnost	1993	1994	1995
česká	222	334	496
slovenská	6	12	8
bývalá Jugoslávie	6	8	7
kolumbijská	2	4	20
ostatní	9	15	18

Většina pachatelů s cizí státní příslušností byla zachycena v Praze, zejména pokud jde o Kolumbijce nebo občany bývalé Jugoslávie.

Pokud jde o rodinný stav převládají svobodní se základním vzděláním, nebo vyučením. Pachatelé se rekrutují vesměs z dělnického výchovného prostředí. Nejvíce pachatelů spadá do věkové skupiny 20 - 24 let (cca 25 %) a 24 - 30 let (cca 23 %). V Praze jsou

nejzastoupenějšími věkovými skupinami 20 - 24 let (20 %), 24 - 30 let (23 %), 30 - 40 let (23%). Přehled o zaměstnání pachatelů podává tabulka č. 5.

Tabulka č. 5

Zaměstnání pachatelů trestných činů podle §§ 187, 188 a 188a TZ

Zaměstnání	1993	1994	1995
dělník	42	44	70
podnikatel	22	30	30
bez prac. poměru	152	245	327
příprava na zaměstnání	9	27	51
student	5	8	21
ostatní	16	19	50

Mezi pachateli se udržuje ve sledovaných letech na stabilizované úrovni poměr mezi prvotrestanými a pachateli s kriminální minulostí, jejichž podíl činí zhruba 25 - 30 %.

2.2. Trestná činnost páchaná pod vlivem drog

Tato neméně závažná trestná činnost má svoji specifiku. Nachází vyústění převážně v majetkové trestné činnosti a v násilné trestné činnosti (nejčastěji krádeže vloupáním, krádeže, úmyslné ublížení na zdraví, vydírání, znásilnění). Zjišťování je zde velmi obtížné a opírá se ve většině případů o dobrou znalost terénu ze strany policisty, či doznání pachatele, že drogy užívá a v menší míře již o odborná vyšetření toxikologická. Je tomu tak proto, že i když užití drogy sice výrazně ovlivňuje chování pachatele, nemusí být vždy tak zjevné, jako např. jednání pachatel pod vlivem alkoholu. Také možnost bezprostřední detekce drogy v případě podezření policisty, je podstatně obtížnější a ekonomicky nákladnější. Neexistuje zde pohotová dechová zkouška, ale je nutno přistoupit k odběru moče nebo krve pachatele.

Přehled o počtu trestných činů páchaných pod vlivem drog podávají tabulky č. 6 a 7 (přehled o počtu pachatelů je v tab. č. 8)

Tabulka č. 6

Trestné činy páchané pod vlivem drog v letech 1993 - 95

Kraj	1993		1994		1995	
	celkem	%	celkem	%	celkem	%
ČR	1292	100,0	1023	100,0	962	100,0
Praha	282	21,8	290	28,3	295	30,6
Severočeský	88	6,8	32	3,1	41	4,3
Severomoravský	249	19,3	11	10,8	87	9,0

Pozn.: 1993: Středočeský 24,2 %, 1994: Středočeský 21,1 %, 18,9 % Jihomoravský, 1995: Středočeský 22,0 %, 15,8 % Jihomoravský.

Tabulka č. 7

Trestné činy páchané nezletilými pachateli pod vlivem drog v letech 1993 - 95

Kraj	1993		1994		1995	
	celkem	%	celkem	%	celkem	%
ČR	576	100,0	199	100,0	261	100,0
Praha	58	10,1	39	19,6	68	26,1
Středočeský	7	1,2	1	0,5	15	5,7
Severomoravský	101	17,5	17	8,5	19	7,3

Pozn.: 1993: Středočeský 6,7 %, 1994: Středočeský 32,6 %, Jihomoravský 20,6%, 1995: Středočeský 41,1%, Jihomoravský 7,6%.

Tabulka č. 8

Trestná činnost pod vlivem drog - pachatelé

Kraj	Rok		
	1993	1994	1995
ČR celkem	966	708	645
Praha	189	209	185
Středočeský	75	29	33
Severomoravský	170	89	82

Nejvyšší počty pachatelů se objevily v letech 1994 - 95 kromě Prahy v kraji Středočeském a Jihomoravském.

Statisticky též podchycují druh drogy užívané pachatelem, což zachycuje, případně druh drogy ve vztahu k pachatelově trestné činnosti. Vzhledem k tomu, že údaj o droze užívané pachatelem je velmi subjektivní a schéma podle kterého je tento údaj vykazován neodpovídá současným poměrům na drogové scéně, nepokládáme za vhodné činit z takových údajů závěry.

Státní příslušnost pachatelů a jejich zaměstnání jsou patrné z tabulek č. 9 a 10.

Tabulka č. 9

Státní příslušnost pachatelů trestné činnosti pod vlivem drog v letech 1993 - 95

státní příslušnost	rok		
	1993	1994	1995
česká	890	658	598
slovenská	68	30	29
bývalá Jugoslávie	4	-	1
kolumbijská	-	-	-
ostatní	14	20	17
celkem	966	708	645

Nejvíce cizích státních příslušníků se v roce 1993 zapojilo do trestné činnosti v Praze (17), Středočeském kraji (15) a Severomoravském kraji (15). V roce 1994 v Praze (23), Západočeském kraji (7) a Jihomoravském kraji (5). V roce 1995 je to opět Praha (19), Jihomoravský (8) a Severomoravský kraj (7).

Jak patrně z tabulky č. 8 nejvíce jsou zastoupeni občané Slovenské republiky. Ve skupině ostatních cizích státních příslušníků jsou zastoupeni především občané SRN, Polska a narůstá i zapojení Vietnamců.

Tabulka č. 10

Zaměstnání pachatelů

zaměstnání	kód	1993	1994	1995
dělník	11-29	226	113	123
děti a žáci ZŠ	61-62	21	18	36
žáci zvl. školy	63	29	17	11
chovanci domovů	64	17	4	4
příprava na zam.	65-66	28	29	31
studenti	67-68	6	6	7
podnikatelé	85-86	64	39	55
bez prac. poměru	80-87	438	397	316
na úseku řízení (x)	90-99	-	-	1
ostatní	31-59 71-76	137	85	61
celkem		966	708	645

x) rubrika je statisticky zpracovávána od roku 1995

I když rubrika bez "pracovního poměru" je velmi početná, je třeba vzít v úvahu, že do této kategorie jsou také zařazeni pachatelé, kteří neuvedli zaměstnání. Nejpočetněji je tato kategorie zastoupena v roce 1993 v krajích Praha (127), Středočeský (93) a Severomoravský kraj (74). V roce 1994 je to Praha (117), kraj Západočeský (42), Středočeský (41) a v roce 1995 opět Praha (136), Středočeský (59) a Jihomoravský kraj (54).

Pokud jde o podíl mládeže a studentů na této trestné činnosti je to v roce 1993 především Praha a Středočeský kraj, v roce 1994 vede kraj Středočeský a v roce 1995 Praha a Jihomoravský.

Pokud jde o výchovné prostředí pochází většina pachatelů z dělnického prostředí

1993 - 83,8%

1994 - 79,2%

1995 - 71,9%

U nezletilých pachatelů je podíl v letech 1993 - 95 obdobný - 81,4%, 84,6% a v roce 1995 77,5%. Pokles v roce 1995 je vyrovnán mírným nárůstem nezletilých pachatelů, jejichž rodiče přísluší do řad inteligence. Početně nejsilnější je skupina pachatelů z dělnického výchovného prostředí v Praze, Středočeském, Jihomoravském a Severomoravském kraji.

Podíl pachatelů s kriminální minulostí je patrný z tabulky č. 11.

Tabulka č. 11

Kriminální hledisko hodnocení pachatele (údaje za lomítkem označují počty nezletilých pachatelů)

hledisko	1993	1994	1995
recidivista	305/10	229/10	195/12
v minulosti vyšetřován	81/50	65/35	94/28
tr.čin spáchán v podmíněném odsouzení	28/3	24/1	28/2

Pokud jde o zastoupení těchto kategorií pachatelů v jednotlivých krajích, jsou v roce 1993 nejvíce zastoupeny v Severomoravském, Středočeském kraji a Praha je na třetím místě. V roce 1994 je pořadí Praha, Středočeský kraj a Západočeský kraj, v roce 1995 je to opět Praha, dále Severomoravský a Západočeský kraj.

Přehled o struktuře trestné činnosti páchané pod vlivem drog se zaměřením na nejvýznamnější kategorie je uveden v tabulce č. 12

Tabulka č. 12

Trestné činy pod vlivem drog

Trestné činy	1993	1994	1995
násilné	121	158	119
mravnostní	21	11	6
krádeže vloupáním	287	211	187
krádeže ostatní	292	212	242
podvody	111	58	67
ostatní	460	373	341
celkem	1 292	1 023	962

Ve skupině ostatních trestných činů jsou to převážně dopravní nehody, zanedbání povinné výživy, vojenské trestné činy, zakládání požárů, maření výkonu úředního rozhodnutí a další.

Dále byly sledovány některé sociodemografické charakteristiky jako rodinný stav, vzdělání, o nichž podává přehled tabulka č. 13.

Tabulka č. 13

Vybrané sociodemografické charakteristiky pachatelů (%)

Vzdělání	1993	1994	1995
základní	29,9	31,0	30,4
základní + vyučen	42,7	40,0	40,6
svobodný	58,2	57,0	64,6
žnatý (vdaná)	23,9	24,0	17,2

Nejvíce svobodných pachatelů se ve sledovaných letech vyskytuje v Praze, Středočeském, Severomoravském kraji; pokud jde o kategorii vyučených, převládá opět Praha, dále je to kraj Jihomoravský a Severomoravský.

Také zastoupení pachatelů z řad statisticky významných skupin je pozoruhodné. Zatímco v roce 1993 jsou podchyceni pouze Romové (120), a to převážně v kraji Severomoravském, Středočeském a Severočeském, v roce 1994 je to 94 pachatelů, z nichž

sice převahu mají Romové (54), avšak jsou zde již zastoupeni též anarchisté, punkové, skini a satanisté. Nejvyšší zastoupení vykazuje Praha, Jihomoravský a Severomoravský kraj. V roce 1995 je vykazováno zastoupení v počtu 61 pachatelů (52 Romů). Nejvyšší podíl vykazují kraje Středočeský, Severočeský a Severomoravský.

Podrobněji jsme sledovali sociodemografické údaje o mládeži, které jsou uvedeny v tabulkách č. 14 a 15.

Tabulka č. 14.

Počty nezletilých pachatelů trestné činnosti pod vlivem drog v letech 1993 - 95 (věk 0 - 18)

kraj	1993		1994		1995	
	celkem	%	celkem	%	celkem	%
ČR	150	100,0	117	100,0	129	100,0
Praha	30	20,0	22	18,8	24	18,6
Severočeský	8	5,3	1	0,8	11	8,5
Severomoravský	33	22,0	15	12,8	18	13,9

Již od roku 1993 je však na prvním místě Středočeský kraj (20,6%, 23,1%, 27,1%). Také kraj Jihomoravský zaujímá výrazné postavení (12,6%, 16,2% a v roce 1995 10,1%). V roce 1995 se kraj Jihomoravský spolu se Západočeským dostávají na třetí místo (10,1%).

Tabulka č. 15

Vybrané údaje k mládeži

hledisko	1993	1994	1995
ve škole propadl	53	61	18
absence v práci nebo zaměstnání	55	54	43
úplná rodina	82	64	61
rodiče trestáni	36	19	15
rodiče alkoholici	18	9	9
sourozenci trestáni	32	22	9
trestný čin spáchán na útěku	27	14	11

V roce 1993 se tyto údaje vztahovaly k 150 nezletilým pachatelům, v roce 1994 ke 117 a v roce 1995 k počtu 129.

Pokud jde o problémové rodiny nezletilých pachatelů, rekrutuje se nejvíce pachatelů z rodin s kriminální minulostí nebo alkoholismem, v roce 1993 v kraji Severomoravském a Severočeském, v roce 1994 je to kraj Jihomoravský a Západočeský a v roce 1995 Středočeský a Severočeský. Ve statistických výkazech však se objevuje narůstající trend k používání údaje "nezjištěno". Zatím se výrazněji projevuje u údajů o školním prospěchu a absencích v zaměstnání, což je do značné míry pochopitelné.

Sledování drogové trestné činnosti začalo již od počátku ukazovat, že tato trestná činnost nesměřuje s výjimkou Prahy, "přednostně" do tradičních regionů jakými jsou Severomoravský a Severočeský kraj, což dokládá tab. č. 16. Na možné příčiny bude poukázáno v závěrech této zprávy.

Ukazatel	Kraje		
	1993	1994	1995
ned. výroba a obchod skutky	06, Praha, 01	06, Praha, 01	Praha, 01, 06
trestná činnost pod vlivem drog - skutky	01, Praha, 07	Praha, 01, 06	Praha, 01, 06
trestná činnost pod vlivem drog - pachatelé	01, Praha, 07	Praha, 01, 06	Praha, 01, 06
tr.činnost pod vlivem, drog - pach. do 18 let	07, Praha, 01	01, 06, Praha	01, Praha, 07
pachatelé bez prac.pom.	Praha, 01, 07	Praha, 01, 06	Praha, 03, 01
násilné tr. činy	01, Praha, 07	01, Praha, 07	03, Praha, 06
krádeže vloupáním	07, 01, 03	01, Praha, 06	Praha, 01, 06

3. Šetření ve věznicích pro výkon trestu odnětí svobody - Říčany - Opava

Výzkumná šetření byla provedena :

- Ve věznici Říčany - jedná se o věznici s dozorem s kapacitou 303 míst, ložnicového typu (umístování odsouzených), věznice je určena pro dospělé odsouzené. Výzkumné šetření bylo provedeno v průběhu roku 1995.
- Ve věznici Opava - jedná se o věznici určenou především pro mladistvé muže s kapacitou 114 míst, ložnicového typu umístování odsouzených. Určená kapacita je pro dospělé muže (76 míst) a 50 míst pro odsouzené ženy. Výzkumná šetření se vztahovala na mladistvé odsouzené, vykonávající trest odnětí svobody ve 3 typech věznic - s dohledem, dozorem, ostrahou.

Empirický materiál byl získán analýzou spisové dokumentace o každém odsouzeném. Pro tento účel byl zpracován záznamový arch, sledující vybrané položky (viz příloha). Další poznatky o drogové scéně ve věznici byly poskytnuty pracovníky vězeňství. V neposlední řadě byly získány poznatky studiem odborné literatury k dané problematice.

Drogová scéna ve výkonu trestu odnětí svobody je nedílnou součástí celospolečenské problematiky drog. Výskyt drog ve výkonu trestu odnětí svobody je obdobný jako v běžném občanském životě: jejich výskyt ve věznici bývá časově posunut a to v závislosti na "vypracování" způsobu transferu drog do věznice a to přes veškerá opatření, která jsou zákonně stanovena (Zákon č. 59/1965 Sb. ve znění zákona č. 294/1993 a zákona č. 555/1991 Sb. o Vězeňské službě a justiční strážní). Nejc a stějš í m i cestami drog do věznice jsou:

- balíčky s potravinami, které odsouzení dostávají z domova, od příbuzných nebo od známých
- balíčky s osobním prádlem a hygienickými potřebami, kdy drogy jsou důmyslně ukrývány v záševcích oděvů, drogy jsou zapaštěny do mýdla, šampónů, krémů
- pracoviště mimo věznici, kde dochází k navázání nedovolených kontaktů s jinými osobami
- zneužívání léků - zvláště často vyskytující se u určitých druhů onemocnění - např. astmatiků, kdy jedinec musí brát léky stále několikrát denně. Díky tomu je upraven kontrolovaný režim podávání léků pracovníky Vězeňské služby a nejsou povolovány balíčky a léky z domova. Pokud odsouzený požaduje vitamíny nebo jiné speciální látky (nadstandardní), je možnost jejich objednání prostřednictvím lékařské služby v každé

věznici. Podmínkou je jejich finanční hrazení, které může pak být i ze strany rodičů, přátel - mimo věznici.

U s u z o v á n í n a p ř í p a d n o u t o x i k o m a n i i odsouzeného vychází z dotazu při příjmu do věznice, odsouzený však nemusí abusus přiznat, jednak ze spáchané trestné činnosti - jestli byla spáchána pod vlivem drog nebo šlo-li o trestnou činnost podle §§ 187, 188. Lékař získává informace o toxikomanii odsouzeného ze zdravotních karet. Tento údaj je však jen v kartách registrovaných toxikomanů. Lékař nemá přehled o druzích spáchané trestné činnosti u odsouzených - pacientů, což by mnohdy pomohlo rychleji se zorientovat v problému, s kterým pacient přichází.

Lékaři ve věznici vedou přehled o odsouzených s astmatickými onemocněními, kteří jsou často zdrojem "překupování" - obchodu s léky.

Další skupinou v klientele lékařské péče jsou odsouzení, kteří jsou podezřelí ze závislosti na lécích (léky na uklidnění, soustředění, na nespavost, na bolest hlavy), kde příčina jejich potíží je často připisována somatizaci, která doprovází prožívání problémů, které odsouzení ve věznici mají. Výše uvedené informace pramení ze spisové dokumentace o odsouzeném, která se o každém odsouzeném vede a doplňuje průběžně.

Další zdroj informací představují reference vychovatelů, dozorců - vězeňského personálu o chování odsouzených včetně poznatků přímého zjištění konzumace návykových látek.

V neposlední řadě je jedním z pramenů informací vlastní psychologické a lékařské vyšetření, kdy na základě výše uvedených poznatků (informací) je zjišťována závislost na návykové látce.

Ve vězeňské populaci je odborníky odhadován výskyt v rozsahu 6 - 7 %, což při počtu 11 508 vězňů ve výkonu trestu odnětí svobody představuje 690 - 805 osob, které by potřebovaly speciální penitenciární zacházení zaměřené na problémy s drogou. Ve statistické ročence Vězeňské služby za rok 1995 je poprvé uveden Přehled o počtech odsouzených za vybrané trestné činy v souvislosti s požíváním a distribucí návykových látek.

Problematika drog ve výkonu trestu odnětí svobody je složitá, komplikovaná; nevztahuje se jen na statisticky zachycené a prokázané druhy trestných činů. Nelze vždy podchytit přímou závislost mezi drogou a trestným činem v době jeho spáchání. Je to důsledek vlivu drog různé intenzity, časového rozložení a nashromážděných, dlouhodobě působících a mnohdy gradujících negativních situací.

Ve výkonu trestu odnětí svobody lze rozlišit 3 základní skupiny odsouzených, kteří mají problémy s drogou:

1. skupina - kde je závislost prokázána, je často nařizováno léčení, které se má vykonat, nebo bylo v minulosti vykonáno neúspěšně - též jen započato
2. skupina - odsouzení s astmatickým onemocněním, kteří jsou odkázáni na pravidelné užívání léků, bývají zdrojem nátlaku, šikanování, vydírání a jsou vmanipulováni do obchodu s léky
3. skupina - časté, nadbytečné užívání až cílené zneužívání léků (v případě jejich nedosažitelnosti nahrazování drogou, alkoholem) v situacích deprese, somatizace, které vznikají z frustrace životní cesty, z prožívané bezvýchodnosti životní situace, z neřešení, odsouvání a hromadění problémů samotným odsouzeným.

Výzkumné šetření proběhlo leden - červen 1995 ve věznici Říčany a Opava.

Tabulka č. 17

Věznice Říčany	pro dospělé odsouzené s dozorem
kapacita	303 odsouzených
reálný stav	334 odsouzených
počet sledovaných s drogovými problémy	46 tj. 13,8 %

Tabulka č. 18

Věznice Opava	pro mladistvé všechny 4 typy věznic
kapacita	114 odsouzených
reálný stav	79 odsouzených
počet sledovaných s drogovými problémy	6 tj. 7,6 %

Výzkumný soubor tvořilo 52 odsouzených z celkového počtu 413 osob ve VTOS ve věznici Říčany a Opava, což činí 12,6 % osob s drogovými problémy z celkového počtu odsouzených v těchto věznicích. Každá věznice má svá specifika vyplývající jednak z typu věznice a tomu odpovídající populaci odsouzených, z územního postavení, z kapacitních možností. Ve věznici Říčany se vykonávají tzv. zbytkové tresty, kdy odsouzení jsou do těchto věznic umisťováni v důsledku progresivního nebo regresivního pohybu v systému našeho vězeňství.

Věkové složení souboru:

28 % odsouzených zahrnutých do skupiny jedinců s problémy s drogou tvoří věk od 19 - 21 let, 26 % tvoří odsouzení od 21 do 25 let, 45 % odsouzených jsou od 25 - 30 let, ostatní do věku 36 let - tvoří 0,6 %.

Skupina odsouzených č. 1, u kterých je prokázána závislost je zastoupena věkovou hranicí do 28 let.

Skupina odsouzených č. 3, kde jde o zneužívání léků v důsledku deprese a somatizace je věkově starší. Kumuluje se zde větší počet lidí od 28 let až do 46 let. Ve věznici Opava jsou 2 mladiství s věkem 16ti let, vykonávající trest na oddělení s dozorem a 4 mladiství odsouzení vykonávající trest na oddělení věznice s ostrahou.

Dosažené vzdělání

U mladistvých v Opavě vzhledem k jejich věku jde převážně o nedokončenou profesní přípravu v 5 případech a v 1 případě mladistvý nenastoupil ani do práce ani nezačal žádné vzdělávání.

U odsouzených dospělých šlo v 10 % o dokončené úplné středoškolské vzdělání s maturitou a 15 % dokončené středoškolské vzdělání bez maturity (nedokončení výučního oboru), 5 % odsouzených bylo vyučeno a ostatních 60 % odsouzených bez jakékoli profesní přípravy.

Zaměstnání před VTOS

V souboru mladistvých byl 1 odsouzený zaměstnán před VTOS, ostatní nezaměstnání.

V souboru odsouzených dospělých byla 15,6 % zaměstnána 84,7 % nezaměstnána a 1 osoba byla v invalidním důchodu.

Osobní život odsouzených - partnerské vztahy

V souboru mladistvých odsouzených nebyl nikdo ženatý, všichni byli svobodní.

V souboru dospělých odsouzených bylo 58,6 % odsouzených svobodných, 28,6 % rozvedených a 13,2 % ženatých. Z uvedeného rozložení je patrné, že se této skupině odsouzených nedaří navazovat adekvátní partnerské vztahy a zde může být uložen zdroj frustrace a prožívání sociální nezakotvenosti, nesounáležitosti.

Trestná činnost

V zkoumaném souboru mladistvých odsouzených i odsouzených dospělých se jedná o souběh trestných činů - o vícedruhovou trestnou činnost - 86,5 % odsouzených jsou odsouzeni za několik trestných činů. Majetková trestná činnost se vyskytla v 84,6 % případů spáchaných trestných činů, dále je zastoupena trestná činnost dle §§ 187, 188, 188c, která činí

14,8 % případů, ostatní trestné činy jsou charakteru násilné trestné činnosti a trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných.

Recidiva trestné činnosti

Tabulka č. 19

počet odsouzení	Říčany dospělí odsouzení		Opava mladiství odsouzení	
	abs.	%	abs.	%
1x VTOS	3	6,52	1	1,10
2x VTOS	8	17,39	5	98,90
3x VTOS	3	6,52		
4x VTOS	5	10,87		
5x VTOS	2	4,30		
6x a více až 14 x	25	54,43		

Z tabulky je patrná značná recidiva a je rozložena ve všech uvedených 3 skupinách osob s drogovými problémy ve VTOS, ať jde o závislé jedince nebo jedince zneužívající léčiva. Z toho lze usuzovat, že vztažnost k droze u odsouzených se odvíjí v širším rámci sociálního selhávání, které se projevuje v recidivujícím konfliktu se zákonem.

Nařízené ochranné léčení /protidrogové nebo psychiatrické/

V souboru mladistvých odsouzených byla nařízena ochranná léčba v 1 případě, v souboru dospělých odsouzených bylo nařízeno léčení v 6 případech, což činí 13,04 %, v 1 případě si odsouzený sám podal žádost o převedení do specializovaného oddělení do věznice Plzeň - Bory a 85,8 % odsouzených nebyla zachycena v žádném specializovaném působení, směřující k odstranění problémů.

Vězeňský personál nebo ošetřující lékař může dát podnět, aby odsouzený s drogovými problémy byl zařazen do oddělení pracovně nazývaného "bezdrogové" (s bezdrogovým režimem), kde je snížena pravděpodobnost možnosti kontaktu s drogou. Odsouzení jsou kontrolováni v dodržování bezdrogového režimu. Jsou výchovně vedeni, aby si přepracovali postoj k droze. Bohužel - přeplněnost věznic, nedostatek odborného personálu a v neposlední řadě nedostatek pracovních příležitostí poskytují odsouzeným argument (v rámci jejich racionalizace) k pozitivnímu postoji k droze - jako prostředku "přečkání" trestu odnětí svobody, který je pro mnohé otázkou plynutí času.

Na základě získaných poznatků lze učinit následující shrnutí:

1. Problematika drog a drogové závislosti je mnohofaktorově podmíněna a je v těsném vztahu k dalším negativním jevům. Řešení problému drog a jejich kontrola je možná jen za podmínek koordinovaného postupu počínaje rodinou drogujícího jedince přes státní a nestátní instituce právního, výchovného, léčebného nebo sociálního zaměření.
2. Drogová scéna ve výkonu trestu odnětí svobody je nedílnou organickou součástí celospolečenské problematiky drog a efektivita její kontroly je závislá na vývoji drogové scény na území ČR a dokonce je třeba přihlížet k širším mezinárodním souvislostem drogových cest.
3. Výkon trestu odnětí svobody bez specializovaného zacházení, které nezohledňuje problém závislosti, neřeší příčinný vztah pachatele toxikomana a jeho trestné činnosti. Závislí odsouzení a příležitostní abuseři tvoří významnou část vězeňské populace a drogy jsou překážkou jejich úspěšné resocializace. Naopak úspěšná protitoxikomanická terapie u závislého odsouzeného, který si trestnou činností opatřoval prostředky na získání drog nebo páchal jinou trestnou činnost spojenou s drogami, může znamenat ztrátu jeho

motivace k trestné činnosti a naopak posílení jeho motivace k resocializaci, což může mít pozitivní vliv na ostatní odsouzené.

4. Faktory ovlivňující ochrannou léčbu se v současné praxi výkonu trestu odnětí svobody jeví následovně:
 - realizace ochranné léčby v průběhu výkonu trestu odnětí svobody se v současné etapě teprve experimentálně ověřuje a to s kapacitou 25 odsouzených pachatelů – toxikomanů
 - rozšíření ochranné léčby naráží na faktor zatím dostatečně neověřeného systému specializované léčby v podmínkách výkonu trestu odnětí svobody
 - rozšiřování specializovaných oddělení pro ochrannou protidrogovou léčbu v dalších věznicích je spojeno s faktorem materiálního zabezpečení těchto oddělení vzhledem k počtu pachatelů - toxikomanů ve výkonu trestu odnětí svobody. Počet pachatelů - toxikomanů je odhadován na 6 až 7 % populace odsouzených
 - vzhledem k současnému nedostatečnému počtu specialistů ve věznicích (pedagogů, psychologů, psychiatrů, vychovatelů) nabývá na významu faktor specializované profesní připravenosti odborníků, kteří budou pracovat na odděleních pro pachatele – toxikomany
 - není dořešen problém za co se bude považovat zdárně realizovaná protidrogová léčba ve výkonu trestu odnětí svobody; někteří lékaři považují tuto léčbu jako ústavní a dávají podnět soudům k převedení na léčbu ambulantní. Jiní se cítí bezradní a tuto léčbu nezohledňují. Tento problém si bude vyžadovat spolupráci mezi ministerstvem spravedlnosti a zdravotnictví a zřejmě bude nutné, aby specializovaná pracoviště měla akreditaci k provádění léčby
 - organizování léčebně-terapeutických oddělení uvnitř běžného výkonu trestu odnětí Svobody naráží na významné organizační problémy, které pramení z pojetí běžného výkonu trestu odnětí svobody a léčebně-terapeutického u specializovaného oddělení. Tato skutečnost ztěžuje přijetí podmínek výkonu trestu odnětí svobody u těch odsouzených, kteří nejsou do tohoto oddělení zařazeni.

Realizace ochranného protidrogového léčení v podmínkách výkonu trestu odnětí svobody je na samém začátku a dle mého názoru (na základě získaných poznatků) si bude vyžadovat hledání širší palety přístupů pro řešení této různorodé problematiky.

4. Vybrané psychologické aspekty drogově závislých ve výkonu trestu odnětí svobody

Předmětem výzkumné sondy byli odsouzení ve výkonu trestu odnětí svobody ve věznici Říčany. Z hlediska diferenciací výkonu trestu odnětí svobody se jedná o věznici s dozorem.

Cílem výzkumu bylo zjistit vznik, vývoj a rozvoj drogové závislosti v průběhu životní dráhy odsouzených. Výzkum byl zaměřen zejména na znaky sociální lability, příznačné pro proces socializace zkoumaných jedinců a byl rovněž zaměřen na zjištění osobnostních předpokladů pro vyrovnání se se zátěžovými situacemi.

Vycházíme přitom z předpokladu, že způsob vyrovnání se se zátěžovými situacemi se výraznou měrou podílí na tvorbě životního stylu má přímý vliv na kvalitu procesu socializace a promítá se do životní dráhy jedince.

Metody výzkumu byly zvoleny s ohledem na jeho cíle. Pro výzkum sociální lability byla užitá Hartmann - Adamova metoda. Tato metoda obsahuje měrné hodnoty sociální lability, které jsou členěny do pěti znaků: I. rodinné znaky, II. biografické znaky, III. znaky malé odolnosti k zátěži a neschopnosti navazovat mezilidské vztahy, IV. znaky impulzivního a agresivního chování, V. znaky prekriminálního a kriminálního vývoje. Pro výzkum osobnostních předpokladů pro zvládání zátěžových situací dotazník "SPARO". Tato dotazníková metoda je zaměřena na zjišťování bazální struktury a dynamiky autoregulace,

integrovanosti a psychické odolnosti osobnosti. Obě metody byly doplněny anamnestickými údaji získanými rozhovorem.

Popis výzkumného vzorku

Pro výzkumnou spolupráci se podařilo získat 20 jedinců z celkového počtu 23 evidovaných drogově závislých odsouzených. Ve třech případech se nepodařilo navázat spolupráci z těchto důvodů: v jednom případě z důvodu negramotnosti, ve dvou případech z důvodu aktuální psychické indispozice.

Převahu výzkumného vzorku tvořili jedinci spadající do kategorie tzv. mladých dospělých, jejich průměrný věk je 23,9 let. Přesné věkové rozložení vzorku uvádí tabulka č. 20.

Tabulka č. 20

Věkové rozložení vzorku odsouzených

věk	počet
19 - 21	7
22 - 25	8
26 - 29	2
30 - 33	2
34 - 37	1
celkem	20

Tabulka č. 21

Četnost pobytu odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody

četnost pobytu	počet
1 x	7
2 x	9
3 x a více	5
celkem	21

Z tabulky č. 21 vyplývá, že převažovali odsouzení, kteří se nacházeli ve výkonu trestu odnětí svobody opakovaně. Tato skutečnost je vzhledem k věkové kategorii mladých dospělých varujícím znakem.

Vzhledem k tomu, že předmětem výzkumu byli odsouzení drogově závislí, zajímalo nás, o jaký druh závislosti se jedná a jak se vyvíjela. Vzhledem k tomu, že velká část odsouzených vykazovala v anamnéze rozvoj závislosti na alkoholu a teprve následně experimentování s drogami typu: pervitin, heroin, braun a jejich kombinace s alkoholem, převažuje u výzkumného vzorku kombinovaná závislost. Častá je rovněž kombinace alkoholu a farmak. Velmi časté jsou ranné zkušenosti s čicháním těkavých látek, nejčastěji toluenu a následný rozvoj závislosti na drogách vyjmenované řady. Zároveň jsme zaznamenali souvislost opakovaného pobytu ve výkonu trestu odnětí svobody a rozvoje drogové závislosti. Pro přehlednost uvádíme tabulku č. 22

Tabulka č. 22

Podíl kombinované závislosti (alkohol - drogy) a čisté drogové závislosti

druh závislosti	počet
čistá drogová závislost	4
kombinovaná závislost	16
celkem	20

Podíváme-li se podrobněji na případy drogové závislosti, pak můžeme konstatovat, že v jednom případě se jednalo o použití pervitinu, kokainu, heroinu ve spojitosti s hazardními

hrami, jednalo se o odsouzeného, který v minulosti podstoupil dvakrát léčbu drogové závislosti, v ostatních 3 případech převažovalo užívání pervitinu.

Pokud se týká páčání trestné činnosti, pak nejčastěji dochází u sledovaného vzorku k jejímu páčání pod vlivem alkoholu, kombinace alkoholu a drog, pod vlivem drogy či v souvislosti s jejím obstaráváním, uvedeno v tabulce č. 23.

Tabulka č. 23

Podíl alkoholu, drog a jejich kombinace na trestné činnosti

trestná činnost	počet
pod vlivem alkoholu	11
pod vlivem drogy	4
pod vlivem kombinace	5
celkem	20

Výsledky výzkumu a jejich interpretace

Jak vyplývá z popisu výzkumného vzorku nejčastěji je zastoupena kombinace alkoholu a drog. Vzhledem k opakovanému pobytu ve výkonu trestu odnětí svobody, k častému páčání trestné činnosti pod vlivem alkoholu, jak vyplývá z anamnestických údajů, dochází často ve výkonu trestu odnětí svobody k experimentování a hledání náhradní drogy za alkohol. Ze vzorku 20 odsouzených označených za drogově závislé jich bylo doposud léčeno pouze 8, z toho jeden má nařízenou protialkoholní léčbu ambulantní. Doposud neléčeno, i když s prokazatelnou závislostí na alkoholu a rozvojem kombinované závislosti je 12 odsouzených.

Výzkum zaměřený na hodnoty sociální labilitity prokázal:

1. Výrazné predelikventní znaky v chování nynějších odsouzených. Jsou jimi především toulání, útěky z domova, chození za školu, prchlivé nebo vzdorovité chování a zneužívání alkoholu kolem 14 roku. Jedná se o impulzivní chování.
2. Malou odolnost vůči zátěži a problémy v navazování sociálních vztahů. Do popředí vystupuje zejména nedostatečná frustrační tolerance, neschopnost vyrovnat se se selháním, problémy spojené s podřizováním se autoritám a především nedostatečný vztah k práci. Pouze 5 odsouzených se vyučilo v nějakém oboru, 15 se nedoučilo, nemá žádnou kvalifikaci.

Měrné hodnoty ostatních znaků sociální labilitity jsou poměrně vyrovnané, a proto se zaměříme především na jejich kvalitativní rozbor.

Z biologických znaků je to především častý výskyt neurotických symptomů, lehkých mozkových dysfunkcí psychických a neurologických příčin odlišného chování v dětství, které vedly k poruchám chování ve škole, častému vyrušování a zhoršeným známkám z chování. Mnozí byli navrženi do dětského diagnostického ústavu, někteří prošli psychiatrickou léčbou

Z rodinných znaků vystupuje do popředí častý odloučený život rodičů, tzn. nežili v manželském svazku nebo jej záhy opouštěli. Do výchovy častěji náhradně vstupovali prarodiče. Rovněž vysoký je výskyt trestné činnosti v rodině, na níž navazuje brzká vlastní kriminalita (okolo 14. roku policejně nebo soudně neprojednávané přestupky), která se záhy stupňuje.

5. Závěr

Sledování a vyhodnocování drogové kriminality v ČR a ve vybraných regionech (Praha, Severomoravský a Severočeský kraj) za léta 1993 - 95 potvrdilo narůstající trend zejména

- trestných činů spojených s výrobou a obchodem s drogami

(rok 1993: 341, 1994: 562, 1995: 1128)

- počtu pachatelů této trestné činnosti

(rok 1993: 251, 1994: 373, 1995: 549)

- počtu žen zapojených do této trestné činnosti

- počtu pachatelů do 18 let

Tyto nepříznivé trendy korespondují v obecné rovině s trendy růstu kriminality, i když je v drogové kriminalitě ve sledovaném období zaznamenán podstatně vyšší nárůst, což souvisí zjevně s dynamikou rozvoje drogového trhu v ČR, jeho zásobováním novými cestami (např. Kyjevská, Černomořská a Jihovýchodní cesta). Nemalý podíl na šíření této trestné činnosti má i tolerantní postoj státu k tzv. držení drogy pro vlastní potřebu, což v praxi každodenního života přispívá k beztrestnému šíření drog prostřednictvím drobných dealerů (v rovině "dealer - uživatel"), neboť tento legislativní nedostatek znemožňuje prakticky orgánům činným v trestním řízení proti těmto drobným dealerům zasáhnout, nepodaří-li se jim přistihnout je právě když dávku drogy prodávají. Znepokojující je, že právě do této činnosti se zapojuje stále více mladých lidí (viz tab. č. 5) a bylo by proto užitečné hlouběji se zamyslet nad budoucností příští generace.

Pokud jde o zapojení cizích státních příslušníků do obchodu s drogami, jeví se znatelný nárůst zapojení občanů Kolumbie (tab. č. 4), což patrně souvisí s vytvářením kokainového trhu.

Trendy trestné činnosti páchané pod vlivem drog (tab. č. 6, 7, 8) by nás na první pohled mohly uspokojit. Avšak vezmeme-li v úvahu snahu policejních orgánů v první řadě čelit nárůstu nabídky drog, je zřejmé, že síly policistů na tomto úseku byly přednostně orientovány proti trestné činnosti související bezprostředně s výrobou a obchodem s drogami (§§ 187, 188, 188a TZ) a méně na trestnou činnost páchanou pod vlivem drog. Navíc je třeba vzít v úvahu specifiku této trestné činnosti, spočívající v tom, že na rozdíl od "vlivu alkoholu" se vliv drogy obtížněji prokazuje a nemusí být vždy tak zjevně patrný na pachateli, jako požití alkoholu. Zapojení občanů cizí státní příslušnosti je rovněž odlišné, neboť zde převažují vedle občanů SR spíše občané SRN a Polska.

Základní sociodemografické charakteristiky jako rodinný stav, školní vzdělání a výchovné prostředí jsou obdobné jako v případě trestné činnosti související s nedovolenou výrobou a obchodem s drogami. Avšak v kategorii pachatelů si patrně vynutí pozornost nezletilci, jejichž rodiče přísluší do řad inteligence, neboť zde byl v roce 1995 zaznamenán jistý nárůst, který může souviset s rostoucí orientací této kategorie rodičů na postavení v zaměstnání.

Z hlediska hodnocení kriminální charakteristiky vykazuje přibližně jedna třetina pachatelů kriminální minulost. Sledování a vyhodnocování některých specifických údajů, které o mladistvém pachateli statistiky poskytují (tab. č. 15) by bylo velmi užitečné, avšak řada z těchto údajů se stává obtížně zjiřitelná. Ve statistických výkazech se stále více objevuje údaj "nezjištěno", což nelze paušálně přičíst nedostatečné práci policisty, zejména pokud jde o údaje ve vztahu ke škole či zaměstnání a často i k rodině. Naráží se zde jednak na neochotu podat informace, jednak na nedostatečně funkční informační systémy např. v podmínkách privatizovaného školního vzdělávání.

Ze statistických podkladů lze rovněž získat údaje o trestné činnosti podle druhu užívané drogy (graf. č. 4). Podle našeho názoru by však nebylo vhodné činit z takovýchto údajů závěry např. o vlivu drogy na charakter trestné činnosti, že některé drogy navozují agresivitu, jiné spíše apatii či halucinace, a to především proto, že použité schéma drog je zavádějící. Např. pod "drogami z léků" se skrývají především takové drogy jako braun a pervitin, jejichž účinky jsou naprosto odlišné, což platí i o "drogách z dovozu", kam patrně je zahrnut heroin, kokain, LSD i ecstasy a hašiš, zatímco pod "drogami vypěstovanými" se skrývá evidentně marihuana, jejíž účinná látka - THC - je totožná s hašišem. Navíc se údaj o užití droze opírá vesměs jen o výpověď ze strany pachatele, nebo v lepším případě vychází z obeznámenosti policisty s klientelou v místě. V každém případě mají tyto údaje jen malou vypovídací hodnotu a mohou poskytnout jen přibližnou informaci o drogách užívaných pachateli registrovaných trestných činů.

Předpoklad o přednostní koncentraci drogové trestné činnosti v Praze, Severočeském a Severomoravském kraji se potvrdil jen zčásti. Praha se objevuje ve všech sledovaných parametrech na jednom z prvních třech míst (tab. č. 16). Avšak již vyhodnocování dat za rok 1993 ukázalo, že mezi regiony s maximálním výskytem negativních jevů patří vedle Prahy a Středočeského kraje též kraj Jihomoravský a Západočeský. Přerušování kontinuity koncentrace sociálně negativních jevů v krajích Severomoravském a Severočeském s následným přesunem těžiště do jiných regionů patrně souvisí se společensko ekonomickými změnami let devadesátých. V předcházejících desetiletích byla totiž dlouhodobě udržována stabilní struktura průmyslových výroby, a s tím souvisela i stabilita pracovníků určitého typu, udržujících si svůj životní styl i hodnotový systém.

Nové podmínky přinesly pronikavé změny ve výrobní struktuře, její proměnlivosti, pohybu obyvatelstva nejen uvnitř ČR, ale i mezi státy. Přinesly i jiné hodnotové systémy a též nové jevy v kriminalitě. Na druhé straně, pokud jde o Prahu, ta v dřívějším období byla relativně otevřeným územím a nové sociálně ekonomické podmínky ještě znásobily "příznivé klima" pro kriminalitu a zvýšily obtížnost jejího postihu. Proto si Praha udržuje stále své "přední místo".

Záhy se začalo ukazovat, že bude užitečné věnovat pozornost ostatním regionům ČR a proto jsme v roce 1995 využili možnosti získat grantový úkol resortu MV na období 1995 - 1997, který sleduje trendy drogové kriminality ve všech regionech ČR.

Z realizovaného šetření ve výkonu trestu odnětí svobody se ukazuje, že problémy s drogou jsou charakteristické především pro mladší věkovou kategorii populace uvězněných. I ti odsouzení, kteří jsou vykazováni v kategorii odsouzených - dospělých mnohdy spáchali trestný čin jako mladiství, ale vzhledem k datu nástupu do výkonu trestu odnětí svobody a délce trestu, byli převedeni po 19 roku do VTOS pro dospělé.

Požívání drogy je důsledkem sociální labilita vězňů a dále sociální labilitu, sociální konfliktnost prohlubuje včetně devastace osobnosti.

Výkon trestu odnětí svobody je vhodnou příležitostí pro pachatele - narkomany pro korekci problému s drogou, ať už z hlediska časových možností, ale též ekonomického, ale za podmínek profesně připravených specializovaných týmů vězeňského personálu a za adekvátních kapacitních podmínek.

Zrušení možnosti realizování ochranného léčení ve výkonu trestu odnětí svobody je odborníky (penology, soudci) považováno za závažný nedostatek.

Ukazuje se naléhavé vypracovat informační síť mezi vězeňstvím, pracovišti zabývajícími se problémem drog a v neposlední řadě též kurátory, kteří s mnohými klienty přicházejí do kontaktu a mají je v péči.

Výsledky výzkumné sondy zaměřené na zjištění znaků sociální labilitu u drogově závislých ve výkonu trestu odnětí svobody prokázaly přítomnost znaků, i když na početně omezeném vzorku a ukazují cestu, již by se mohl ubírat obsáhlejší výzkum.

Přítomnost těchto znaků by mohla být v budoucnu využita v oblasti prevence drogové závislosti ve spolupráci mezi školou, pedagogicko-psychologickou poradnou a policií. Znak sociální labilitu poukazuje na problematický proces socializace jedinců, jimž může pomoci jen včasná kvalifikovaná pomoc spojená s úpravou podmínek rodinného života. Cílená odborná pomoc by proto měla vyústit do rodinné terapie, která by na pedagogicko-psychologickou poradnu měla navazovat.

POHLED DO HISTORIE

Miloš VANĚČEK, Lenka ŠUBRTOVÁ, Národní protidrogová centrála

ROČNÍK 1933

Sbírka zákonů a nařízení
státu československého

Obsah : 173, Úmluva o mezení výroby a úpravě distribuce omamných látek

173/33 Sb.

Úmluva

o omezení výroby a úpravě distribuce omamných látek.

J M Ě N E M R E P U B L I K Y Č E S K O S L O V E N S K É .

JMÉNEM REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ, NĚMECKA, SPOJENÝCH STÁTŮ AMERICKÝCH, ARGENTINY, RAKOUSKA, BELGIE, BOLIVIE, BRASILIE, VELKÉ BRITÁNIE A SEVERNÍHO IRSKA, KANADY, INDIE, CHILE, KOSTARIKY, KUBY, DÁNSKA, SVOBODNÉHO MĚSTA GDANSKA, ST. DOMINGA, EGYPTA, ŠPANĚLSKA, HABEŠE, FRANCIE, ŘECKA, QUATEMALY, HEDŽASU, NEDŽEDU A ZÁVISLÝCH ÚZEMÍ, ITALIE, JAPONSKA, LIBERIE, LITVY, LUXEMBURSKA, MEXIKA, MONAKA, PANAMY, PARAGUAYE, NIZOZEMSKA, PERSIE, POLSKA, PORTUGALSKA, RUMUNSKA, SAN MARINA, SIAMU, ŠVÉDSKA, ŠVÝCARSKA, URUGUAYE A VENEZUELY

BYLA SJEDNÁNA TATO ÚMLUVA S PROTOKOLEM O PODPISU:

(Překlad.)

Úmluva o omezení výroby a o úpravě distribuce omamných látek.

President říše Německé, president Spojených Států Amerických, president republiky Argentinské, spolkový president republiky Rakouské, Jeho Veličenstvo král Belgů, president republiky Bolivijské, president republiky Spojených Států Brasilských, Jeho Veličenstvo král Velké Britanie, Irska a Britských Dominií Zamořských, císař Indický, president republiky Chilské, president republiky Kostariky, president republiky Kuby, Jeho Veličenstvo král Dánský a Islandský, president republiky Polské, za svobodné město Gdaňsk, president republiky Dominikánské, Jeho Veličenstvo král Egyptský, president prozatímní vlády republiky Španělské, Jeho Veličenstvo král králů Habeše, president republiky Francouzské, president republiky Řecké, president republiky Quatemaly, Jeho Veličenstvo král Hedžasu, Nedžedu a odvislých zemí, Jeho Veličenstvo král Italský, Jeho Veličenstvo císař Japonský, president republiky Liberie, president republiky Litevské, Její Královská Výsost velkovévodkyně Lucemburská, president Spojených Států Mexických, Jeho Nejjasnější Výsost princ Monacký, president republiky Panama, president republiky Paraguay, Její Veličenstvo královna Nizozemská, Jeho Císařské Veličenstvo šach Perský, president

republiky Polské, president republiky Portugalské, Jeho Veličenstvo král Rumunský, Kapitáni-vladaři republiky San-Marino, Jeho Veličenstvo král Siamský, Jeho Veličenstvo král Švédský, Spolková rada Švýcarská, president republiky Československé, president republiky Uruguay, president Spojených Států Venezuelských, přejíce si doplniti ustanovení mezinárodních úmluv proti opiu, a to úmluvy podepsané v Haagu dne 23.ledna 1912 a úmluvy podepsané v Ženevě dne 19.února 1925, uvádějící prostřednictvím mezinárodní úmluvy v životomezení výroby omamných látek jen na zákonné potřeby světa k účelům lékařských a vědeckých a upravující jejich rozdělení (distribuci), usnesly se sjednati za tím účelem úmluvu a jmenovaly svými plnomocníky:

President říše Německé:

P. Wernera šl. von Rheinbarena,

státního sekretáře v disponibilitě,

Dra Waldemara Kahlera,

ministerského radu v říšském ministerstvu vnitra.

President Spojených Států

Amerických:

P. Johna K. Caldwell

ze státního departementu,

P. Harry J. Anslingera

komisaře pro otázky opiové,

P. Waltra Lewise Treadwaye, M.D.,F.A.C.P.,

zástupce generálního chirurga, šéfa státní zdravotní služby Spojených států, oddělení duševní hygieny,

P. Sanborna Younga

senátora státu Kalifornie

President republiky Argentinské:

Dra Fernando Pereze,

mimořádného a zplnomocněného velvyslance u Jeho

Veličenstva krále Italského.

Spolkový president republiky Rakouské:

P. Emericha Pflügla,

mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra

stálého zástupce u Společnosti národů,

Dra Bruno Schultze,
policejního ředitele a dvorního radu, člena poradní opiové komise.

Jeho Veličenstvo král Belgů:
Dra F. de Myttenaere,
hlavního inspektora lékáren v Hal.
President republiky Bolivijské:
Dra M. Cuellara,
člena poradní opiové komise.

President republiky Spojených Států Brazílských:
P. Raul do Rio Branco,
mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra
u Spolkové rady švýcarské.

Jeho Veličenstvo král Velké Británie, Irska a Britských Dominii Zámořských, císař
Indický:
Za Velkou Británii a Severní Irsko, jakož i všechny části Britské říše, které nejsou zvláště
členy Společnosti národů:
Sira Malcolm Delevingne, K.C.B.,
stálého pomocníka státního sekretáře v ministerstvu
vnitřní.

Za Kanadské dominium:
Plukovníka **C.H.L. Sharmana, C.M.G.,**
C. B. E.,
šéfa oddělení pro otázky opia v departementu pensí a veřejného zdravotnictví,
Dra Waltra A. Riddella, M.A., Ph.D.,
„Advisory Officer“ Kanadského dominia u Společnosti
národů.

Za Indii:
Dra R.P. Paranjpye,
člena Indické rady.

President republiky Chilské:
P. Enrique Gajardo,
člena stálé delegace u Společnosti národů.

President republiky Kostariky:
Dra Viriato Figueredo Lora,
konsula v Ženevě.

President republiky Kuby:
P. Guillermo de Blancka,
mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra,
stálého delegáta u Společnosti národů,
Dra Benjamina Primellese.

Jeho Veličenstvo král Dánský a Islandský:
P. Gustava Rasmussena,
Chargé d'affaires v Bernu.

President republiky Polské
(za Svobodné město Gdaňsk):
P. Francois Sokala,
zplnomocněného ministra, stálého delegáta u Společnosti národů.

Presidenta republiky Dominikánské:
P. Charles Ackermanna,
generálního konsula v Ženevě.

Jeho Veličenstvo král Egyptský:
T.W. Russella pašu,
policejního velitele v Kairu a ředitele Ústředního úřadu pro informace o narkotikách.

President prozatímní vlády republiky Španělské:
P. Julio Casarese,
přednostu sekce v ministerstvu zahraničních věcí.

Jeho Veličenstvo král králů Habeše:

Knížete **Lagarde**, vévodu **d'Entotto**,
zplnomocněného ministra, zástupce u Společnosti národů.

President republiky Francouzské:

P. Gastona Bourgois,
francouzského konsula.

President republiky Řecké:

P. R. Raphaela,
stálého delegáta u Společnosti národů.

President republiky Quatemaly:

P. Luis Martínez Monta,
profesora experimentální psychologie na vyšších státních školách.

Jeho Veličenstvo král Hedžasu, Nedžedu a odvislých zemí:

Šejka Hafiz Wahba,
mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra u Jeho Britského veličenstva.

Jeho Veličenstvo král Italský:

P. Stefano Cavazzoni,
senátora, bývalého ministra práce.

Jeho Veličenstvo císař Japonský:

P. Setsuzo Sawadu,
zplnomocněného ministra, ředitele japonské kanceláře u Společnosti národů,
P. Shigeo Ohdachi,
sekretáře v ministerstvu vnitra, přednostu správního oddělení.

President republiky Liberie:

Dra Antoine Sottile,
mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra, stálého delegáta u Společnosti národů.

President republiky Litevské:

Dra Dovase Zauniuse,

ministra zahraničních věcí,
P. Juozase Sakalauskase,
přednostu sekce v ministerstvu zahraničních věcí.
Její Královská Výsost velkovévodkyně Lucemburská:

P. Charles Vermaire,
konsul v Ženevě.

President Spolkových Států Mexických:
P. Salvadora Martínez de Alva,
stálého pozorovatele u Společnosti národů.

Jeho Nejjasnější Výsost princ Monacký:
P. Conrada E. Hentsche,
generálního konsula v Ženevě.

President republiky Panama:
Dra Ernesto Hoffmanna,
generálního konsula v Ženevě.

President republiky Paraguay:
Dra Ramóna V. Caballero de Bedoya,
mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra u presidenta republiky francouzské,
stálého delegáta u Společnosti národů.

Její Veličenstvo královna Nizozemská:
P. W. G. van Wettum,
vládního radu pro mezinárodní opiové záležitosti.

Jeho císařské Veličenstvo šach Perský:
P. A. Sepahbody,
mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra u Spolkové rady švýcarské, stálého
delegáta u Společnosti národů.

President republiky Polské:
P. Witolda Chodžko,

bývalého ministra.

President republiky Portugalské:

Dra Augusto de Vasconcellos,

zplnomocněného ministra, generálního ředitele portugalského sekretariátu u Společnosti
národů,

Dra Alexandro Ferraze de Andrade,

prvního legačního tajemníka, šéfa portugalské kanceláře u Společnosti národů.

Jeho Veličenstvo král Rumunský:

P. Constantin Antoniadu,

mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra u Společnosti národů.

Kapitáni vladaři republiky San-Marino:

Profesora C. E. Ferri,

advokáta.

Jeho Veličenstvo král Siamský:

Jeho nejjasnější výsost prince **Damrase,**

mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra u Jeho Britského Veličenstva, stálého
zástupce u Společnosti národů.

Jeho Veličenstvo král Švédský:

P. K. I. Westmana,

mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra u Spolkové rady švýcarské.

Spolková rada Švýcarská:

P. Paul Dinichertu,

zplnomocněného ministra, šéfa oddělení pro zahraniční věci Spolkového úřadu politického,

Dra Henri Carrière,

ředitele Spolkové služby pro veřejnou hygienu.

Prezident republiky Československé:

P. Zdeněk Fierlingera,

mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra u Spolkové rady švýcarské, stálého delegáta u Společnosti národů.

President republiky Uruguay:

Dra Alfredo de Castro,

mimořádného vyslance a zplnomocněného ministra u Spolkové rady švýcarské.

President Spojených Států Venezuelských:

Dra L. G. Chacín-Itriago,

Changé d' Affaires v Bernu, člena lékařské akademie v Caracasu, kteří vyměnivše si své plné moci, o nichž bylo

shledáno, že jsou v dobré a náležité formě, usnesli se na těchto ustanoveních:

HLAVA I.

Definice.

Článek 1.

Nebude-li výslovně řečeno něco jiného, platí níže uvedené definice při všech ustanoveních této úmluvy,

1. „Úmluvou Ženevskou“ rozumí se mezinárodní úmluva opiová, podepsaná v Ženevě dne 19. února 1925.
2. „Látkami“ rozumějí se tyto látky, ať již byly zčásti vyrobeny nebo zcela rafinovány:

Skupina I.

Podskupina a):

- i) Morfín a jeho soli, počítaje v to přípravky vyrobené přímo ze surového nebo lékařského opia a obsahující více než 20% morfinu,
- ii) Diacetylmorfín a ostatní estery (esterysoli) morfinu a jejich soli,
- iii) Kokain a jeho soli, počítaje v to přípravky vyrobené přímo z listu koka a obsahující více než 10% kokainu, všechny estery ekgoninu a jejich soli.
- iv) Dihydrooxycodoinon (jehož eukodálnázev to chráněný - je solí), dihydrokodeinon (jehož dikodid - název to chráněný-je solí), dihydromorfín (jehož dilaudid-název to chráněný - je solí).

Acetyldihydrokodeinon nebo acetylodemethylodihydrothebain (jehož acedikon - název to chráněný - je solí), dihydromorfín (jehož paramorfán - název to chráněný -je solí), jejich estery a soli kterékoliv z těchto látek a jejich esterů, N-oxymorfín (genomorfín, název to chráněný) sloučeniny N-oxymorfínové, jakož i ostatní sloučeniny o dusíku pětimocném.

Podskupina b):

Ekgonin, thebain a jejich soli, ethery-morfín, jako benzylmorfín a jejich soli, vyjímaje methylmorfín (kodein) ethylmorfín a jejich soli.

Skupina II.

Methylmorfin (kodein), ethylmorfin a jejich soli.

Látky uvedené v tomto odstavci jsou pokládány za „drogy“, i když vzniknou cestou syntetickou.

Slova „Skupina I.“ a „Skupina II.“ označují I. a II. skupinu tohoto odstavce.

3. „**Surovým opiem**“ rozumí se šťáva, samovolně ztuhlá, získaná z makovice setého máku (*papaver somniferum* L.), pokud byla podrobena jen manipulaci spojené s jejím balením a s její dopravou, ať již obsahuje jaké-koliv množství morfinu.

„**Opiem lékařským**“ rozumí se opium, které bylo podrobeno úpravě, nutné pro jeho přizpůsobení k lékařskému užívání, buď jako prášek, nebo v zrnkách, nebo jako směs s neutrálními látkami, podle toho, jak to vyžaduje lékopis (*pharmacoepa*).

„**Morfinem**“ rozumí se hlavní alkaloid opia, mající chemickou značku C₁₇ H₁₉ O₃ N.

„**Diacetylmorfinem**“ rozumí se diacetylmorfin (diamorfin, heroin) mající značku C₂₁ H₂₃ O₅ N. (C₁₇ H₁₇ (C₂ H₃ O)₂ O₃ N).

„**Listem kokovým**“ rozumí se list z *erythroxylon coca* Lamark, z *erythroxylon novogranatense* (Moris), Hieronymus a z jejich odrůd z rodiny *erythroxylaceae* a list jiných druhů tohoto rodu, z nichž by mohl být dobýván kokain přímo nebo získáván chemickým zpracováním.

„**Kokainem**“ rozumí se ether methylový benzoylekgoninu levotočivého [(alfa) D 20 opravit!-16 4] v 20 procentním roztoku chloroformovém, značka C₁₇ H₂₁ N₄ N.

„**Ekgoniniem**“ rozumí se ekgonin levotočivý [(alfa) D 20 -45 6 v 5 procentním opravit! vodním roztoku] značky C₉ H₁₅ O₃ N .H₂ O, a všechny deriváty tohoto ekgoninu, jež by mohly při průmyslovém zpracování sloužit k jeho zpětnému získání.

Níže uvedené „látky“ jsou definovány svými chemickými vzorci, a to:

dihydroxykodeinonC₁₈ H₂₁ O₄ N

dihydrokodeinonC₁₈ H₂₁ O₃ N

dihydromorfinonC₁₇ H₁₉ O₃ N

acetyldihydrokodeinon nebo acetylodemethylodihydrothebain } .C₂₀ H₂₃ O₄ N (C₁₈ H₂₀ (C₂ H₃ O) O₃ N)

dihydromorfinC₁₇ H₂₁ O₃ N

N-oxymorfinC₁₇ H₁₉ O₄ N

thebainC₁₉ H₂₁ O₃ N

methylmorfin (kodein)C₁₈ H₂₁ O₃ N (C₁₇ H₁₈ (CH₃ O) O₂ N)

ethylmorfinC₁₉ H₂₃ O₃ N (C₁₇ H₁₈ (C₂ H₅ O) O₂ N)

benzylmorfinC₂₄ H₂₅ O₃ N (C₇ H₇ O) O₂ N)

4. „**Výrobou**“ rozumí se také rafinování.

„**Zpracováním**“ (transformací) rozumí se zpracování „látky“ cestou chemickou, vyjímaje zpracování alkaloidů v jejich soli.

Je-li některá z „látek“ zpracovávána na jiné „látky“, je tento postup považován za zpracování vůči první „látce“ a za výrobu vůči „látce“ druhé.

„**Odhady**“ rozumějí se odhady dodávané podle 2.-5. článku této úmluvy a také odhady dodatečné, pokud v textu není stanoven opak.

Termín „rezervní zásoby“, jde-li o nějakou „látku“, označuje zásoby vyžadované: (i) pro normální vnitřní spotřebu země nebo území, kde zásoba je přechovávána (ii) pro zpracování v této zemi nebo v tomto území, a (iii) pro vývoz.

Termín „státní zásoby“, jde-li o nějakou látku, označuje zásoby chované pod státním dozorem pro účely státu a k tomu, aby se čelilo výjimečným okolnostem.

Slovo „vývoz“ zahrnuje i reexport, pokud v textu není stanoven opak.

HLAVA II.

Odhady.

Článek 2.

1. Vysoké smluvní strany budou zasílati každoročně Stálému ústřednímu komitétu, zřízenému podle VI. kapitoly Ženevské úmluvy, odhad pro každou látku a za každé své území, na něž se vztahuje tato úmluva, a to odhad podle ustanovení 5. článku této úmluvy.
2. Nezašle-li některá vysoká smluvní strana odhad za některé své území, na něž se vztahuje, tato úmluva, v době stanovené v článku 5. odstavci 4., bude tento odhad vypracován podle možnosti kontrolním orgánem, o němž se mluví v článku 5. odstavci 6.
3. Stálý ústřední komitét vyžádá si pro země nebo území, na něž se tato úmluva nevztahuje, odhady podle ustanovení této úmluvy. Nebyl-li pro některou z těchto zemí nebo pro některé z těchto území zaslán odhad, vypracuje jej podle možnosti sám kontrolní orgán.

Článek 3.

Každá vysoká smluvní strana smí zaslat v případě potřeby za kterýkoliv rok a za kterékoliv ze svých území dodatečný odhad za toto území pro řečený rok, při čemž vyloží důvody, které opravňují tento dodatečný odhad.

Článek 4.

1. Každý odhad zasláný podle předchozích článků, pokud se týká některé u „látek“ vyžadovaných pro vnitřní spotřebu země neb území, pro něž je vypracován, bude určován toliko lékařskými a vědeckými potřebami této země nebo tohoto území.
2. Vysoké smluvní strany mohou vedle rezervních zásob zřizovati a udržovati zásoby státní.

Článek 5.

1. Odhady, o nichž se mluví ve 2.-4. článku této úmluvy, musí býti vypracovány podle vzoru, jenž bude předepsán čas od času Stálým ústředním komitétem a oznámen péčí tohoto komitétu všem členům Společnosti národů a těm státům-nečlenům, o nichž se zmiňuje článek 27.
2. Při každé z „látek“, ať je již ve formě alkaloidů nebo solí nebo přípravků alkaloidů nebo solí, pro každý rok i pro každou zemi nebo každé území musí odhady udávati:
 - a) potřebné množství, jež má býti přímo zužitkováno pro potřeby lékařské a vědecké, počítaje v to i množství vyžadované k výrobě přípravků, k jejichž vývozu se nevyžaduje vývozního povolení, ať již tyto přípravky jsou určeny pro vnitřní spotřebu nebo pro vývoz,
 - b) množství potřebné k dalšímu zpracování, a to jak pro spotřebu vnitřní, tak i pro vývoz,
 - c) rezervní zásoby, jež mají býti udržovány,
 - d) množství vyžadované ke zřízení a udržování státních zásob, jak je stanoveno v článku 4. Úhrnem odhadů pro každou zemi nebo území rozumí se úhrn množství podrobně uvedených v odstavcích a) a b) tohoto odstavce, zvětšený o ta množství, jež jsou nezbytná k udržování rezervních zásob a zásob státních na žádané úrovni, nebo

- zmenšený o ono množství, o něž by uvedené zásoby tuto úroveň převyšovaly. K tomuto zvýšení nebo snížení bude však přihlédnuto jen potud, pokud zúčastněné vysoké smluvní strany poslaly včas Stálému ústřednímu komitétu potřebné odhady.
3. Každý odhad bude doprovázen výkladem o tom, jakého způsobu bylo použito pro výpočet jednotlivých množství, jež v něm budou zapsána. Vykazuje-li kalkulované množství přebytek se zřetelem k možným fluktuacím poptávky, musí odhad přesně určit výši takto předvídaného přebytku. Rozumí se, že při některé u „látek“, jež jsou nebo mohou být pojaty do II. skupiny, bude snad potřebí ponechat větší přebytek než při ostatních „látkách“.
 4. Všechny odhady musí dojít Stálému ústřednímu komitétu nejpozději dne 1. srpna toho roku, který předchází onen rok, pro něž je odhad pořízen.
 5. Dodatečné odhady musejí být zaslány Stálému ústřednímu výboru, jakmile byly pořízeny.
 6. Odhady budou zkoumány kontrolním orgánem. Poradní komise pro obchod s opiem a s jinými škodlivými látkami, uřízená při Společnosti národů, dále Stálý ústřední komitét, Zdravotnický výbor Společnosti národů a Mezinárodní úřad pro zdravotnictví budou mít právo jmenovat po jednom členu tohoto orgánu. Sekretářství kontrolního úřadu bude obstaráno generálním tajemníkem Společnosti národů, při čemž bude zajištěna těsná spolupráce ústředního komitétu. Při každé zemi nebo při každém území, pro něž bude zaslán odhad, může kontrolní orgán žádati - pokud by nešlo o potřeby státu - veškeré údaje nebo dostatečnou potřebnou informaci, kterou by pokládal za nutnou buď k doplnění odhadu nebo k vysvětlení údajů v něm uvedených, na podkladě takto sebraných informací může pozměnit odhady se souhlasem zúčastněného státu. půjde-li o některou z těch „látek“, které jsou nebo mohou být pojaty do skupiny II., postačí stručné prohlášení.
 7. Po prozkoumání dodaných odhadů podle hořeniho 6. oddílu a po stanovení - podle článku 2 - odhadů pro země nebo území, za něž odhady nebyly dodány, zašle kontrolní orgán prostřednictvím generálního tajemníka, nejpozději do 1. listopadu každého roku, všem členům Společnosti národů a těm státům-nečlenům, o nichž se mluví v článku 27., soupis obsahující odhad pro každou zemi nebo pro každé území, k tomuto soupisu budou připojeny, pokud to kontrolní orgán bude pokládat za nutné, údaje dodané nebo vyžádané podle předchozího oddílu 6 a všechny připomínky, jež by kontrolní orgán chtěl podati při každém odhadu, výkladu nebo žádosti o výklad.
 8. S každým dodatečným odhadem, oznámeným Stálému ústřednímu výboru během roku, má kontrolní orgán neprodleně naložiti podle řízení vylíčeného v oddílu 6. a 7. shora.

HLAVA III.

Omezení výroby.

Článek 6.

1. V žádné zemi ani v žádném území nebude v žádném roce vyrobeno větší množství „látek“, než činí úhrn těchto množství:
 - a) množství vyžadované v mezích odhadů pro příslušnou zemi nebo pro příslušné území v daném roce k přímému použití pro potřeby lékařské nebo vědecké, počítaje v to i množství vyžadované k výrobě přípravků, při jejichž vývozu se nevyžaduje vývozního povolení, ať již tyto přípravky jsou určeny pro vnitřní spotřebu nebo pro vývoz,
 - b) množství vyžadované v rámci odhadů pro příslušnou zemi nebo pro příslušné území v daném roce k dalšímu zpracování, a to jak pro vnitřní spotřebu, tak i pro vývoz,
 - c) množství, jež smí vyžadovati příslušná země nebo příslušné území k vyřízení objednávek v daném roce, určených k vývozu a prováděných podle této úmluvy,

- d) množství vyžadované eventuelně od příslušné země nebo území k udržení rezervních zásob na úrovni vyznačené v odhadech příslušného roku.
 - e) množství vyžadované případně k udržení státních zásob na úrovni vyznačené v odhadech příslušného roku.
2. Zjistí-li koncem některého roku vysoká smluvní strana, že vyrobené množství převyšuje úhrn množství shora vypočítaných, přihlížeje ke srážkám stanoveným v 7. článku, odstavci 1., platí tu ujednání, pokud něhož tento přebytek bude odečten od onoho množství, jež má být vyrobeno během roku následujícího. Při odevzdání výroční statistiky Stálému ústřednímu komitétu, udají vysoké smluvní strany důvody tohoto překročení.

Článek 7.

Při každé „látce“ bude odečteno od množství, jehož výroba je povolena podle článku 6, během kteréhokoliv roku a v kterékoliv zemi nebo území:

1. veškeré množství „látek“ dovezených, počítaje v to i ono množství, které bylo vráceno, a po odečtení toho množství, jež bylo reexportováno,
2. veškeré množství řečené „látky“, jež bylo zabaveno a přímo zužitkováno pro vnitřní spo třeby nebo k dalšímu zpracování. Není-li možno provést v běžném účetním roku některou z uvedených srážek, bude veškeré množství, které tu přebývá na konci účetního roku, sraženo z odhadů pro rok následující.

Článek 8.

Množství jakékoliv „látky“ dovezené nebo vyrobené v některé zemi či území k účelům dalšího zpracování podle odhadů této země nebo tohoto území, má být pokud možno k těmto účelům použito v období stanoveném v odhadu. Nelze-li však použít celkového množství v daném období, bude ta část, jež tu zůstává nepoužita koncem roku, sražena z odhadů následujícího roku, určených pro tuto zemi nebo o to území.

Článek 9.

Přesahuje-li v době, kdy všechna ustanovení této úmluvy nabudou platnosti - množství některé „látky“, jež je tou dobou v zásobě v některé zemi nebo některém území, ono množství rezervních zásob této „látky“, jež daná země nebo území přeje si chovat podle svých odhadů, bude příslušný přebytek odečten od onoho množství, jež by normálně mohlo být vyrobeno nebo případně dovezeno v průběhu roku podle ustanovení této úmluvy.

Nebude-li použito tohoto způsobu, převezme vláda přebytek zásob v době, kdy všechna ustanovení této úmluvy nabudou platnosti. Vláda uvolní po jistých přestávkách z tohoto přebytku jen ono množství, které smí být uvolněno podle úmluvy. Veškerá množství, uvolněná takovýmto způsobem během roku, budou sražena z celkového množství, jež má být během téhož roku vyrobeno nebo případně dovezeno.

HLAVA IV.

Zákazy a omezení.

Článek 10.

1. Vysoké smluvní strany zapovědí vyvážeti ze svého území diacetylmorfin a jeho soli, jakož i přípravky obsahující diacetylmorfin nebo jeho soli.
2. Avšak na žádost vlády některé země, kde diacetylmorfin není vyráběn, každá vysoká smluvní strana smí povolit do této země vývoz takového množství diacetylmorfinu, jeho soli a přípravků obsahujících diacetylmorfin nebo jeho soli, jehož je potřebí k lékařským a vědeckým potřebám této země, s podmínkou, že ke umíněné žádosti bude připojeno dovozní osvědčení a zasláno úřadu uvedenému v osvědčení.
3. Veškeré množství takovýmto způsobem dovezené bude přidělováno vládou dovozní země a za její odpovědnosti.

Článek 11.

1. Obchod a výroba pro obchod každého produktu pocházejícího z některého fenanthrenových alkaloidu opia nebo z ekgoninových alkaloidů listů koka, pokud zmíněný produkt nebude k datu tohoto dne využit k potřebám lékařským nebo vědeckým, nesmějí býti povoleny v žádné zemi ani území, leda že lékařská nebo vědecká hodnota tohoto produktu byla konstatována takovým způsobem, který je pokládán zúčastněnou vládou za pravoplatný. V tomto případě - nerozhodne-li vláda, že daný produkt nemůže způsobovati toxikomanii nebo býti přeměněn v produkt, který může toxikomanii způsobovat - nesmí (se zřetelem k níže uvedeným rozhodnutím) ono množství, jehož výroba je povolena, přesahovati úhrn vnitřních potřeb země nebo území k účelům lékařským a vědeckým a množství potřebné pro vývozní objednávky; pro zmíněný produkt budou platiti ustanovení této úmluvy.
2. Vysoká smluvní strana, která povolí obchodování s jedním u těchto produktů nebo jeho výrobu pro obchod, oznámí to ihned generálnímu tajemníku Společnosti národů, který zašle toto oznámení ostatním vysokým smluvním stranám a zdravotnímu komitétu Společnosti národů.
3. Zdravotní komitét předloží nejprve věc Stálému komitétu Mezinárodního úřadu veřejného zdravotnictví a potom rozhodne, zda daný produkt může způsobovati toxikomanii [a zda má býti s ním tedy podobně nakládáno jako s „látkami“ uvedenými v podskupině a) skupiny I.], či zda může býti přeměněn v některou z týchž „látek“ [a zda má býti s ním tedy podobně nakládáno jako s „látkami“ uvedenými v podskupině b) skupiny I. nebo ve skupině II.]
4. Rozhodne-li zdravotní komitét, že produkt sice není „látkou“ schopnou způsobovat toxikomanii, že však může býti přeměněn v takovou „látku“, bude otázka o tom, zda řečená „látku“ patří do podskupiny b) ve skupině I. či do skupiny II., předložena k rozhodnutí komitétu tří kvalifikovaných znalců, aby prozkoumali stránku vědeckou a technickou. Jeden z těchto znalců bude jmenován zúčastněnou vládou, druhý poradní komisí opiovou; třetí bude ustanoven prvními dvěma znalci.
5. Každé rozhodnutí, učiněné podle obou předchozích odstavců, bude oznámeno generálnímu tajemníku Společnosti národů, který toto oznámení rozešle všem členům Společnosti národů a těm státům-nečlenům, o nichž se mluví v 27. článku.
6. Bylo-li rozhodnuto, že daný produkt může způsobovat toxikomanii nebo býti zpracován v „látku“ schopnou způsobovat toxikomanii, podrobí vysoké smluvní strany, jakmile

obdržely o tom zprávu od generálního tajemníka, řečenou „látku“ předpisům této úmluvy, podle toho, zda bude řečená droga zařaděna do I. nebo do II. skupiny.

7. Na žádost každé vysoké smluvní strany, zaslanou generálnímu tajemníku, může jakékoliv rozhodnutí tohoto druhu býti revidováno na základě nabyté zkušenosti a podle shora uvedeného řízení.

Článek 12.

1. Dovoz nebo vývoz některé „látky“, pocházející z území některé vysoké smluvní strany nebo pro toto území určené, smí býti proveden jen podle ustanovení této úmluvy.
2. Dovoz některé „látky“ do některé země nebo území nesmí v jednom roce přesahovati úhrn odhadů uvedených v 5. článku a úhrn množství vyvezeného z této země nebo území v témže roce, při čemž se množství vyrobené v zemi nebo na území během téhož roku odečítá.

HLAVA V.

Kontrola.

Článek 13.

- 1.a) Vysoké smluvní strany použijí na všechny „látky“ I. skupiny ustanovení Ženevské úmluvy, jež podle ní mají platiti na látky uvedené v jejím 4. článku (nebo ustanovení rovnocenných). Vysoké smluvní strany použijí také těchto ustanovení na přípravky morfinu a kokainu, uvedené ve zmíněném 4. článku a na všechny přípravky ostatních „látek“ I. skupiny, vyjma přípravky, jež mohou býti podrobeny Ženevské úmluvě podle 8. článku této úmluvy.
 - b) Vysoké smluvní strany použijí na roztoky nebo zředění morfinu, kokainu nebo jejich soli, ať jsou ve hmotě beztvaré, tekuté nebo tuhé, pokud obsahují aspoň 0,2% morfinu nebo aspoň 0,1% kokainu, týchž opatření jako na přípravky, obsahující větší procento.
2. Vysoké smluvní strany použijí na „látky“, jež jsou nebo mohou býti zahrnuty do II. skupiny, těchto ustanovení Ženevské úmluvy, nebo ustanovení téhož obsahu:
 - a) ustanovení článku 6 a 7 pokud se vzta-hují na výrobu, dovoz a vývoz těchto „látek“ nebo na obchod ve velkém s nimi;
 - b) ustanovení hlavy V., vyjímaje slouče-niny obsahující jednu z těchto „látek“ a používané k pravidelným účelům lékařským;
 - c) ustanovení odstavců 1b), c) a e) a odstavce 2. článku 22, při čemž se ujednává
- I. že statistika o dovozu a vývozu smí býti zaslána jednou za rok a nikoliv jednou za čtvrt roku, a
 - II. že odstavec 1 b) a odstavec 2 článku 22 nebudou platiti na přípravky obsahující tyto „látky“.

Článek 14.

1. Vlády, jež vydají povolení k vývozu do země nebo území (na něž se nevztahuje tato úmluva ani Ženevská úmluva), pro některou „látku“, jež je nebo může být pojata do I. skupiny, uvědomí o tom neprodleně Stálý ústřední komitét. Je-li žádáno o vývoz 5 kg nebo i více, platí za ujednané, že nebude povolení vydáno dříve, dokud vláda nezjistí u Stálého ústředního komitétu, že vývozem nebude překročen odhad stanovený pro zemi dovozní. Oznáme-li Stálý ústřední komitét, že odhad bude překročen, nepovolí vláda vývoz toho množství, jímž by překročení nastalo.
2. Je-li z dovozních a vývozních dat, zaslaných Stálému ústřednímu komitétu, nebo z oznámení, učiněných tomuto komitétu podle předchozího odstavce, patrné, že vyvezené množství nebo množství, jehož vývoz byl povolen do některé země nebo území, převyšuje úhrn odhadů určených v 5. článku pro danou zemi nebo území a pro daný rok, při čemž se k úhrnu přičte zjištěný vývoz, uvědomí o tom komitét neprodleně všechny vysoké smluvní strany. Smluvní strany nesmějí pak v daném roce povolit žádný nový vývoz do řečené země nebo řečeného území leda (i) tehdy, bude-li podán dodatečný odhad jak co do celkového množství dovezeného přebytku, tak co do dodatečně požadovaného množství nebo (ii) v případech výjimečných, kdy vývoz je, podle názoru vlády příslušné země vývozní, důležitý v zájmu humanity nebo pro ošetřování ne- mocných
3. Stálý ústřední komitét vypracuje každého roku soupis, obsahující pro každou zemi nebo území za předchozí rok:
 - a) odhady každé „látky“,
 - b) množství každé spotřebované „látky“,
 - c) množství každé vyrobené „látky“,
 - d) množství každé zpracované „látky“,
 - e) množství každé dovezené „látky“,
 - f) množství každé vyvezené „látky“,
 - g) množství každé „látky“ použité k zhotovení přípravků, pro jejichž vývoz není vyžadováno vývozní povolení.

Vyplývá-li z řečeného soupisu, že jedna z vysokých smluvních stran nespĺnila nebo snad nespĺnila závazky stanovené touto úmluvou, bude komitét oprávněn žádati od ní vysvětlení prostřednictvím generálního tajemníka Společnosti národů a bude tu lze použítí řízení podle 2.-7. odstavce 24. článku Ženevské úmluvy.

Výbor uveřejní co možná nejdříve shora uvedený soupis a bude-li to pokládati za potřebné - obsah vysvětlivek podle předchozího odstavce daných nebo žádaných, jakož i všechny připomínky, které by si přál učiniti k těmto vysvětlivkám nebo k žádostem o ně Stálý ústřední komitét bude při uveřejňování statistiky a jiných informací, jež obdrží podle této úmluvy, dbáti toho, aby neuveřejnil v těchto publikacích žádný údaj, který by mohl napomáhati činnosti spekulantů nebo poškoditi řádný obchod některé z vysokých smluvních stran.

HLAVA VI.

Ustanovení správní.

Článek 15.

Vysoké smluvní strany učiní všechna zákonná nebo jiná potřebná opatření, aby ve svých územích uvedly v život tuto úmluvu. Vysoké smluvní strany zřídí - neučinily -li tak již - zvláštní úřad, který bude mít za

úkol:

- a) aplikovati předpisy této úmluvy,
- c) upravit obchod „látkami“, dozírati nad ním a kontrolovati jej,
- a) organisovati boj proti toxikomani a učiniti veškerá vhodná opatření k zamezení jejího dalšího rozvoje a k potírání nedovoleného obchodu.

Článek 16.

1. Každá vysoká smluvní strana bude vykonávati přísný dozor:

- c) nad množstvím surovin a vyrobených „látek“, jež má každý výrobce v držení k účelům výrobním nebo pro další zpracování každé z těchto „látek“ nebo k jakémukoliv jinému účelu,
- b) nad množstvím „látek“ nebo přípravků obsahujících vyrobené „látky“,
-) nad způsobem, jak se nakládá s „látkami“ a s přípravky takto vyrobenými, jmenovitě pak nad obchodem s nimi, jakmile opustily továrnu.

2. Vysoké smluvní strany nedovolí, aby se v rukou některého výrobce nahromadilo takové množství surovin, jež by převyšovalo množství nutné k hospodářské činnosti podniku, přihlížejíc k podmínkám trhu. Množství surovin nacházejících se u kteréhokoliv výrobce v kterékoliv době nepřevyší ono množství, jehož je třeba k potřebám výroby v dalším pololetí ačli po vykonaném šetření nemá vláda za to, že výjimečné podmínky odůvodňují hromadění dalšího množství, avšak v žádném případě nesmí celkové množství, jež bude lze takto nahromaditi, převyšovati jednoroční příděl.

Článek 17.

Každá z vysokých smluvních stran přiměje každého výrobce, usazeného na jejím území, aby podával jednou za čtvrt roku zprávu, v níž by uvedl:

- a) množství surovin a množství každé „látky“, jež obdržel do své továrny, jakož i množství „látek“ nebo kteréhokoliv jiného produktu vyrobeného s přidáním kterékoliv z těchto látek. Výrobce hlásí množství surovin, jež takovýmto způsobem obdržel, oznámí, v jakém poměru je v nich obsažen morfín, kokain nebo ekgonin nebo kolik těchto látek lze z nich získat, tento poměr bude určen metodou od vlády předepsanou a za podmínek, jež vláda bude pokládat za uspokojivé,
- b) množství buď surovin nebo zboží vyrobeného pomocí těchto látek, jichž bylo použito během čtvrtletí,
- c) množství zůstávající na skladě koncem čtvrtletí. Každá vysoká smluvní strana přiměje každého velkoobchodníka, usazeného na jejich územích, aby podal koncem každého roku zprávu, která by při každé „látce“ udávala množství této „látky“ obsažené v přípravcích vyvezených nebo dovezených během roku, pokud pro vývoz nebo dovoz těchto přípravků se nevyžaduje povolení.

Článek 18.

Každá vysoká smluvní strana se zavazuje, že všechny „látky“ I.skupiny, jež zabaví při nedovoleném obchodě, budou zničeny nebo upracovány v látky neomamné nebo vyhrazeny k lékařskému nebo vědeckému použití, a to buď vládou nebo pod její kontrolou, jakmile již těchto „látek“ není potřebí k soudnímu řízení nebo k jakékoliv jiné akci státních úřadů. Ve všech případech však musí diacetylmorfin býti zničen nebo zpracován.

Článek 19.

Vysoké smluvní strany budou požadovati, aby označení, pod nimiž přichází některá „látka“ nebo přípravek, obsahující tuto „látku“, do prodeje, udávaly procento této „látky“. Musejí také udati její jméno tím způsobem, jak to předpisuje národní zákonodárství.

HLAVA VII.

Všeobecná ustanovení.

Článek 20.

1. Každá vysoká smluvní strana, na jejímž některém území bude vyráběna nebo zpracována některá „látka“ v době, kdy tato úmluva nabude účinnosti, nebo která se v té době nebo později rozhodne povolit na svém území tuto výrobu nebo zpracování, zašle oznámení generálnímu tajemníku Společnosti národů a udá v něm, zda výroba nebo zpracovávání jsou určeny toliko pro vnitřní potřeby či také pro vývoz, a kdy s výrobou nebo zpracováváním bude započato, zároveň uvede podrobně „látky“, jež mají býti vyráběny nebo zpracovávány, jakož i jméno a adresu oprávněných osob nebo firem.
2. Když by výroba nebo zpracovávání některé „látky“ bylo na jejím území zastaveno, vysoká smluvní strana pošle o tom oznámení generálnímu tajemníku s udáním, kdy a kde tato výroba nebo zpracovávání byly zastaveny nebo budou zastaveny, a uvede podrobně příslušné „látky“, osoby nebo firmy, jakož i jejich jména a jejich adresy. Informace dodané podle 1. a 2. odstavce oznámí generální tajemník vysokým smluvním stranám.

Článek 21.

Vysoké smluvní strany si prostřednictvím generálního tajemníka Společnosti národů sdělí zákony a nařízení vydané za tím účelem, aby tato úmluva byla uvedena v život, a zašlou výroční zprávu o působnosti úmluvy na jejich územích, podle formuláře vypracovaného opiovou poradní komisí.

Článek 22.

Vysoké smluvní strany uvedou ve své výroční statistice, kterou zasílají Stálému ústřednímu komitétu, množství každé „látky“, jehož použili výrobci a velkoobchodníci k výrobě přípravků, určených k vnitřní spotřebě nebo k vývozu, pokud se pro vývoz těchto přípravků povolení nevyžaduje. Vysoké smluvní strany uvedou zároveň ve své statistice přehled dat, sestavených od výrobců podle 17. článku.

Článek 23.

Vysoké smluvní strany si prostřednictvím generálního tajemníka Společnosti národů zašlou v době co možná nejkratší informace o každém případě nedovoleného obchodu, pokud jej samy odhalí a pokud bude mít význam buď pro množství příslušných „látek“ nebo proto, že poskytne snad informace o zdrojích, jež zásobují „látkami“ nedovolený obchod nebo o metodách, používaných lidmi provozujícími nedovolený obchod.

Informace ty budou pokud možno udávati:

- a) povahu a množství příslušných „látek“,
- b) původ „látek“ známky a etikety,
- c) místa, kde „látky“ přešly do nedovoleného obchodu,
- d) místo, odkud „látky“ byly odeslány a jména odesílatelů, osob pověřených expedicí nebo komisionářů, metody soupisu a jména i adresy adresátů, jsou-li známy,
- e) metody, jichž použili a cesty, jež sledovali podloudníci, po případě jména lodí, které obstaraly dopravu,
- f) opatření učiněná vládami proti osobám do věci zapleteným (zejména proti těm, jež by měly povolení nebo licenci), jakož i sankce, jichž bylo použito,
- g) všechny ostatní informace, jež by mohly přispěti k potlačení nedovoleného obchodu.

Článek 24.

Tato úmluva bude doplňovat úmluvu haagskou z r. 1912 a ženevskou z r. 1925 ve vzájemném poměru mezi vysokými smluvními stranami, pokud jsou vázány aspoň jednou z těchto úmluv.

Článek 25.

Vznikne-li mezi vysokými smluvními stranami nějaký spor o výklad nebo aplikaci této úmluvy a nemohl-li tento spor býti vyřízen uspokojivě cestou diplomatickou, bude vyřízen podle ustanovení mezi stranami platných, týkajících se vyřizování mezinárodních sporů. Když by to nebylo mezi stranami takových ustanovení, předloží tyto spor k rozhodčímu nebo soudnímu řízení. Když by se nedošlo k dohodě o zvolení jiného soudu, předloží strany spor na žádost jedné z nich Stálému dvoru mezinárodní spravedlnosti, podepsaly-li všechny protokol ze dne 16. prosince 1920 o statutu řečeného dvora, nepodepsaly-li jej však všechny, tedy rozhodčímu soudu, zřízenému podle úmluvy haagské z 18. října 1907 o pokojném vyřizování mezinárodních sporů.

Článek 26.

Každá vysoká smluvní strana může prohlásiti při podpisu, ratifikaci nebo při přístupu, že přijetím této smlouvy nebere na sebe žádný závazek za všechny nebo část svých kolonií, protektorátů, území zámořských nebo území jsoucích pod její svrchovaností nebo pod jejím mandátem, a tato úmluva nebude se vztahovati na území uvedená v řečeném prohlášení. Každá vysoká smluvní strana může kdykoliv později oznámiti generálnímu tajemníku Společnosti národů, že si přeje, aby tato úmluva se vztahovala na všechna nebo část území, o nichž se mluvilo v prohlášení podle předchozího odstavce, a tato smlouva bude platit pro všechna území uvedená v tomto oznámení, jako když některá země úmluvu ratifikuje nebo k ní přistoupí.

Každá smluvní strana, může kdykoliv po uplynutí pětiletého období podle 32. článku prohlásiti, že si přeje, aby tato úmluva přestala platiti pro všechny nebo pro část jejich kolonií, protektorátů, území zámořských nebo území jsoucích pod její svrchovaností nebo pod jejím mandátem, a úmluva přestane platit pro území uvedená v tomto prohlášení, jako kdyby šlo o výpověď danou podle ustanovení 32.článku.

Generální tajemník zašle všem členům Společnosti národů, jakož i státům-nečlenům, o nichž se mluví v 37. článku, všechna prohlášení a oznámení, jež obdržel podle ustanovení tohoto článku.

Článek 27.

Tato úmluva, jejíž francouzský a anglický text mají stejnou platnost, ponese datum tohoto dne a bude až do 31.prosince 1931 otevřena k podpisu jménem každého člena Společnosti národů nebo kteréhokoliv státu-nečlena, pokud se dal zastoupiti na konferenci, jež vypracovala tuto úmluvu, nebo pokud rada Společnosti národů mu zaslala za tím účelem opis této smlouvy.

Článek 28.

Tato úmluva bude ratifikována. Ratifikační listiny budou odevzdány generálnímu tajemníku Společnosti národů, který o jich uložení (deponování) uvědomí všechny členy Společnosti národů, jakož i ty státy-nečleny, o nichž se mluví v předchozím článku.

Článek 29.

Počínaje 1.lednem 1932 může každý člen Společnosti národů a každý stát-nečlen, na nějž se vztahuje 27. článek, přistoupiti k této úmluvě. Listiny o přistoupení budou odevzdány generálnímu tajemníku Společnosti národů, který uvědomí o jich uložení všechny členy Společnosti národů, jakož i ty státy-nečleny, o nichž mluví řečený článek.

Článek 30.

Tato úmluva nabude účinnosti za devadesát dní poté, kdy generální tajemník Společnosti národů obdrží ratifikace nebo přístupy od dvacetipěti členů Společnosti národů nebo států-nečlenů, při čemž je třeba, aby mezi nimi byly čtyři z těchto států: Francie, Japonsko, Německo, Nizozemí, Spojené království Velké Británie a Irska, Spojené státy americké, Švýcarsko a Turecko. Kromě článku 2 až 5 nabudou všechna ustanovení účinnosti teprve dne 1.ledna správního roku, pro který budou zaslány odhady podle článku 2 až 5.

Článek 31.

Ratifikace nebo přístupy, předložené po vejítí této úmluvy v platnost, nabudou účinnosti po uplynutí lhůty devadesáti dnů, počítaje ode dne, kdy je obdržel generální tajemník Společnosti národů.

Článek 32.

Po uplynutí lhůty pěti let, počítaje ode dne, kdy tato úmluva nabyla účinnosti, lze ji vypověděti písemným dokumentem složeným u generálního tajemníka Společnosti národů.

Tato výpověď, obdržel-li ji generální tajemník prvního července některého roku nebo před tímto datem, nabude účinnosti 1. ledna roku následujícího, a obdržel-li ji po 1. červenci, nabude účinnosti stejným způsobem, jako kdyby bývala byla přijata 1. července roku následujícího nebo před tímto datem. Každá výpověď bude mít účinnost jen pro toho člena Společnosti národů nebo nečlena, jehož jménem byla podána.

Generální tajemník uvědomí všechny členy Společnosti národů a ty státy-nečleny, o nichž mluví 27. článek, o výpovědích, jež takovýmto způsobem obdržel. Klesne-li v důsledku současných nebo po-stupných výpovědí počet členů Společnosti národů a států-nečlenů, které jsou vázány touto úmluvou, pod 25, přestane úmluva platit ode dne, kdy poslední z těchto výpovědí nabyla účinnosti podle ustanovení tohoto článku.

Článek 33.

Žádost o revisi této úmluvy může být kdykoliv podána kterýmkoliv členem Společnosti národů nebo státem-nečlenem, pokud jsou vázány úmluvou, a to písemným oznámením generálnímu tajemníkovi Společnosti národů. O tomto oznámení uvědomí generální tajemník všechny ostatní členy Společnosti národů a státy-nečleny úmluvou vázané, bude-li pak žádost podporována aspoň třetinou vysokých smluvních stran, zavazují se tyto, že se sejdou na konferenci za účelem revise úmluvy.

Článek 34.

Tato úmluva bude zaregistrována generálním tajemníkem Společnosti národů toho dne, kdy nabude platnosti. Na *důkaz čehož* zmínění plnomocníci tuto úmluvu podepsati. *Dáno* v Ženevě dne třináctého července roku tisícího devítistého třicátého prvního v jediném exempláři, který bude uložen v archivu sekretariátu Společnosti národů a jehož ověřené kopie budou zaslány všem členům Společnosti národů a těm státům-nečlenům, o nichž se mluví v 27. článku.

NĚMECKO

Freiherr von RHEINBABEN

Dr. KAHLER

SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ

JOHN K. CALDWELL

HARRY J. ANSLINGER

WALTER LEWIS TREADWAY

SANBORN YOUNG

- (1) Vláda Spojených států amerických vyhrazuje si právo použití - k provádění vnitřní kontroly a kontroly dovozu a vývozu opia, kokových listů, všech jejich odvozenin a látek stejného původu, z území a do území, jež jsou pod její svrchovaností - opatření přísnějších, než jaká stanoví úmluva.
- (2) Vláda Spojených států amerických vyhrazuje si právo použití - pro kontrolu průvozu surového opia, kokových listů, všech jejich odvozenin a látek stejného původu svým územím - opatření, podle nichž vydání průvozního povolení může být činěno závislým na vydání dovozního povolení země určení.
- (3) Vláda Spojených států amerických pokládá za nemožné zavázati se k tomu, aby zasílala dovozní a vývozní statistiky Stálému opiovému komitétu dříve než 60 dní po skončení čtvrtletního období, na něž se statistiky vztahují.

- (5) Vláda Spojených států amerických pokládá za nemožné zavázati se k tomu, aby udávala zvláště množství omamných látek koupených neb dovezených k účelům státním.
- (4) Plnomocníci Spojených států amerických prohlašují formálně, že podpis úmluvy o omezení výroby a o úpravě distribuce omamných látek za Spojené státy americké nesmí býti vykládán tak, že vláda Spojených států amerických uznává režim nebo orgán, který podpisuje nebo přistupuje k úmluvě za vládu země, jejíž režim nebo orgán vláda Spojených států amerických jako vládu této země neuznává.
- (5) Plnomocníci Spojených států amerických prohlašují dále, že účastí Spojených států amerických na úmluvě o omezení výroby a o úpravě distribuce omamných látek, podepsané tohoto dne, nevzniká Spojeným státům americkým žádný smluvní závazek vůči zemi, zastupované režimem nebo orgánem, který Spojené státy americké neuznávají za vládu této země, dokud tato země nemá vládu, kterou vláda Spojených států amerických uznává.

REPUBLIKA ARGENTINSKÁ

Ad referendum.

FERNANDO PEREZ

RAKOUSKO

E. PFLÜGL

Dr. BRUNO SCHULTZ

BELGIE

Dr. F. DE MYTTENAERE

BOLIVIE

M. CUELLAR

BRASILIE

RAUL DO RIO BRANCO

VELKÁ BRITANIE

A SEVERNÍ IRSKO,

jakož i všechny části Britské říše, které nejsou zvláště členy Společnosti národů

MALCOLM DELEIVINGNE

KANADA

H. L. SHARMAN

W. A. RIDDELL

INDIE

R. P. PARANJPYE

CHILE

ENRIQUE J. GAJARDO V.

KOSTARIKA
VIRIATO FIGUEREDO LORA

KUBA
G. DE BLANCK
Dr. B. PRIMELLES

DÁNSKO
GUSTAV RASMUSSEN

SVOBODNÉ MĚSTO GDAŇSK
F. SOKAL

REPUBLIKA DOMINIKÁNSKÁ
CH. ACKERMANN

EGYPT
T. W. RUSSELL

ŠPANĚLSKO
JULIO CASARES

HABEŠ
Cte LAGARDE DUC D°ENTOTTO

FRANCIE

Francouzská vláda vyhrazuje si, pokud jde o kolonie, protektoráty a mandátní území pod její svrchovaností, úplnou volnost při vyhotovování čtvrtletních statistik v přesně vymezené lhůtě, uvedené ve čl. 13.

G. BOURGOIS

ŘECKO
R.RAPHAEL

QUATEMALA
LUIS MARTÍNEZ MONT

HEDŽAS, NEDŽED A
ODVISLÉ ZEMĚ
HAFIZ WAHBA

ITALIE
CAVAZZONI STEFANO

JAPONSKO

S.SAWADA

S.OHDACHI
LIBERIE
Dr. A SOTTILE
S výhradou ratifikace senátu republiky Liberie.

LITVA
ZAUNIUS

LUCEMBURSKO
CH. G. VERMAIRE

MEXIKO
S.MARTÍNEZ DE ALVA

MONAKO
C. HENTSCH

PANAMA
Dr. ERNESTO HOFFMANN

PARAGUAY
R. V. CABALLERO DE BEDOYA

NIZOZEMÍ
v. WETTUM

PERSIE
A. SEPAHBODY

POLSKO
CHODŽKO

PORTUGALSKO
AUGUSTO DE VASCONCELLOS
A. M. FERRAZ DE ANDRADE

RUMUNSKO
C. ANTONIADE

SAN-MARINO
FERRI CHARLES EMILE

SIAM
DAMRAS

Poněvadž opiový zákon siamský jest v některých bodech přísnější než úmluva ženevská a tato úmluva, vyhrazuje si má vláda právo použití tohoto zákona.

ŠVÉDSKO
K. I. WESTMAN

ŠVÝCARSKO
PAUL DINICHERT
Dr. H. CARRIÈRE

ČESKOSLOVENSKO
ZD. FIERLINGER

URUGUAY
ALFREDO DE CASTRO

VENEZUELA
Ad referendum
L. G. CHACÍN ITRIAGO

PROTOKOL O PODPISU.

- I. Podpisující úmluvu o omezení výroby a o úpravě distribuce omamných látek z data tohoto dne, podepsaní plnomocníci, jsouc řádně k tomu zmocnění, prohlašují jménem svých vlád, že se dohodli na tomto: Nevejde-li dne 13.července 1933 řečená úmluva podle ustanovení 30. článku v platnost, předloží generální tajemník Společnosti národů věc radě Společnosti národů, která může - buď svolati novou konferenci všech členů Společnosti národů a států-nečlenů, jejichž jménem úmluva byla podepsána nebo jejichž jménem byly složeny ratifikace nebo přihlášky, aby tak prozkoumala stav věci - nebo učiniti opatření, jež by pokládala za nutná. Vláda každého člena Společnosti národů nebo států-nečlenů, který podepsal úmluvu nebo k ní přistoupil, se zavazuje, že se dá zastoupiti na každé konferenci svolané takovýmto způsobem.
- II. Vláda japonská učinila níže uvedenou výhradu, jež byla přijata ostatními vysokými smluvními stranami: Surový morfin vzniklý při výrobě kuřlavého opia v továrně generální vlády na Formose a chovaný touto vládou na skladě, nebude podroben omezovacím opatřením, uvedeným v této úmluvě. Z tohoto skladu bude čas od času vybráno jen tolik hrubého morfinu, pokud ho bude třeba k výrobě morfinu rafinovaného v továrnách, jež mají licenci od japonské vlády podle ustanovení této úmluvy.
- Na *důkaz čehož* podepsaní připojili svůj podpis pod protokol. *Dáno* v Ženevě dne třináctého července roku tisícího devítistého třicátého prvního, v jediném exempláři, který bude uložen v archivu sekretariátu Společnosti národů, jeho ověřená kopie bude zaslána všem členům Společnosti národů a všem státům-nečlenům, zastoupeným na konferenci.

NĚMECKO
Freiherr von RHEINBABEN
Dr. KAHLER

SPOJENÉ STÁTY AMERICKÉ
JOHN K. CALDWELL
HARRY J. ANSLINGER
WALTER LEWIS TREADWAY
SANBORN YOUNG

REPUBLIKA ARGENTINSKÁ
Ad referendum
FERNANDO PEREZ

RAKOUSKO
Dr. E. PFLÜGL
Dr. BRUNO SCHULTZ

BELGIE
Dr. F. DE MYTTENAERE

BOLIVIE
M. CUELLAR

BRASILIE
RAUL DO RIO BRANCO

VELKÁ BRITANIE
A SEVERNÍ IRSKO
jakož i všechny části Britské říše, které nejsou zvláště členy Společnosti národů.
MALCOLM DELEIVINGNE

KANADA
C. H. L. SHARMAN
W. A. RIDDELL

INDIE
R. P. PARANJPYE

CHILE
ENRIQUE J. GAJARDO V.

KOSTARIKA
VIRIATO FIGUEREDO LORA

KUBA
G. DE BLANCK
Dr. B. PRIMELLES

DÁNSKO
GUSTAV RASMUSSEN

SVOBODNÉ MĚSTO GDAŇSK
F. SOKAL

REPUBLIKA DOMINIKÁNSKÁ
CH. ACKERMANN

EGYPT
T. W. RUSSELL

ŠPANĚLSKO
JULIO CASARES

HABEŠ
Cte LAGARDE DUC D°ENTOTTO

FRANCIE
G.BOURGOIS

ŘECKO
R. RAPHAEL

QUATEMALA
LUIS MARTÍNEZ MONT

HEDŽAS, NEDŽED A
ODVISLÉ ZEMĚ
HAFIZ WAHBA

ITALIE
CAVAZZONI STEFANO

JAPONSKO
S. SAWADA
S. OHDACHI

LITVA
J. SAKALAUŠKAS

LUCEMBURSKO
CH. G. VERMAIRE

MEXIKO
S. MARTÍNEZ DE ALVA

MONAKO
C. HENTSCH
PANAMA
Dr. ERNESTO HOFFMANN

PARAGUAY
R. V. CABALLERO DE BEDOYA

NIZOZEMÍ
Podpisuji s výhradou, kterou jsem učinil vzhledem k par. 2 článku 22. v dopolední
schůzi dne 12.července 1931.
v. WETTUM

PERSIE

A. SEPAHBODY

POLSKO
CHODŹKO

PORTUGALSKO
AUGUSTO DE VASCONCELLOS
A. M. FERRAZ DE ANDRADE

RUMUNSKO
C. ANTONIADE

SAN-MARINO
FERRI CHARLES EMILE

SIAM
DAMRAS

ŠVÉDSKO
K.J. WESTMAN

ŠVÝCARSKO
PAUL DINICHERT
Dr. H. CARRIÈRE

URUGUAY
ALFREDO DE CASTRO

VENEZUELA
Ad referendum
L.G. CHACÍN ITRIAGO

PROZKOUMAVŠE TUTO ÚMLUVU S PROTOKOLEM O PODPISU SCHVALUJEME A POTVRZUJEME JE. TOMU NA SVĚDOMÍ JSME TENTO LIST PODEPSALI A K NĚMU PEČEŤ REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ PŘITISKNOUTI DALI. NA HRADĚ PRAŽSKÉM DNE 2. DUBNA LÉTA TISÍCÍHO DEVÍTISTÉHO TŘICÁTÉHO TŘETÍHO PRESIDENT REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ:

T. G. MASARYK v.r.

MINISTR ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ:

Dr. EDVARD BENEŠ v.r.

Vyhlašuje se s tím, že ratifikační listina republiky Československé byla uložena dne 12. dubna 1933, takže úmluva nabyla pro republiku Československou podle článku 31. mezinárodní působnosti dnem 11. července 1933. K tomuto datu jsou vázány již tyto státy:

a) Úmluvou a podpisovým protokolem Belgie (nevztahuje se na belgické Kongo ani na území Ruanda-Urundi), Brazílie, Egypt, Francie, Indie, svobodný stát Irský, Itálie, Kanada,

- Kostarika, Kuba, Litva, Maďarsko, Mexiko (s výhradou, že zavede na svém území přísnější opatření než stanoví sama úmluva pro omezení, pěstování nebo výrobu, používání, držbu, dovoz, vývoz a spotřebu látek), Monako, Německo, Nicaragua, Persie, Peru, Polsko, Portugalsko (jež vyhrazuje si, pokud jde o jeho kolonie, úplnou volnost při vyhotovování čtvrtletních statistik podle čl. 13.), Rumunsko, Spojené státy americké, Sudan, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, Turecko, Uruguay a Velká Británie se Severním Irskem (neběře na sebe žádný závazek podle čl. 26., odst. 1.),
- b) pouze úmluvou Bulharsko, Chile, republika Dominikánská, Salvador (nesouhlasí s ustanovením čl. 26. úmluvy jakož i s bodem 5. a 6. výhrady, jež učinila vláda Spojených států amerických).

Dále složily ratifikační event. přístupní listinu tyto státy:

ad a) Svobodné město Gdaňsk (18.IV.1933)

ad. b) Guatemala (1.V.1933) a Haiti (4.V.1933).

Dr. **Beneš** v.r.

137/38 Sb.
Vládní nařízení
ze dne 24. června 1938, kterým se provádí opiový zákon.

Vláda republiky Československé nařizuje podle opiového zákona ze dne 27. ledna 1938, č. 29 Sb. z. a n. (dále jen zákon):

Dozor.

§ 1.

- (1) Dozor na výrobu, zpracování (přepracování), přípravu, rozdělování, obchod, dovoz, průvoz a vývoz „látek“ uvedených v § 1 zákona provádějí, pokud zákon jinak neustanovuje, okresní úřady.
- (2) Při výkonu dozoru v podnicích důležitých pro obranu státu třeba dbáti ustanovení zákona o obraně státu a předpisů jej provádějících.

§ 2.

- (1) Okresní úřady jsou povinny alespoň jednou do roka podrobiti prohlídce ve smyslu § 12, odst. 2 zákona provozovací místnosti podniků, na něž se vztahují ustanovení § 10 zákona.
- (2) Při této prohlídce třeba zjistiti zejména, má-li podnik zvláštní povolení podle § 10 zákona, vyhovují-li místnosti provozovací svým zařízením zdravotním požadavkům, jsou-li „látky“ a přípravky je obsahující podle předpisu uloženy (§ 5) a označeny (§ 6), a jsou-li záznamy o nich řádně vedeny (§§ 8 až 10)
- (3) V době prohlídky podniku nesmějí „látky“ a přípravky je obsahující býti přemísťovány. Úřední orgán prohlídku provádějící může, je-li toho k řádnému provedení prohlídky potřebí, naříditi uzavření provozovny nebo skladiště po dobu prohlídky.
- (4) Závady a nedostatky třeba vytknouti a učiniti opatření, aby byla zjednána náprava.
- (5) Okresní úřady, dozírajíce na lékárny podle tohoto nařízení, zjistí aspoň jednou do roka úřední prohlídkou, zda jsou zachovávána ustanovení §§ 4, 5, § 6, odst. 1, §§ 8, 11 a § 12, odst. 7, poslední věta. Tyto prohlídky buďtež zpravidla spojovány s úředními prohlídkami lékáren, které se dějí podle předpisů platných o provozu lékáren.
- (6) Okresní úřady mohou podle potřeby prohlídkou na místě samém zjišťovati, zda jsou řádně plněny povinnosti uložené v § 13, odst. 4 veřejným vědeckým ústavům majícím povolení podle § 13 zákona.

§ 3.

Nastal-li některý z případů uvedených v § 11, odst. 2 zákona, zůstanou zásoby „látek“ a přípravků je obsahujících až do převzetí jich jiným oprávněným pod přímým dozorem okresního úřadu.

§ 4.

Rozsah zásob „látek“ v lékárně.

Ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy, stanoví-li podle § 7, odst. 1 zákona rozsah, v jakém "látky" a přípravky je obsahující smějí býti na skladě chovány v lékárně, přihlédne k tomu, aby zásoba "látek" a přípravků je obsahujících zpravidla nebyla větší, než činí dvojnásobný roční průměr její potřeby za poslední 3 léta.

§ 5.

Uložení „látek“.

- (1) „Látky“ a přípravky je obsahující musí v podnicích uvedených v § 10 zákona a ve veřejných vědeckých ústavech (§ 13 zákona) býti chovány na skladě tak, aby jich nemohlo býti zneužito, při čemž musí vždy býti uloženy odděleně od jiného zboží a uzamčeny na klíč, jež má v úschově osoba odpovídající za správu podniku či vědeckého ústavu, nebo její zástupce.
- (2) V lékárnách jest chovati „látky“ a přípravky vyhlášené podle § 6, odst. 4 tak, jak to je podle předpisů platných pro lékárny předepsáno o léčivech a lécích, jež mají býti chovány odděleně uzamčeny na klíč.

§ 6.

Označení „látek“.

- (1) Obal „látek“ do oběhu uváděných a přípravků „látky“ obsahujících buď označen podle ustanovení § 3 zákona a opatřen mimo to nápadným modrým pruhem, vedeným napříč přes toto označení a nerušícím jeho čitelnost. Toto ustanovení se nevztahuje na léky připravené v lékárně na lékařský (veterinářský) předpis.
- (2) Majitel zvláštního povolení dotčeného v § 10 zákona, který po účinnosti tohoto nařízení „látku“ nebo přípravek ji obsahující vyrobil, zpracoval (přepracoval), připravil nebo přebalil, nebo, jde-li o výrobek dovezený, který převzal první balení, jest povinen uvést na obalu jméno svého podniku a svou evidenční značku (číslo, písmeno).
- (3) Mění-li se obal, jest na novém obalu vždy uvést předem též předchozí evidenční značku a předchozí jméno podniku.
- (4) Ustanovení odstavců 2 a 3 týká se „látek“, a z přípravků jen těch, které budou vyhlášeny ve Sbírce zákonů a nařízení ministerstvem veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy.

§ 7.

Obchod s „látkami“ ve velkém.

- (1) Majitelé zvláštního povolení dotčeného v § 10 zákona smějí „látky“ a přípravky je obsahující prodávati, pokud se týče dodávati nebo jinak postupovati jen lékárnám, sobě navzájem a vojenské správě, po případě veřejným vědeckým ústavům (§ 13 zákona), a to vždy jen na řádnou objednávku. Objednávku učiniti jest oprávněna, jde-li o podnik, lékárnu neb ústav, toliko osoba odpovídající za správu podniku, lékárny neb ústavu, nebo její zmocněnec.
- (2) Objednávka musí obsahovati jméno osoby odpovídající za správu podniku, lékárny neb ústavu, musí býti písemná, vlastnoručně objednatelem podepsaná, opatřená datem a razítkem podniku, lékárny neb ústavu, a musí udávati přesně druh a množství „látek“ a přípravků je obsahujících. V případech neodkladné potřeby jsou přípustny objednávky telegrafické nebo telefonické, musí však býti objednatelem dodatečně ještě do 3 dnů písemně potvrzeny. Objednávky, po případě potvrzení o objednávce buďte vždy vyhotoveny s průpisem. Průpis si ponechá objednatel.
- (3) Jsou-li zásilky objednaných „látek“ a přípravků je obsahujících dopravovány poštou nebo železnicí, musí býti adresovány osobě odpovídající za správu podniku, lékárny nebo ústavu a odeslány takovým způsobem, aby se odeslateli dostalo potvrzení dopravního podniku o tom, že byly přijaty k dopravě.
- (4) Jsou-li zásilky doručovány poslem, smí objednané „látky“ a přípravky je obsahující býti odevzdány toliko oprávněnému objednateli buď poslem dodavatelovým nebo poslem objednatelovým, a to vždy jen na datované potvrzení oprávněného objednatele, opatřené jeho podpisem a razítkem podniku, lékárny neb ústavu. Potvrzení musí obsahovati přesné údaje o obsahu zásilky (jména a množství každé „látky“ a každého druhu přípravků

„látky“ obsahujících). Také toto potvrzení buď vyhotoveno s průpisem, jež si ponechá objednatel.

- (5) Majitel zvláštního povolení je povinen na účtech za vydané „látky“ a přípravky je obsahující uvést s obalu vydávaného zboží jméno podniku a evidenční značku. Záznamy podle § 14, odst. 1 až 3 zákona.

§ 8.

- (1) Záznamy podle § 14, odst. 1 až 3 zákona jest vésti ve zvláštní knize, vázané v tuhých deskách, jejíž listy jsou předem očíslovány. Počet listů musí býti vyznačen na první stránce knihy.
- (2) Záznamy jest zapisovati v knize inkoustem. Původní obsah záznamů nesmí býti činěn nečitelným ani škrty ani jiným způsobem.

§ 9.

- (0) Majitel zvláštního povolení dotčeného v § 10, odst. 1 a 2 zákona jest povinen vésti záznamy, které obsahují a každé „látce“ a každém druhu přípravků „látky“ obsahujících odděleně:

-) stav zásob ke dni, kdy nastala povinnost vésti záznamy, s udáním jména a množství, při nákupu jméno, množství a den, kdy „látka“, po případě přípravek ji obsahující došly, jméno podniku, který je dodal, evidenční značku s obalu (§ 6) a obsah alkaloidů v procentech. Jde-li o suroviny, t.j. o „látky“ určené buďto k výrobě alkaloidů, k jejich zpracování (přepracování) nebo přípravě, buďž udán obsah morfinu či kokainu včetně kokainu, který odpovídá současnému obsahu ostatních derivátů ekgoninu v surovině. Metodu pro stanovení alkaloidů určí ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy,
- a) při výdeji jméno, množství a den výdeje, jméno kupujícího a obsah alkaloidů v procentech,
- b) při nákupu i výdeji mimoto jméno výrobce, zpracovatele (přepracovatele), přípravovatele nebo dovozce a evidenční značku s obalu (§ 6),
- c) každou mimořádnou ztrátu, takovou ztrátu je majitel zvláštního povolení mimoto povinen hlásiti okresnímu úřadu do 24 hodin po zjištění ztráty.

- (1) Podle odstavce 1 jest zaznamenati též množství jednotlivých „látek“ obsažené v přípravcích dovezených nebo vyvezených, pro jejichž dovoz nebo vývoz se nevyžaduje úřední osvědčení.

§ 10

- (0) Majitel zvláštního povolení dotčeného v § 10, odst. 1 zákona je povinen mimo záznamy podle § 9 vésti i záznamy provozní, t.j. záznamy o výdeji a příjmu „látek“ určených k výrobě, zpracování (přepracování) nebo přípravě ve vlastním podniku. Tyto záznamy jest vésti zvlášť pro provozovny (výrobnu) a zvlášť pro skladiště.

- (1) Záznam pro provozovnu obsahuje:

-) jméno a množství „látek“ k výrobě, zpracování (přepracování) nebo přípravě, přijatých z vlastního skladiště, a den tohoto přijetí,
- a) jméno a množství „látek“ a přípravků, získaných z „látek“ pod písm. a) uvedených, den, kdy výroba, zpracování (přepracování) nebo příprava byly skončeny, pokud a jak to způsob výroby připouští, jakož i den, kdy tyto získané „látky“ a přípravky byly předány do skladiště,

- b) jména a množství v provozovně zbylých „látek“ uvedených pod písm. a), jichž ke dni předání „látek“ a přípravků do skladiště [písm. b)] nebylo použito k účelům pod písm. a) uvedeným,
- c) jména, množství a den přijetí „látek“ upotřebených k výrobě přípravků, které nepodléhají doзору podle zákona, jakož i jména a množství těchto přípravků,
- d) jména a množství „látek“, které se případně ztratily během výroby, zpracování (přepřacování) nebo přípravy, každou mimořádnou ztrátu „látky“ má mimoto majitel zvláštního povolení hlásiti okresnímu úřadu do 24 hodin po zjištění ztráty.

(3) Záznam pro skladiště obsahuje:

-) jména a množství „látek“ vydaných do provozovny podle odstavce 2, písm. a) a d) a den tohoto výdeje,
- a) jména a množství „látek“ a přípravků přijatých z provozovny podle odstavce 2, písm. b) a den tohoto přijetí.

§ 11.

Oprávněný lékárník, odpovědný správce lékárny veřejné a ústavní (domácí) a majitel domácí (příruční) lékařské (veterinářské) lékárny jest povinen vésti záznamy, které obsahují o každé „látce“ a každém druhu přípravků „látky“ obsahujících - s výjimkou „látek“ a směsí uvedených v § 15 zákona - odděleně:

-) stav zásob ke dni, kdy nastala povinnost tyto záznamy vésti,
- a) při nákupu jméno, množství, den, kdy „látka“, pokud se týče přípravek došly, jméno podniku, který je dodal, a evidenční značku s obalu „látky“ či přípravku „látku“ obsahujícího, je-li udána (§ 6),
- b) při výdeji den výdeje a součet všech množství každé jednotlivé „látky“ a každého druhu přípravků „látky“ obsahujících za uvedený den vydaných na lékařské (veterinářské) předpisy nebo lékaři (veterináři) pro jeho domácí (příruční) lékárnu, po případ též bez lékařského předpisu, pokud je to dovoleno podle platných ustanovení,

§ 12.

Výkazy, doklady a vysvětlení o „látkách“.

(0) Výkazy podle § 14, odst. 1 až 3 zákona se sdělávají na základě záznamů vedených podle §§ 9 až 11 a uvádějí úhrnné údaje o každé „látce“, po případě o každém přípravku „látku“ obsahující.

(1) Pravidelné výkazy podle § 14, odst. zákona obsahují:

-) u majitelů zvláštního povolení dotčeného v § 10, odst. 1 a 2 zákona:
 -) jména a množství „látek“ a přípravků je obsahujících, chovaných v podniku jednak ke dni 1. ledna, jednak ke dni 31. prosince roku předcházejícího den uvedený v odstavci 3,
 - a) jména a množství „látek“ a přípravků je obsahujících, v kalendářním roce právě uplynulém nakoupených,
 - b) jména a množství „látek“ a přípravků je obsahujících, v kalendářním roce právě uplynulém dodaných nebo jinak postoupených majitelům zvláštního povolení, lékárnám, vojenské správě, po případě veřejných vědeckých ústavům, a to vždy odděleně podle jednotlivých skupin zákazníků,
- A) u majitelů zvláštního povolení dotčeného v § 10, odst. 1 zákona kromě údajů uvedených pod písm. A) ještě:
-) jména a množství „látek“ použitých v kalendářním roce právě uplynulém k výrobě, zpracování (přepřacování) a přípravě,

- a) jména a množství „látek“ a přípravků je obsahujících, získaných v kalendářním roce právě uplynulém z „látek“ uvedených pod písm. a),
- C) u dovozců a vývozců jména a množství „látek“ a přípravků je obsahujících, dovezených (vyvezených) ve čtvrtletí předcházejícím den uvedený v odstavci 3, zemi vývozu (dovozu) a jména cizozemského vývozce (dovozce).
- (2) Výkazy uvedené v odstavci 2 jest předkládati ministerstvu veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy v pravidelných lhůtách, a to výkazy uvedené pod písm. A) a B) vždy do 15.ledna, výkazy uvedené pod písm. C) vždy do 8.ledna, 8.dubna, 8.července 8.října.
 - (3) Výkazy podle § 14, odst. 2 zákona (nepravidelné) obsahují údaje podle odstavce 2, přizpůsobené úřední výzvě se zřetelem ke dni v ní stanovenému.
 - (4) Výkazy podle § 14, odst.3 zákona podávají lékárny jen k vyzvání úřadu. Tyto výkazy obsahují jednak údaje uvedené v odstavci 2, písm. A), a) a b), přizpůsobené úřední výzvě, jednak jména a množství zboží vydaného za dobu ve výzvě stanovenou.
 - (5) Majitelé zvláštního povolení jsou povinni po dobu 5 let uschovati doklady o přijatých a vydaných „látkách“ a přípravcích je obsahujících. Takovými doklady jsou písemná objednávka, písemné potvrzení o objednavce telegrafické či telefonické, písemné potvrzení o příjmu, průpisy těchto dokladů (§ 7, odst. 2 a 4), jakož i všechny poštovní či železniční doklady odesilatele „látek“ a přípravků je obsahujících, dále účty za přijaté a vydané takové zboží (§ 7, odst. 5).
 - (6) Oprávněný lékárník a odpovědný správce lékárny veřejné a ústavní (domácí) a lékař (veterinář) mající lékařskou (veterinářskou) domácí (příruční) lékárnu jest povinen k vyzvání úřadu podati vysvětlení o koupeném a vydaném množství „látek“ (§ 14, odst. 3 zákona) a prokázati je doklady. Doklady přijatém zboží jsou doklady, podle odstavce 6, dokladem o zboží vydaném na lékařský (veterinářský) předpis jest tento předpis, a to v originále, jde-li o recept pro stranu soukromou, a v průpise, jde-li o recept pro stranu úlev požívající. V ústavních (domácích) lékárnách nemocnic, pokud vydávají „látky“ a přípravky je obsahující pro ošetřovance příslušné nemocnice, jest na místě lékařského předpisu dokladem zvláštní denní seznam vydaného zboží, s udáním čísla pokoje a postele u každé položky. Lékárny jsou povinny všechny zmíněné doklady uschovati po dobu 5 let, a to recepty denně podle „látek“ seřazené a pořadem očíslované.

§ 13.

„Látky“ pro veřejné vědecké ústavy.

- (0) Veřejným vědeckým ústavům může na jejich žádost býti uděleno podle § 13 zákona povolení, aby směly nakupovati a na skladě chovati „látky“. Povolení to vydává ministerstvo veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy, a to buď k nákupu „látek“ najednou anebo k postupnému nákupu po dobu jednoho roku.
- (1) Žádost o povolení musí býti podepsána osobou odpovídající za správu ústavu a mus obsahovati:
 -) jméno ústavu a osoby odpovídající za jeho správu,
 - a) účel, k němuž „látek“ má býti použito,
 - b) jména a množství „látek“, které mají býti nakoupeny,
 - c) jméno a adresu podniku, od něhož ústav hodlá „látky“ koupiti,
 - d) udání, jde-li o povolení k nákupu „látky“ najednou, anebo postupně po dobu jednoho roku.
- (2) Ústavy, jimž bylo uděleno povolení, podléhají doзору podle § 1.
- (3) Osoba odpovídající za správu ústavu, kterému bylo uděleno povolení, jest povinna dohlédati na uložení „látek“ (§ 5, odst. 1), zaznamenávati jména a množství nakoupených

a použitých „látek“ a podávati zprávy o jejich množství a jak jich bylo použito, a to kdykoliv na požádání úřadu. Neplní-li odpovídající osoba těchto povinností, povolující úřad, bez újmy trestního stíhání, odebere ústavu - po předchozí výstraze - povolení, po případě je dále neprodlouží.

Dovoz, průvoz, vývoz „látek“.

§ 14.

- (0) Dovošní, průvošní nebo vývošní osvědčení podle § 8 zákona může být na žádost vydáno podnikem uvedenému v § 10 zákona, veřejné nebo ústavní (domácí) lékárně, vojenské správě a vyjimečně též veřejnému vědeckému ústavu, má-li povolení podle § 13.
- (1) Žádost za vydání osvědčení (odstavec 1) musí obsahovati tyto údaje:
-) jméno, povolání a adresu žadatelovu,
 - a) jméno a množství „látek“, jež mají být dovezeny, převezeny nebo vyvezeny, a obsah alkaloidů v procentech,
 - b) den, do kterého má být dovoz, průvoz nebo vývoz uskutečněn,
 - c) při dovozu účel dovozu, země vývozu, jméno a adresu dodavatele, a jde-li o suroviny, také původ zboží,
 - d) při vývozu účel vývozu, země dovozu a jméno a adresu objednatele,
 - e) při průvozu původní země vývozu, česko-slovenský vstupní a výstupní celní úřad a země určení.
- (2) K žádosti a vývozu a průvozu jest připojiti osvědčení vydané vládou státu dovošního, potvrzující, že dovoz byl povolen.

§ 15.

- (0) Dovošní, průvošní a vývošní osvědčení jest na jinou osobu nepřenosné.
- (1) Majitel osvědčení, jehož nebylo použito, jest povinen vrátiti je ministerstvu veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy, a to nejdéle do 8 dnů po dni na osvědčení uvedeném, do kterého měl být dovoz, průvoz nebo vývoz uskutečněn.

§ 16

- (0) Pokud není dále stanoveno jinak, mohou být „látky“ dováženy, vyváženy nebo prováženy přes všechny pohraniční nádraží (přístavní) celní úřady.
- (1) Surové opium, surový kokain a listy kokové mohou být dováženy jen přes celní úřady v Českých Velenicích, Chebu, Podmoklech-Děčíně, Břeclavi, Opavě, Bohumíně, Bratislavě, Parkanu a Králově nad Tisou. Kromě těchto úřadů mohou je v dovozu projednávat celní úřady v Praze, Ústí nad Labem, Liberci, Pardubicích, Kolíně a Brně.
- (2) Vývoz surového opia, pokud jeho váha přesahuje 5 kg, surového kokainu a listů kokových jest dovolen přes celní úřady v Českých Velenicích, Chebu, Podmoklech-Děčíně, Břeclavi, Opavě, Petrovicích u Bohumína, Bohumíně, Bratislavě, parkanu a Králově nad Tisou.
- (3) Zásilky obsahující více než 5 kg surového opia nebo více než 5 kg listů kokových musí být označeny, jsou-li určeny k vývozu, nápisem „surové opium“, pokud se týče „listy kokové“, v písmenech provedených červenou barvou nejméně 3 cm vysokých.

§ 17.

- (0) Dovožce, průvožce a vývožce je povinen do 3 dnů po uskutečnění dovozu, průvozu, po případě vývozu oznámiti ministerstvu veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy i okresnímu úřadu, kdy a jaké množství „látek“ bylo dovezeno, převezeno či vyvezeno.
- (1) Jde-li o dovoz surového opia, listů kokových nebo surového kokainu o váze přesahující 50 kg, smí být zásilka otevřena u příjemce jen za účasti okresního úřadu. Ten odebere

vzorek a zašle jej neprodleně Ústavu prozkoumání léčiv za účelem zjištění obsahu alkaloidů a podá o tom zprávu ministerstvu veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy.

Společná ustanovení.

§ 18.

Kde podle tohoto nařízení jest udati množství „látky“ či přípravků „látky“ obsahujících, jest uvéstí váhu v gramech, pokud se týče počet kusů. V objednávkách a účtech, které se týkají „látek“ a přípravků vyhlášených podle § 6, odst. 4, jest uvéstí váhu, po případě počet kusů nejen číslicemi, nýbrž i slovy.

§ 19.

Zasílati „látky“ a přípravky je obsahující ve velkoobchodu i v drobném prodeji jiným způsobem, než jak stanoveno v § 7, odst. 3 a 4, je zakázáno. Rovněž je zakázáno zasílati je „poste restante“, „železniční restante“ a „na přihlášku“.

§ 20.

Ustanovení trestní.

Přestupky tohoto nařízení se trestají podle zákona.

§ 21.

Závěrečné ustanovení.

Toto nařízení provedou ministři veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy, zahraničních věcí, národní obrany, spravedlnosti a průmyslu, obchodu a živností v dohodě se zúčastněnými ministry.

Dr. Hodža v.r.

Dr. Krofta v.r. Ing. Dostálek v.r.

Dr. Černý v.r. Dr. Zadina v.r.

Dr. Kalfus v.r. Machník v.r.

Dr. Franke v.r. Ing. Nečas v.r.

Dr. Dérer v.r. Ježek v.r.

Mlčoch v.r. Tučný v.r.

Bechyně v.r. Dr. Šrámek v.r.

„HARM - REDUCTION „ KROK NA CESTĚ K LEGALIZACI

Francisca HALLEROVÁ

Definice

Pro pojem „harm-reduction“ jsou v různých zemích používány analogické výrazy jako „pomoc k přežití“, „minimalizace škod“, „omezení škod“ nebo „akceptující drogová práce“. Obecně však tento pojem znamená taková opatření ve prospěch drogově závislých, která na nich nevyžadují ukončení konzumu drog. Je proto logické, že se k této koncepci pojí i požadavek „dekriminalizace“ konzumu ilegálních drog, jejich vydávání a obchodu s nimi - přinejmenším tam, kde jde o vlastní potřebu. Proto je třeba označit „harm reduction“ za krok na cestě k odstranění zákazu drog. Vůdčí obhájci tohoto konceptu to také říkají zcela jasně: tak např. Irmgard Vogtová na munsterském kongresu spolku „Akzept e. V.“ v říjnu 1994 řekla: „Sepsala jsem, co všechno patří k úsilí o minimalizaci škod: jsou to nízkoprahová zařízení, kavárny a centra pro závislé s nabídkou, která k tomu patří. Jsou to noclehárny, ale také nabídka na trávení volného času. Dále jde o zprostředkování práce pro závislé a substituované. Pak substituční programy, kontrolované vydávání originálních látek, heroinové programy (ve Švýcarsku se tak neoznačují, ale to má spíše politické než věcné důvody). A jako hlavní linie drogové politiky sem patří dekriminalizace držení a konzumu drog, popřípadě jejich legalizace. To všechno bych akceptovala jako ucelený soubor opatření.“

Můj příspěvek chce ukázat, že pojem „harm reduction“ otevírá dokořán dveře legalizaci drog. Je používán také proto, aby se závislým umožnilo legální vydávání drog. Ve své zprávě ze 7. Zář 1994 zmiňuje např. švýcarská spolková rada pod heslem „pomoc k přežití“ jediné „rozšíření pokusů s lékařským předpisováním omamných látek“.

K pojmu „harm reduction“ jako „pomoc k přežití“

Výrazy jako „minimalizace škod“ a „pomoc k přežití“ spontánně vyvolávají pozitivní dojem. Jednak používají pozitivně vnímané pojmy, jichž se užívá např. v neodkladné lékařské péči, jednak sugerují, že škody, jež se mají zmírnit, jsou nevyhnutelné. Mnoho lidí proto věří, že taková opatření závislým skutečně pomáhají - vždyť každé úsilí o mezilidskou pomoc je velmi úctyhodné. Přitom by se ale nemělo přehlížet, co v konkrétní situaci člověku skutečně pomáhá a co mu škodí. „Harm reduction“ znamená ve skutečnosti odklon od cíle, jímž je konečná abstinence. Problém je v tom, že se v této koncepci nepomáhá závislému, ale jeho závislosti: „harm reduction“ neudrhuje život, ale závislost. Je to tedy v posledku všechno jiné jen ne pomoc k návratu do lidsky důstojného života. Pod pláštěm lidskosti se zde prodlužuje utrpení.

Samotný pojem „harm reduction“ vznikl - jak z uvedeného vyplývá - v kruzích, které podporují legalizaci drog. Vedle důležitých kroků k udržení života, k nimž patří lékařská první pomoc na drogové scéně, zahrnuje zřizování a provoz aplikačních místností a vydávání drog závislým. Správně by se tedy mělo mluvit o „pomoci při konzumu drog“ nebo o „maximalizaci škod“, popř. by se dal použít termín „harm production“.

Tato koncepce odporuje vědeckým principům léčby závislostí, tak jak se provádí např. u alkoholiků, i všem zkušenostem, které s drogovým problémem máme. Torpéduje slibná preventivní opatření, protože zmenšuje odstup od konzumu drog a oslabuje společenský konsensus, který dosud požívání drog striktně odmítal. Díky koncepci „harm reduction“ jen dnes velmi ztíženo omezování nabídky a poptávky, protože sežívání drog začíná ve společnosti tolerovat a v povědomí mladistvých se stává něčím normálním, běžným (dá se též mluvit o jisté „normalizaci“). Nebezpečí, že se mladiství dostanou do kontaktu s drogami a budou s nimi experimentovat, se tak zvětšuje.

Pojem „aktivní fáze závislosti“

Za koncepcí „harm reduction“, uplatňovanou jako vydávání drog závislým, stojí chybný názor, že drogová závislost představuje určitou životní fázi, která zpravidla po deseti letech pomine. Vysvětluje-li se drogová závislost jako „životní fáze“, přestává se závislost chápat jako nemoc a důsledná léčba i péče se stávají přebytečnými. O nějaké motivaci k abstinenci se během této „pomoci v průběhu aktivní fáze závislosti“ nedá vůbec mluvit. Vychází se totiž z toho, že se fáze závislosti „přežije“ i bez léčby - vlastně se „prožije“. Pak se bohužel setkáváme s takovými opatřeními, která mají vlastně zajistit, aby požívání drog v této fázi proběhlo „zdravě“.

Přítom se zcela pomíjí skutečnost, že požívání drog ničí tělo i duši a do značné míry ji poškozuje nevratným způsobem. Léta a zkušenosti, ztracené závislosti, už nelze nikdy nahradit. A navzdory vši péči stojí na konci „aktivní fáze závislosti“ často smrt.

Závislý člověk je odepsán

Údajná „harm reduction“ - má-li formu vydávání drog závislému - vlastně znamená, že jsme se vzdali vlastního cíle, jímž je osvobození od drog - i kdyby šlo jen o přechodné řešení. Závislý člověk je tak považován za nevléčitelný případ, který nemá smysl léčit. To ukazuje drasticky např. tento dopis člověka, který trpěl závislostí:

„Jak to, že se činí tak důležité rozhodnutí, jakým je vydávání heroinu, aniž by se někdo ptal postižených na jejich mínění? Heroin ničí člověka, ať se vydává s lékařskou asistencí nebo bez ní. My chceme věřit, že i po drogách existuje život. Dejte nám k tomu příležitost, otevřete detoxikační stanice, centra společenské rehabilitace, centra, kde se mohou setkávat závislí a jejich rodiny, ale neservírujte nám drogu na podnose!“

Na tomto místě je třeba znovu zdůraznit, že závislost a zanedbanost je výsledkem toxického působení drog. Vlastním motorem udržování konzumu drog je působení těchto substancí - a to i při „legálním“ vydávání. Servíruje-li se droga „na podnose“, pohrývá motivaci k uzdravení. Zkušenosti terapeutických stanic totiž ukazují, že i pro těžké případy drogové závislosti lze vytvořit cestu k životu bez drog, je-li jim poskytnuta příležitost a nutná podpora.

Zvyšování rizika

Některé podoby strategie „harm reduction“ znamenají přímé ohrožení konzumentů drog. Přítomnost lékaře na drogové scéně nebo v aplikační místnosti vede u závislých k falešnému pocitu jistoty, protože při krátkodobé zástavě dechu nebo selhání srdečního oběhu jsou po ruce oživovací opatření. Proto se závislí nebojí přiblížit nebezpečné hranici. Právě jen díky této podobě „harm reduction“ mohla vzniknout a přetrvávat např. drogová scéna na Platzspitzu a později na lettenském nádraží: výsledkem byl zhoršený zdravotní stav mnoha závislých.

Hans Frei, který až do roku 1992 vedl největší drogové centrum ve Švýcarsku, napsal v roce 1990 článek s titulem „Pomoc k životu - ne pomoc k přežití“, kde píše:

„Za poslední dva roky se velmi změnil osobnostní typ drogově závislého člověka....Přibývá závislých mladších 20 let. Drogová kariéra, tedy období od začátku experimentování do chvíle, kdy je závislý zcela sociálně dekompenzován, se velmi zkrátilo (mezi půl rokem a dvěma lety).“

čtyři roky později, v průběhu parlamentní debaty o drogách, musel poslanec Philippe Pidoux za FDP (v říjnu 1994) konstatovat, že se situace nezlepšila, spíše naopak:

„To, co se odehrálo na Platzspitzu a co se odehrává na lettenském nádraží, je důsledek chyb exekutivy, omylů profesorů a laxnosti politických vůdců. Selhali. Chtěli - a to byl oficiální cíl jejich pokusů na lidech - resocializovat nemocné a přivést je znovu do práce. Ve skutečnosti

svými injekcemi a jedy, financovanými státem, vedli mladé lidi na smrt. Na Lettenu, kde pěstní právo zatlačilo pravidla právního státu, vybudovali něco naprosto odporného.“

Zkušenosti s curyšskou drogovou scénou ještě před uzavřením Platzspitzu ukazují, že se takovým postupem u závislých podporuje rizikové chování. Po uzavření druhé velké veřejné drogové scény na Lettenu došlo naopak k tomu, že počet zásahů neodkladné péče drasticky poklesl. Městská rada Wolfgang Nigg k tomu říká:

„Od 25. února 1995 má záchranná služba v průměru jeden až dva výjezdy denně, a to na celém území města. Tento pokles znamená velké ulehčení, protože ještě loni to bylo v průměru 8-10 výjezdů, v roce 1993 dokonce až 15 výjezdů.“

V téže zprávě poukazuje městská rada Nigg na to, že klesající tendence výskytu abscesů po vpichu je v přímé souvislosti s uzavřením veřejné drogové scény. Na tomto místě je třeba poznamenat, že na veřejné drogové scéně policie dealery už ani nestíhala, že sterilní stříkačky se vydávaly v nadbytečném množství (asi 15.000 stříkaček a asi 8.000 náhradních jehel v průměru na den). Přesto - nebo právě proto - počet abscesů klesl teprve tehdy, když bylo požívání drog ztíženo.

Tzv. „pomoc k přežití“ není dobrou prevencí HIV

Nejpádnějším argumentem pro „harm reduction“ byla a je její hodnota pro prevenci HIV. To však nelze doložit ani pro vydávání stříkaček, ani pro nízkoprahový methadonový program.

Dlouhodobé (mnohaleté) methadonové programy nepodávají v souvislosti s prevencí HIV žádný důkaz účinnosti. (Krátkodobé vydávání methadonu na překlenovací dobu může při pečlivé lékařské asistenci mít v jednotlivých případech smysl.) Právě Curych ukazuje jednoznačně negativní důsledky nízkoprahových, špatně vedených methadonových programů. Více než 25% methadonu končí na černém trhu. Většina methadonových pacientů bere ještě další drogy, především kokain. Z narkomanů, kteří byli v zimě 1993/4 zadrženi policií na drogové scéně v Lettenu a odvedeni do odvykacího centra v Hegibachu, byla třetina na methadonové programy nedokázaly odvést závislé od konzumu drog.

Odbourání motivace k léčbě

„Harm reduction“ v podobě vydávání drog ulehčuje konzumu drog a fixuje závislost. Závislí si nevybudují motivaci, která by je vedla k - pro ně namáhavé - terapii orientované na abstinenci. Směřují-li opatření k akceptaci drog („normalizaci“), ztěžuje se závislým cesta k abstinenci a účinné terapii - nebo se jim zcela zablokuje. Závislý pak přijímá pomoc pasivně, aniž by se posilovala jeho vlastní odpovědnost. Těžko se pak může rozvinout pozitivní perspektiva cesty ven z drogové závislosti. Hlavním „životním obsahem“ zůstává nejbližší dávka drogy.

Jak jsme už vysvětlili, je motivace k terapii rozhodujícím způsobem závislá na vnějších faktorech a podnětech, jakými jsou tlak ze strany rodičů nebo partnera, nedostatek peněz a obtíže při shánění drogy, strach z těžkostí ve škole a v zaměstnání, trestní následky atd.

„Harm reduction“ odstraňuje právě ty faktory, které se pro závislého člověka mohou stát podnětem k úspěšnému rozchodu s drogou. Závislí se stále chtějí na jedné straně s drogou rozejít, na druhé straně sahají po stříkačce. Bez vnějšího podnětu by bylo hotovým zázrakem, kdyby našli motivaci a sílu k trvalému životu bez závislosti na drogách. „Harm reduction“ tedy není jen falešným východiskem, ale přímo brání motivaci k léčbě a tím i každé opravdové pomoci.

Souhrnně lze říci, že negativní dopady takové „harm reduction“ na prevenci jsou patrně nejzávažnějším důsledkem chybné drogové politiky.

Východisko

Skutečně humánní, etickou pomocí je drogová politika orientovaná na abstinenci, kdy se dělá vše pro to, aby člověk znovu nepropadl drogám: aby se dostal z jejich bludného kruhu, aby se mu dostalo pomoci úměrné jeho stavu, aby byl opět schopen převzít svou odpovědnost ve společnosti a konstruktivně přispívat obecnému dobru. Proto vznikla ve Švýcarsku celonárodní iniciativa „Mládež bez drog“, která požaduje od státu drogovou politiku orientovanou na bezprostřední abstinenci. Během 6 měsíců jsme pro ni získali přes 140.000 podpisů: proto se o ní bude v příštím roce konat referendum. Účinná ochrana mladých lidí před drogami je možná. Nejdůležitější je na jedné straně jasný zákaz drog, důsledný postih obchodu s drogami, přiměřené poučení o tělesných, duševních a společenských škodách, a na druhé straně posilování osobnosti mladistvých. Včasný záchyt a pomoc zvyšují u mladistvých šanci na uzdravení a znovu začlenění do společnosti. Závislý potřebuje pravou lidskou pomoc - tedy pomoc, která ho osvobodí z jeho závislosti. V dlouhodobé perspektivě je toto zaměření pomoci i levnější: je třeba zabránit dalšímu rozšiřování drogového neštěstí.

Preventivní úsilí i léčebná opatření mohou být úspěšná jen tehdy, udrží-li se mezi obyvatelstvem široký konsensus o tom, že drogy nelze do naší společnosti integrovat. Rodina může poskytnout dítěti i mladistvému nutnou jistotu i v těžkých chvílích. Proto je ovšem třeba, aby rodiče i učitelé měli potřebnou podporu a ochranu pro svůj nesnadný úkol - aby jejich úsilí nebylo ohroženo a ničeno klimatem, jež drogy akceptuje.

Pravá prevence vychází z etického základu a její výchovné působení v sobě spojuje věcné informace se zprostředkováním tradičních hodnot.

Literatura:

- Frei, H.: Drogenpolitik aus der Praxis. Lebenshilfe statt Überlebenshilfe. Hongger, 2.3.1990
Bocker, F.M.: Methadon und Aids. In: Aids-Aufklärung Schweiz (Hrsg.): HIV und Drogen. Zurich 1993, s. 5-12.
Zajmi, L. - Wettstein, A.: Zurcher Drogenszene Winter 93/94. Intercura Nr. 47, 1994, s.2.

ROZHODNUTÍ AMERICKÉ VLÁDY V OTÁZCE BOJE PROTI DROGÁM.

Redakční rada

Na základě zákona o zahraniční pomoci z roku 1961 (Foreign Assistance Act of 1961) musí prezident každý rok nejpozději 1. března předložit Kongresu informaci o zemích, které jsou administrativou považovány za hlavní výrobce drog, respektive tranzitní země pro jejich přerpravu.

Seznam prioritních zemí v současné době zahrnuje 32 států, respektive území. Ve srovnání s loňským rokem byl letos seznam rozšířen o Arubu (zhrnámé turistické středisko v Karibském moři pod nizozemskou správou). Kritériem pro hodnocení těchto prioritních států je úroveň spolupráce s americkou administrativou a aktivity bedoucí k plnění Konvence OSN proti nelegálnímu obchodu s drogami a psychotropními látkami z roku 1988.

Dne 28.2. 1997 prezident Clinton oznámil, že administrativa hodnotí 23 států jako plně spolupracující s americkou administrativou, to znamená, že získávají certifikaci :

Aruba, Bahamy, Bolívie, Brazílie, Kambodža, Čína, Dominikánská republika, Ekvádor, Guatemala, Haiti, Hong Kong, Indie, Jamajka, Laos, Malajsie, Mexiko, Panama, Paraguay, Peru, Tchaj-wan, Thajsko, venezuela a Vietnam.

Prezident Clinton má na základě znění výše uvedeného zákona po posouzení amerických národních zájmů udělit některým zemím certifikaci i přes to, že mají problémy s plněním stanovených kritérií. V letošním roce prezident certifikoval podle této výjimky následující země :

Belize, Libanon a Pakistan.

Podle hodnocení americké administrativy neplní kritéria nutná pro certifikaci tyto země :

Afganistán, Barma, Kolumbie, Irán, Nigerie a Sýrie.

Současně s touto informací prezident Kongresu předkládá Zprávu o mezinárodním boji proti drogám (International Narcotics Control Strategy Report), která obsahuje stručnou charakteristiku prakticky všech zemí světa z hlediska boje proti drogám a úsilí proti praní špinavých peněz.

Největší pozornost amerických sdělovacích prostředků a veřejnosti vyvolalo rozhodnutí administrativy udělit certifikaci Mexiku. Podle hodnocení řady nezávislých odborníků problémy s výrobou a obchodem s drogami v Mexiku spíše narůstají, organizovaný zločin spojený s drogami přitom prorůstá i ve státní aparát. Důkazem těchto problémů je i zatčení vedoucího představitelů vlády pro boj proti drogám generála Jésuse Gutiérreze Rebolla dne 6. února 1997 a propuštění Juana Garcíu Abrega z vězení.

Podle informací sdělovacích prostředků rozhodnutí administrativy předcházela intenzivní jednání představitelů americké vlády a několik schůzek s mexickými představiteli. Podle ministryně zahraničních věcí M. Albright bylo rozhodnutí certifikovat Mexiko přijato v rámci administrativy „jednohlasně“ vzhledem k úsilí prezidenta Zedilla v boji proti drogám. Ministryně však současně naznačila, že Spojené státy očekávají intenzivnější úsilí mexických bezpečnostních orgánů a vyšší úroveň spolupráce a americkými úřady. Podle informací sdělovacích prostředků, které ani jedna strana nepotvrdila, je výsledkem jednání s mexickými úřady mimo jiné i dohoda, podle které by měli mít agenti DEA působící na území Mexika právo nosit zbraň.

Udělení certifikace Mexiku bylo přijato v Kongresu poměrně skepticky. Otevřeně proti certifikaci se již postavilo

více než 30 zákonodárců, mezi které patří například předseda zahraničního výboru Senátu J. Helms (R-SC), vlivná kalifornská senátorka D. Feinstein (D) a senátor Torricelli (D-NJ), který byl před svým zvolením do Senátu v roce 1996 vedoucím demokratem v podvýboru pro Latinskou Ameriku zahraničního výboru Sněmovny reprezentantů. Senátorka Feinstein již uvedla, že předloží návrh zákona, který by změnil rozhodnutí administrativy certifikovat Mexiko jako plně spolupracující zemi.

Polemika v otázce Mexika poněkud zastínila skutečnost, že již podruhé v řadě byla certifikace odmítnuta Kolumbii. Odmítnutí certifikace přitom automaticky znamená nejen ukončení americké zahraniční pomoci, ale i opozici amerických zástupců při rozhodování o poskytnutí úvěrů v mezinárodních finančních institucích.

V příloze zasíláme pasáže týkající se České republiky. Z hlediska úsilí proti praní špinavých peněz je ČR zařazena do střední ze šesti kategorií (High, High-Medium, Medium, Medium-Low, Low, No Priority) což odpovídá srovnatelným evropským zemím (Švýcarsko je řazeno do kategorie High, Německo do kategorie High-Medium).

CZECH REPUBLIC

I. Summary

The Czech Republic remained a target of drug traffickers and a conduit for illicit drug smuggling to Western Europe in 1996. Drug traffickers expanded drug markets : a medial survey found rapid growth in the number of heroin users and rate of intravenous drug use (over 50 percent) that may be the highest in Europe. „Drug tourists“ from Austria and Germany are attracted by low drug prices in the Czech Republic and legislation which permits the possession of drug for personal use. New legislation took effect which allows for undercover law enforcement operations and targets money laundering, it should significantly increase the effectiveness of Government of the Czech Republic (GOCR) counternarcotics operations. The government also is working on a new three-year national antidrug campaign which, once adopted, will emphasize both law enforcement and demand reduction programs.

II. Status of Country

According to Czech officials, organized crime groups from the Newly Independent States (NIS) and the former Yugoslavia, as well as Italian groups such as the Neapolitan camorra and the Sicilian mafia, are established in the Czech Republic. Their members are using more violent methods to expand their narcotics smuggling, money laundering and local trafficking operations. These groups use Czech Republic, Tuks, Kosovo Albanians, Russians, and former Yugoslavs to move large cargoes of heroin from Southwest Asia to Western European markets. Continuing a trend apparent in the last few years, South American cocaine traffickers also use the Czech Republic as a staging ground to reach Western European markets.

Česká republika

I. shrnutí

Česká republika i v roce 1996 nadále zůstávala cílem obchodníků s drogami a cestou pro zakázané pašování drog do západní Evropy. Obchodníci s drogami rozšířili drogové trhy :lékařský odhad shledává rychlý nárůst počtu uživatelů heroinu a podílu nitrožilního užívání drog (přes padesát procent), což může být nejvíce v Evropě. „Drogoví turisté“ z Rakouska a Německa jsou přitahováni nízkými cenami drog a zákonodárstvím, které dovoluje držení drog pro osobní potřebu. Nabyla platnosti i nová zákonná úprava, která povoluje policejní operace s agenty a zasahuje proti praní špinavých peněz. To by mohlo významně zvýšit účinnost protidrogových akcí vlády České republiky. Vláda také pracuje na nové tříleté celostátní protidrogové kampani, která po svém přijetí zdůrazní jak represivní programy, tak programy snižování poptávky po drogách

II. Stav v zemi

Podle českých významných činitelů organizované kriminální skupiny ze Společenství nezávislých států a bývalé Jugoslávie, stejně jako italské skupiny , jako neapolská camorra a sicilská mafie se již etablovaly v České republice. Jejich členové více používají násilné metody, aby rozšířili svoje pašování drog, praní špinavých peněz a místní operace v obchodu s drogami. Tyto skupiny používají Čechy, Turky, Kosovoalbánce, Rusy a občany bývalé Jugoslávie pro převoz velkých nákladů heroinu z jihozápadní Asie na západoevropské trhy. I nadále pokračuje trend, který se objevil v posledních několika letech, kdy jihoameričtí obchodníci s kokainem také využívají Českou republiku jako nástupišť pro dosažení západoevropských trhů.

III. Country Actions Against Drugs in 1996

Policy Initiatives. The Czech Republic National Drug Commission (NDC) was reorganized to include four Ministries : Interior, Education, Health, and Justice. The Prime Minister was made chairman. It is anticipated that, after a policy review still underway at years end, NDC membership will be expanded as part of a new drug policy for the next three years. That policy is expected to feature a balance between demand reduction and law enforcement.

A bill submitted by the government in 1995 to regulate narcotics and psychotropic substances died with the end of the parliamentary term in May 1996. The bill would have provided statutory authority to the Ministry of Health to impose controls through licensing of manufacturers, importers, exporters, and health-care and research institutes producing or handling such substances, through extending this licensing authority to the precursor and essential chemicals included in the 1988 UN Convention, and by granting the Ministry new powers to register the cultivation of poppy seeds and hemp. Although some of these powers are currently conferred by Decree 192 of 1988, the bill would give them a stronger legal basis. The Ministry is now incorporating minor changes in legal terminology into a substantially identical bill, which it plans to re-submit in early 1997.

Accomplishments. To implement the 1988 UN Convention and to improve the legal environment for combatting drugs, the Czech authorities took several measures:

- The police conducted several successful undercover operations, as permitted by amendments to the penal code which took effect in September 1995

III. Protidrogové akce v zemi v roce 1996

Politické iniciativy. Česká národní protidrogová komise byla reorganizována a zahrnuje čtyři ministerstva : vnitra, školství, zdravotnictví a spravedlnosti. Předseda vlády byl ustanoven jejím předsedou. Očekává se, že po politickém posouzení, které je na konci roku stále ještě na cestě, bude členství v Národní protidrogové komisi rozšířeno jako součást nové protidrogové politiky pro příští tři roky. Očekává se, že tato politika vytvoří rovnováhu mezi snižováním poptávky a represí.

Návrh zákona na regulaci omamných a psychotropních látek předložený vládou v roce 1995 zanikl s koncem volebního období v květnu 1996. Návrh zákona by měl poskytnout ministerstvu zdravotnictví zákonné oprávnění vynutit kontrolu prostřednictvím vydávání licencí výrobcům, dovozcům, vývozcům a zdravotním a výzkumným ústavům vyrábějícím takové látky nebo s nimi zacházejícím, prostřednictvím rozšíření tohoto oprávnění k vydávání licencí na prekurzory a základní chemické látky zahrnuté do konvence OSN z roku 1988 a udělením ministerstvu nové pravomoci k registrování pěstování máku a konopí. I když některé z těchto pravomocí jsou v současnosti uděleny vládním nařízením č. 192 z roku 1988, návrh zákona by jim propůjčil pevnější zákonný základ. Ministerstvo nyní zavádí menší změny v právní terminologii do v podstatě stejného návrhu zákona, jehož opětovné předložení se plánuje na počátek roku 1997.

Dosažené výsledky. Pro provedení konvence OSN z roku 1988 a pro zlepšení zákonných podmínek pro boj s drogami české orgány přijaly některá opatření :

- Policie podnikla několik úspěšných akcí s využitím agenta, jak to povolují změny v trestním zákoně, které nabyly platnosti v září 1995

A law against money laundering came into effect in July requiring banks and other financial organizations to report unusual financial transactions and cash transactions over 500,000 Czech crowns (about 18,000 dol.) to a financial information unit (FIU) in the Ministry of Finance. The FIU established contacts with counterpart organizations such as the US Finacial Crimes Enforcement Network and the European Egmont Group.

In addition, the antidrug coordinators, who were first appointed in 81 districts (roughly equivalent to US counties) throughout the Czechh Republic in 1995, organized their operations. Each coordinator collects information describing the local drug situation, develops working contacts whit all governmental and non-governmental bodeis involved in counternarcotics work, and coordinates antidrug activites in the district. Antidrug commissions have also been established at the local, district, and regional levels.

Law Enforcement Efforts. In the first ten months of 1996, Czech police and customs agents seized 36,5 kgs heroin, 22 kgs of cocaine, 11,8 mt of canabis products, 21,3 kgs of amphetamine, and 93 kgs of ephedrine. Authorities seized seventeen small labs producing pervitin, a local methamphetamine. In addition, as the result of international cooperation on controlled deliveries,authorities abroad ontercepted another 72 kgs heroin and 1 kg of cocaine which had passed trough the Czech Republic.

The Czech Republic expanded cooperation the DEA and authorities of other countries to regulate Czech production and commerce in the precursor chemicals ephedrine and pseudoephedrine in order to stem their diversion to illicit methamphetamine manufacture.

- Zákon proti praní špinavých peněz vstoupil v platnost v červenci a požaduje na bankách a jiných finančních organizacích,aby hlásily neobvyklé finanční transakce a operace v hotovosti vyšší než 500,000,-Kč (kolem 18,000 USD) útvaru finančních informací ministerstva financí. Útvar navázal styky s partnerskými organizacemi jako jsou Síť boje proti finanční kriminalitě Spojených států a Evropská skupina Egmont.

Navíc svoje akce organizovali drogoví kordinátoři, kteří byli poprvé ustanovení v 81 okresech (přibližně odpovídajícím hrabství ve Spojených státech) v roce 1995. Každý koordinátor sbírá informace popisující místní drogovou situaci, rozvíjí pracovní styky se všemi státními a nestátními organizacemi zapojenými do protidrogové činnosti a koordinuje protidrogové aktivity v okrese. Mají být také ustanoveny protidrogové komise na lokální, okresní a oblastní úrovni

Policejní výsledky. V průběhu prvních deseti měsíců roku1996 příslušníci české policie a celní služby zabavili 36,5 kg heroinu, 22 kg kokainu, 11,8 t kanabisových produktů, 21,3 kg amfetamínů a 93 kg efedrinu. Úřady zabavily sedmnáct malých laboratoří vyrábějících pervitin, místní metamfetamin. Navíc jako výsledek mezinárodní spolupráce na kontrolovaných zásilkách úřady v cizině zabavily dalších 72 kg heroinu a 1 kg kokainu, které přišly přes Českou republiku.

Česká republika rozšířila spolupráci s DEA a orgány dalších zemí při regulaci české výroby a obchodu s chemickými prekurzory typu efedrinu a pseudoefedrinu, aby zastavila jejich distribuci do nezákonné výroby metamfetamínů.

Corruption. The USG is unaware of any reports official narcotics-related corruption in the Czech Republic.

Agreements and Treaties. The Czech Republic is a party to the three UN conventions on narcotics: the 1961 UN Single Convention on Narcotic Drugs and the 1972 Protocol thereto, the 1971 UN Convention on Psychotropic Substances, and the 1988 UN Convention. The bilateral extradition treaty between the Czech Republic and the US includes drug-related Offenses listed in the 1988 UN Convention.

Cultivation and Production. The Czech Republic statistical office reported in 1996 about 15,000 hectares of licit opium poppy cultivation for pharmaceutical and food products. Authorities predict that the area devoted to poppies in 1997 will increase to about 20,000 hectares. Although no information is available about large-scale cannabis cultivation, authorities believe that cannabis is cultivated for personal use. Authorities believe that illicit methamphetamine (pervitin) production is extensive, but most data are anecdotal.

Drug Flow/Transit. The Czech Republic's geographic location adjacent to or near major West European drug markets makes it a logical transit point for drugs into these markets. Southwest Asian heroin exiting from the Balkan route has been the traditional transit drug, but cocaine and synthetic drug traffickers are taking advantage of more open borders to move their drugs through the Czech Republic. Small-scale drug couriers or mail parcels are apparently being used.

Domestic Programs (Demand Reduction). The National Hygienic Service, on the basis of its quarterly survey, reported a 12 percent overall increase for the first three quarters of 1996 in problem drug users. The service also warned of the following unfavorable trends: rapid growth in the number of heroin users, persistence

Korupce. Vláda Spojených Států nemá žádné zprávy o úřední korupci ve vztahu k drogám v České republice.

Dohody a smlouvy. Česká republika je signatářem konvencí OSN o drogách : základní konvence OSN o omamných drogách z roku 1961 a mimoto i protokolu z roku 1972, konvence OSN o psychotropních látkách z roku 1971 a konvence OSN z roku 1988. Dvoustranná smlouva o vydávání mezi Českou republikou a Spojenými státy zahrnuje trestné činy týkající se drog uvedené v konvenci OSN z roku 1988.

Pěstování a výroba. Český statistický úřad hlásil v roce 1996 kolem 15,000 hektarů povolených porostů opiového máku pro farmaceutické a potravinářské účely. Úřady předpokládají, že plocha věnovaná pěstování máku v roce 1997 vzroste na přibližně 20,000 hektarů. I když není k dispozici žádná informace o větším rozšíření pěstování konopí, státní orgány se domnívají, že konopí se pěstuje pro osobní potřebu. Státní orgány se domnívají, že ilegální výroba metamfetaminu (pervitinu) se rozšiřuje, ale mnohé údaje jsou jen kazuistické.

Příliv a tranzit drog. Zeměpisná poloha České republiky, která přiléhá, nebo má blízko k velkým západoevropským drogovým trhům z ní logicky činí tranzitní místo pro drogy jdoucí na tyto trhy. Heroin z jihozápadní Asie vycházející z Balkánské trasy byl tradiční tranzitní drogou, ale pašeráci kokainu a syntetických drog využívali přednost otevřenějších hranic k pohybu těchto drog přes Českou republiku. Zdá se, že se využívají drobní kurýři a poštovní zásilky.

Domácí programy (Snižování poptávky). Státní hygienická služba na základě svého čtvrtletního přehledu hlásila další nárůst o 12 procent oproti předchozím třem čtvrtletím roku 1996 u problémových uživatelů drog. Služba také varovala před následujícími nepříznivými směry vývoje : rychlý nárůst uživatelů heroinu, nadále

of pervitin as the most frequently abused drug, the progressively lower age at which individuals begin taking drugs (nine percent before the age of 15 and nearly two-thirds before age 19), and the unfavorably percentage (over 50 percent) of drug injection. Comparison with a multi-city study of individual European cities indicated that the rate of intravenous drug use in The Czech Republic is the highest in Europe.

The Public Health service registered 1,258 addicts under regular treatment programs as of October and a similar number, approximately 1,000 problem drug users visit treatment centers irregularly.

IV.U.S. Policy Initiatives and Programs.

Policy Initiatives and Bilateral Cooperation. The USG, as well as neighboring West, European nations, is providing assistance to improve the GORR's ability to combat drug trafficking and consumption. DEA and U.S. Customs conducted three narcotics enforcement seminars for Czech Republic and regional counterparts, and the FBI organized a course on financial fraud and money laundering. Czech police have praised their cooperation with US authorities and requested increasingly sophisticated training courses.

The Road Ahead. The USG will encourage the Czech Republic to expand its drug control activities and to build up the nation's counternarcotics institutional capabilities. In 1997, the USG plans to provide over 200,000 dol. in drug detection and related equipment, and to help develop a school-based drug abuse prevention program. The US and the UNDCP will support Czech participation in the central European regional demand reduction program in Italy.

nadále trvající postavení pervitinu jako nejvíce zneužívané drogy, progresivně se snižující věk začátku užívání drog (devět procent mladších patnácti let a kolem dvou třetin ve věku do 19 let) a nepříznivě vysoké procento injekční aplikace drog (přes padesát procent). Ve srovnání se studií mnoha jednotlivých evropských velkoměst se ukazuje, že podíl nitrožilní aplikace drog v České republice je nejvyšší v Evropě.

Státní zdravotní služba registruje 1,258 závislých v pravidelných programech péče podle stavu z října a obdobný počet, přibližně 1,000 problémových uživatelů drog navštěvuje pečovatelská centra nepravidelně.

IV. Politické iniciativy a programy Spojených států.

Politické iniciativy a dvoustranná spolupráce. Vláda Spojených států stejně jako sousední západoevropské státy poskytuje vládě České republiky pomoc ke zlepšení schopnosti bojovat proti spotřebě drog a obchodu s nimi. DEA a Celní služba Spojených států uspořádaly tři semináře pro policejní protidrogovou práci pro české a regionální partnery a FBI zorganizovala kurz o finančních podvodech a praní špinavých peněz. Česká policie pochválila svou spolupráci s orgány Spojených států a požádala o výcvikové kurzy s vyšší úrovní.

Cesta vpřed. Vláda Spojených států bude povzbuzovat Českou republiku k rozšiřování jejich činností při kontrole drog a při budování jejich vlastních institucionálních protidrogových kapacit. V roce 1997 vláda Spojených států plánuje poskytnout více než 200,000 USD na zjišťování drog a podobné vybavení a na pomoc při vytváření preventivních programů proti zneužívání drog na školním základě. Spojené státy a UNDCP budou podporovat českou účast na středoevropském regionálním programu snižování poptávky v Itálii.

FINANCIAL CRIMES AND MONEY LAUNDERING

Czech Republic (medium) Czech police believe that drug organizations are continuing to strengthen their organization, develop their smuggling networks while targeting domestic markets, and launder drug profits. According to Czech officials, organized crime groups from the Newly Independent States (NIS) and the former Yugoslavia as well as Italian groups such as the Neapolitan Camorra and The Sicilian mafia are established in the Czech Republic and their members are using more violent methods. However, it is not clear how much of their money laundering operations take place in the Republic. In many ways, the situation is to that found in most of the Central European countries, there is money laundering, some legislation has been enacted, however the magnitude of the problem is unknown and the new statutes and regulations have not had enough time to show effect.

These organized crime groups and others use the Czech Republic as a conduit for smuggling drugs to Western Europe. For instance, Turks, and local Czechs, Kosovo Albanians, Russians, and former Yugoslavs move large cargoes of heroin from the Golden Crescent-Afghanistan, Pakistan, and Iran - to European markets. More recently, South American cocaine traffickers have begun to target the Czech Republic as a staging ground to reach west European markets, law officials apprehended a series of small-time drug couriers traveling by air as well as parcels by mail.

Money laundering was criminalized in February 1996 and the law came into force in July with the promulgation of Ministry of Finance regulations requiring banks and other financial organizations to report unusual financial transactions and cash transactions over 500,000 Czech crowns (about 18,000 USD)

FINANČNÍ TRESTNÁ ČINNOST A PRANÍ ŠPINAVÝCH PENĚŽ

Česká republika prostřednictvím české policie se domnívá, že drogové organizace pokračují v upevňování své organizovanosti, rozšiřují své pašerácké sítě se zaměřením na domácí trhy, organizované zločinecké skupiny ze Společenství nezávislých států a z bývalé Jugoslávie stejně jako italské skupiny jako neapolská camorra a sicilská mafie se etablovaly v české republice a jejich členové používali více násilné metody. Nicméně není jasné kolik jejich operací při praní špinavých peněz se odehrává v české republice. V mnoha směrech je situace podobná té, kterou nalézáme ve většině střeoevropských zemí: existuje praní špinavých peněz, byly přijaty některé zákony, nicméně rozsah problému není znám a nové předpisy a zákony neměly dost času, aby ukázaly své výsledky.

Tyto organizované zločinecké skupiny a další používají Českou republiku jako cestu pro pašování drog do západní Evropy. Například Turci a místní čeští občané, Kosovoalbánci, Rusové a občané bývalé Jugoslávie převážejí velké náklady heroinu ze Zlatého půlměsíce (Afghanistan, Pakistan a Irán) na evropské trhy. V poslední době jihoameričtí obchodníci s kokainem začali využívat Českou republiku jako nástupiště pro dosažení západoevropských trhů, policisté zatklí řadu drobných drogových kurýrů cestujících letecky stejně jako poštovní zásilky.

Trestnost praní špinavých peněz byla zavedena v únoru 1996 a zákon nabyl účinnosti v květnu 1996 spolu s vyhlášením předpisů Ministerstva financí požadujících na bankách a jiných finančních organizacích hlásit neobvyklé finanční transakce a hotovostní převody nad 500,000,- Kč (kolem 18,000 USD)

to a monitoring unit in the Ministry of finance. The Czech Republic has entered into an agreement with the European Union which necessitates that the Czech meet the standards in the EU directive on money laundering, the new laws were designed in part to meet those standards. The FIU established contacts with counterpart organizations such as the U.S. FINCEN and the European Egmont group.

Efforts by the U.S. government, as well as by neighboring West European nations, have helped improve the Czech government's ability to combat its drug problem. In 1996 DEA and U.S. Customs provided three narcotics enforcement seminars to their Czech and regional counterparts and the FBI organized a course on financial fraud and money laundering. Czech police have praised their cooperation with U.S. authorities and requested increasingly sophisticated training courses.

monitorovacímu útvaru na ministerstvu financí. Česká republika se tak shodla s Evropskou unií, která požaduje, aby se Češi přiblížili standartům podle směrnic Evropské unie o praní špinavých peněz, nová zákonná úprava byla připravena s cílem přiblížení se těmto standartům. Finanční informační útvar navázal kontakty s partnerskými organizacemi jako s USFINCEN a Evropskou skupinou Egmont.

Úsilí vlády Spojených států, stejně jako sousedních západoevropských států pomohly zlepšit schopnost české vlády bojovat s jejich drogovými problémy. V roce 1996 DEA a Celní správa Spojených států uspořádaly tři semináře v policejní protidrogové činnosti pro jejich české a regionální partnery a FBI zorganizovala kurz o finančních podvodech a praní špinavých peněz. Česká policie pochválila svou spolupráci s orgány Spojených států a požádala o dokonalejší výcvikové kurzy.

KNIŽNÍ OKÉNKO

Miloš VANĚČEK, Národní protidrogová centrála

SAUBINOVÁ Beatrice: DÍVKA POD ŠIBENICÍ

Saubinová (nar. 1959), opuštěná matkou, vychovávaná babičkou, trpí malicherností prostředí malého francouzského městečka, v němž vyrůstá. Velice brzy prchá do Orientu. Libanon, Turecko, Afganistán, Irán, Thajsko. Osud ji dohoní v Malajsii.

Beatrice se zamiluje do mladého Číňana, v Paříži se mají brát. V den jejího odjezdu ji milenec daruje kufr. Celní kontrola - a před Beatricí se rozvírá peklo. Ve dvojitým dnu kufru celníci objeví pět kilo heroinu.

*Odvážejí ji do vězení v Penangu. K procesu dochází v roce 1982 a po několika denním soudním procesu je vynesen rozsudek: **Smrt oběšením.***

Nakonec dosáhla po odvolání změnu trestu na doživotí. Do Francie se vrátila jako třicetiletá žena, která prožila deset let ve vězeních. A právě o nich je tato kniha, zuřivá, vášnivá, strhující svou otevřeností.

Vydalo nakladatelství Český spisovatel v roce 1993, 247 stran, ISBN 80-202-0424-5

HYBŠOVÁ Jana: DOPISY Z VĚZENÍ

Příběh českého pašeráka drog odsouzeného v Thajsku na 50 let. Myslím si, že osud Emila Novotného je díky zájmu medií známý. V knize jsou uvedeny jeho dopisy rodičům.

Příběh nepodobný životnímu osudu Beatrice Saubinové.

Vydalo Nakladatelství DUEL s.r.o. v roce 1997, 114 stran, ISBN 80-902324-3-4

HUXLEY Aldous: BRÁNA VNÍMÁNÍ

Aldous Huxley poprvé užil meskalin v roce 1953. Při tomto experimentu zažil mystický stav mysli v němž jsou očištěny „brány vnímání“.

Vydalo Nakladatelství Dharma Gaia společně s Nakladatelstvím Maťa v roce 1996, 106 stran, ISBN 80-85905-28-0 pro Dharma Gaia, ISBN 80-86013-18-9 pro Maťa.

KOLEKTIV autorů: KOUZELNÉ HOUBY V ČECHÁCH

Tato knížka je o halucinogenních houbách, které je možné najít na našem území. Každý, kdo se zajímá o změněné stavy vědomí vyvolané psychedelickými látkami, by měl z následujících stránek získat základní představu o tom, jak se takové houby hledají a rozpoznávají, jak se dají poměrně snadným způsobem pěstovat, jaké je jejich dávkování a jak se suší pro případné pozdější použití.

Tato publikace není v žádném případě pobídkou ani návodem k užívání jakýchkoliv drog. Kniha byla vydána pouze jako dokument k studijním účelům. To uvádí sám kolektiv autorů hned v úvodu, na druhé straně. Proto publikace, jak bylo původně na její obálce uvedeno, byla neprodejná. Nyní se prodává za 130,- Kč.

Nakladatelství neuvedeno Edice DVEŘE, 75 stran, ISBN neuvedeno.

MUZEUM

POLICIE

ČESKÉ REPUBLIKY

Ke Karlovu 1/453,120 00 PRAHA 2? Tel. 29 89 40

Vám nabízí:

- **prohlídku expozic (úterý - neděle od 10 do 17 hod.)**
- historie, vznik a vývoj a činnost bezpečnostních sborů na území našeho státu od jeho vzniku po současnost
- výstroj a výzbroj policie a četnictva, SNB, pohraniční stráž
- historie dopravní služby, kriminalistiky
- nahlédnutí do činností zahraničních policejních sborů
- tématické výstavy ze sbírek
- **poučení i zábava**
- počítač s dopravními testy
- zkouška psychomotorických reakcí
- alkohol test
- autodráhy
- filmová představení
- **dětské dopravní hřiště** - pro veřejnost (pro školy na objednávku)
- odpočinek, posezení a občerstvení v zahradní restauraci

Bulletin Národní protidrogové centrály

Vydavatel : Národní protidrogová centrála ÚOOZ S KP P ČR

Vedoucí redakční rady : npor. Miloš VANĚČEK

Adresa : Policie ČR, pošt. schr. 41/V5, 156 00 Praha 5, Zbraslav

Vydává : oddělení vydavatelství obchodního odboru Tiskárny Ministerstva vnitra, Hybernská 2, 112 19 Praha 1
tel./fax. 24212671/24217313

Tiskne : Tiskárna Ministerstva vnitra, p.o., Bartůňkova 4,
149 00 Praha 415, tel./fax. 7957011/7952603

Vychází 4 x ročně

Cena : 63,-Kč

Roční předplatné : 252,-Kč

Objednávky přijímá a vyřizuje Obchodní odbor Tiskárny MV, Hybernská 2, 112 19 Praha 1

Za věcnou správnost příspěvků ručí autoři

Přetisk povolen pouze se souhlasem redakční rady

Podávání novinových zásilek povolila Česká pošta, s.p., Odštěpný závod Praha čj. 5119/96 ze dne 15.10. 1996

Určeno pro služební potřebu policie ČR, obecní policie, státních zastupitelství, soudů a vybraných institucí.

VLASTA
KNIHOVNA
MODERNÍ
ŽENY

Béatrice

SAUBINOVÁ

Dívka pod

šibenicí

ČESKÝ
SPISOVATEL

Nevinná
v malajsijském
vězení:

deset let ve stínu
smrti

Podávání novinových zásilek povolila Česká pošta, s. p., Odštěpný závod Praha č. j. 6119/1996 ze dne 15. 10. 1996